

निश्चय गर्न सक्तछ । एक किसिमका मतावलम्बीहरूले अर्का मतावलम्बीहरूलाई जान्ने र अरूले चाहि नजान्ने भएमा यथावत् संवाद हुन सक्तैन, तर अज्ञानी भने भ्रमरूपी कुनै भंडखारोमापर्दछन् । यसो नहोस् भन्ने ध्येयले नाम चलेका सबै मतको बारेमा यस ग्रन्थमा अलि अलि लेखिएको छ । यसबाटै बाँकी कुराहरूका बारेमा 'ती सच्चा हुन् वा झूठा ?' भन्ने कुराको अनुमान गर्न सकिनेछ । सबै सर्वमान्य सत्य कुरा त सबैमा एकनासै छन् । झगडा चाहिँ झूठा कुरामा हुन्छन् । अथवा एउटा सच्चा र अर्को झूटो भएपनि केही थोरै विवाद चल्दछ । वादी-प्रतिवादीले सत्य र असत्यको निश्चय गर्ने उद्देश्य राखेर वाद-प्रतिवाद गरेमा तथ्य र सत्यको निश्चय अवश्य हुनेछ ।

अब म यस तेहीँ समुल्लासमा ईसाई मतको बारेमा केही थोरै लेखेर सबैको सम्मुख प्रस्तुत गर्दछु । यो मत कस्तो छ ? विचार गर्नुहोस् ।

अलमतिलेखेन विचक्षणवरेषु ।

अथ त्रयोदश-समुल्लासः

अथ कृश्चीनाख्यमतविषयं व्याख्यास्यामः

यसपछि अब ईसाईहरूको मतको विषयमा लेखिन्छ । यसबाट सबैले 'यिनको मत निर्दोष र यिनको पुस्तक बाइबल ईश्वरकृत हो वा होइन ?' भन्ने कुरा बुझ्नेछन् । सर्वप्रथम बाइबलको तौरैतको विषय लेखिन्छ—

१. आदिमा परमेश्वरले आकाश र पृथ्वी सृष्टि गर्नुभयो ।

पृथ्वी आकारविनाको र शुन्य थियो । अथाह समुद्रमाथि अंधकार थियो, औ परमेश्वरको आत्मा पानीमाथि घुमिरहन्थ्यो ।

—तौरैत उत्पत्ति पुस्तक, पर्व १ । आयत १, २ ॥

समीक्षक—आरम्भ कसलाई भन्दछौ ?

ईसाई—सृष्टिको प्रथम उत्पत्तिलाई ।

समीक्षक—के यही सृष्टि पहिलोपल्ट भएको हो ? यस अघि कहिल्यै भएको थिएन ?

ईसाई—पहिले पनि भएको थियो वा थिएन भन्ने कुरा हामीलाई थाहा छैन । ईश्वर नै जानून् ।

समीक्षक—जान्दैनौ भने सन्देहको निवारण गर्न नसक्ने यस पुस्तकमाथि किन विश्वास गर्यौ ? अनि यसैलाई पत्याएर जनतालाई उपदेश गरेर यस सन्देहले भरिपूर्ण मतमा किन फसाउँछौ ? सन्देहरहित सबै शंकाको निवारण गर्ने वेदमतलाई किन स्वीकार गर्दैनौ ? जब तिमि ईश्वरको सृष्टिको अवस्थालाई नै जान्दैनौ भने ईश्वरलाई कसरी जान्दा हौ ? आकाश केलालाई मान्दछौ ?

ईसाई—पोलो=खाली र मास्तिरलाई ।

समीक्षक—पोलो=खालीको उत्पत्ति कसरी भयो ? किनकि यो त विभु=व्यापक पदार्थ र अतिसूक्ष्म तथा तल-माथि एकनास छ । आकाशको सृष्टि गर्नु अघि पोलो र अवकाश=खाली ठाउँ थियो वा थिएन ? थिएन भने ईश्वर, जगत्को कारण र जीव कहाँ बस्थे । अवकाश नभइ कुनै पदार्थ स्थित हुनसक्तैन । यसकारण तिम्रो बाइबलको कथन उचित होइन । ईश्वर आकार बिनाको, उसको ज्ञान, कर्म आकाररहित

हुन्छ अथवा आकार सहितको छ ?

ईसाई—आकारयुक्त हुन्छ ।

समीक्षक—त्यसोभए यहाँ ईश्वरले बनाएको पृथ्वीलाई किन 'बेडौल=आकार बिनाको थियो' भन्ने कुरा लेखिएको छ त ?

ईसाई—बेडौल=आकार बिनाको अर्थ 'अग्लो-होचो थियो, बराबर=समथर थिएन' भन्ने हो ।

समीक्षक—अनि कसले समथर पार्यो त ? अनि के अझै अग्लो-होचो छैन ? यसकारण ईश्वरको कार्य डोलडाल नमिलेको हुनसकैन, किनकि ईश्वर सर्वज्ञ छ, उसको काममा भूल-चूक कहिल्यै हुनसकैन । उता बाइबलमा ईश्वरको सृष्टिलाई बेडौल लेखिएको हुनाले यो पुस्तक ईश्वरकृत हुनसकैन । ईश्वरको आत्मा कस्तो पदार्थ हो ?

ईसाई—चेतन ।

समीक्षक—त्यो साकार छ वा निराकार ? तथा व्यापक छ वा एकदेशी ?

ईसाई—निराकार, चेतन र व्यापक छ, तर खासगरी कुनै एउटा 'सनाई' पर्वत, चौथो आकाश आदि ठाउँहरूमा रहन्छ ।

समीक्षक—निराकार छ भने उसलाई कसले देख्यो ? अनि व्यापक वस्तु पानीमा डुल्ने कुरा हुन सकैन । ईश्वरको आत्मा पानीमा डुल्दथ्यो भने त्यसबखत ईश्वरचाहिँ कहाँ थियो त ? यसबाट 'ईश्वरको शरीर अरू कुनै ठाउँमा अवस्थित हुँदो हो' अथवा 'आफ्ना केही आत्मामा एक टुकुरालाई पानीमा डुलाएको होला' भन्नेकुरा सिद्ध हुन्छ । त्यसो हो भने ऊ विभु र सर्वज्ञ कहिल्यै हुनसकैन । विभु होइन भने जगत्को रचना, धारण, पालन र जीवका कर्मको व्यवस्था अथवा प्रलय कहिल्यै गर्न सकैन, किनकि एकदेशी स्वरूप भएको पदार्थका गुण, कर्म, स्वभाव पनि एकदेशी हुन्छन् । यसो हो भने ऊ ईश्वर हुनसकैन किनकि ईश्वर त सर्वव्यापक, अनन्त गुण-कर्म-स्वभावयुक्त, सच्चिदानन्दस्वरूप, नित्य-शुद्ध-बुद्ध-मुक्तस्वभाव, अनादि, अनन्त आदि लक्षणयुक्त वेदमा बताइएको छ । त्यसैलाई मानेमा तिम्रो पनि कल्याण हुनेछ, नत्र कल्याण हुनसकैन ॥ १ ॥

२. परमेश्वरले भन्नुभयो—“उज्यालो होस्” तब उज्यालो भइहाल्यो । अनि परमेश्वरले उज्यालोलालाई हेर्नुभयो, त्यो असल थियो ॥

—तौरैत उत्पत्ति० पर्व० १ । आ० ३,४

समीक्षक—के जडरूप उज्यालोले ईश्वरको कुरा सुन्यो र मान्यो ?

सुन्यो भने अझ पनि सूर्य तथा दियो आदि आगोको उज्यालोले हाम्रा-तिम्रा कुरा किन सुन्दैन ? उज्यालो त जड हुन्छ, त्यसले कहिल्यै कसैको कुरा सुन्न सकैन । के ईश्वरले उज्यालोलालाई देखेपछि मात्र 'उज्यालो राम्रो छ' भन्ने कुरा जान्यो ? पहिले जान्दैनथ्यो ? जान्ने हुँदो हो त किन देखेपछि राम्रो बताउँथ्यो ? जान्दैनथ्यो भने त्यो ईश्वर नै होइन । यसैकारण तिम्रो बाइबल ईश्वरोक्त होइन र त्यसमा बताइएको ईश्वर पनि सर्वज्ञ होइन ॥ २ ॥

३. अनि परमेश्वरले भन्नुभयो “पानीका बीचमा एक अन्तर होस् र त्यसले पानीलाई दुई भाग गरोस्” ॥ परमेश्वरले अन्तर बनाएर अन्तरमुनिका पानी र अन्तरमाथिका पानीलाई अलग-अलग गर्नुभयो । तब त्यस्तै भइहाल्यो ॥ परमेश्वरले यस अन्तरलाई आकाश तथा स्वर्ग भन्नुभयो । र साँझ बिहान—दोस्रो दिन भयो ॥

—तौरैत उत्पत्ति पुस्तक, पर्व १ । आ० ६-८ ॥

समीक्षक—के आकाश र पानीले पनि ईश्वरका कुरा माने ? अनि पानीको बीचमा आकाश थिएन भने पानी कहाँ रहन्थ्यो त ? पहिलो आयतमा आकाश बनाएको थियो भने फेरि आकाश बनाउनु व्यर्थ हुन्छ । अनि आकाश नै स्वर्ग हो भने त्यो त सर्वव्यापक हुनाले सर्वत्र स्वर्ग हुनुपर्छ, फेरि मास्तिर स्वर्ग छ भन्नु व्यर्थ हुन्छ । जब सूर्य उत्पन्न भएकै थिएन भने दिन र रात कहाँबाट भए ? यस्तै असम्भव कुरा अरू आयतमा पनि भरिपूर्ण छन् ॥ ३ ॥

४. फेरि परमेश्वरले भन्नुभयो, “मानिसलाई आफ्नै स्वरूपमा, हात्रै प्रतिरूपमा बनाऔं ॥ यसैकारण परमेश्वरले मानिसलाई आफ्नै स्वरूपमा सृष्टि गर्नुभयो । परमेश्वरकै स्वरूपमा उहाँले तिनलाई सृष्टि गर्नुभयो । नर र नारी नै गरी उहाँले तिनीहरूलाई सृष्टि गर्नुभयो ॥ अनि परमेश्वरले तिनीहरूलाई आशीष दिनुभयो” ॥

—तौरैत उत्पत्तिपुस्तक, पर्व १ । आय० २६-२८ ॥

समीक्षक—यदि मानिसलाई ईश्वरले आफ्नो स्वरूपमा बनाएको भए ईश्वरको स्वरूप त पवित्र, ज्ञानस्वरूप, आनन्दमय आदि लक्षणयुक्त छ, ऊजस्तै मानिस किन भएन ? त्यस्तो भएन, यसकारण उसको स्वरूपमा बनेको होइन । अनि मानिसलाई उत्पन्न गर्दा ईश्वरले आफ्नो स्वरूपलाई नै उत्पन्न हुने बनायो । अनि ऊ अनित्य किन होइन ? अनि मानिसलाई कहाँबाट उत्पन्न गर्यो ?

ईसाई—माटोबाट बनायो ।

समीक्षक—माटो कहाँबाट बनायो ?

ईसाई—आफ्नो कुदरत अर्थात् सामर्थ्यबाट ।

समीक्षक—ईश्वरको सामर्थ्य अनादि छ कि नवीन छ ?

ईसाई—अनादि छ ।

समीक्षक—अनादि छ भने जगत्को कारण सनातन=अनादि भयो ।
अनि अभावबाट भाव किन मान्दछौ ?

ईसाई—सृष्टिभन्दा अघि ईश्वरबाहेक कुनै वस्तु थिएन ।

समीक्षक—थिएन भने यो जगत् कहाँबाट बन्यो ? अनि ईश्वरको सामर्थ्य द्रव्य हो कि गुण हो ? द्रव्य हो भने त्यो ईश्वरभन्दा भिन्नै अर्को पदार्थ थियो । अनि गुण हो भने गुणबाट द्रव्य कहिल्यै बन्न सक्तैन । जस्तै रूपबाट अग्नि र रसबाट जल बन्न सक्तैन । अनि ईश्वरबाट जगत् बनेको भए ईश्वरको जस्तै गुण-कर्म-स्वभावयुक्त हुनेथियो । यो जगत् ईश्वरको गुण-कर्म-स्वभाव जस्तै नहुनाले 'जगत् ईश्वरबाट होइन, जगत्का कारण अर्थात् परमाणु आदि नामक जडबाट बनेको हो' भन्ने निश्चय हुन्छ । जगतको उत्पत्ति वेदादि शास्त्रमा जस्तो बताइएको छ र जसबाट ईश्वरले जगत्लाई बनाउँदछ त्यसैलाई मान । आदमको भित्रीस्वरूप जीव र बाहिरी मानिस जस्तै छ भने ईश्वरको स्वरूप त्यस्तो किन होइन ? किनकि जब आदम ईश्वर जस्तै बन्यो भने अवश्य पनि ईश्वर आदम जस्तै हुनुपर्दछ ॥ ४ ॥

५. परमप्रभु परमेश्वरले भूमिको माटाबाट मानिस बनाउनुभयो र तिनको नाकमा जीवनको सास फुकिदिनुभयो, र मानिस जीवित प्राणी भयो ॥ अनि परमेश्वरले पूर्वतिर अदनमा एउटा बगैंचा बनाउनुभयो, र उहाँले बनाउनुभएको मानिसलाई त्यहीँ राख्नुभयो । बगैंचाको बीचमा जीवनको रूख असल र खराबको ज्ञान दिने रूख पनि भूमिबाट उमानुभयो ॥ —तौरैत उत्पत्ति पुस्तक, पर्व २ । आ० ७-९ ॥

समीक्षक—ईश्वरले अदनमा बारी बनाएर त्यसमा मानिसलाई राख्दा 'यसलाई फेरि यहाँबाट निकाल्नुपर्नेछ' भन्ने कुरा के ईश्वर जान्दैनथ्यो ? अनि ईश्वरले मानिसलाई माटोबाट बनाएको हो भने त्यो ईश्वरको स्वरूप भएन, यदि ईश्वरकै स्वरूप हो भने ईश्वर पनि माटोबाटै बनेको हुँदो हो ? त्यस मानिसको नाकमा ईश्वरले श्वास फुक्यो भने त्यो श्वास ईश्वरकै स्वरूप थियो वा अरू कुनै ? अरू कुनै स्वरूप थियो भने मानिस ईश्वरको स्वरूपमा बनेको भएन । एउटै हो भने मानिस र ईश्वर एकनासै भएर एकनासै हुन् भने मानिसजस्तै जन्म-मरण, बृद्धि-

क्षय, भोक-तिर्खा आदि दोष ईश्वरमा आइपर्दछन् । अनि त त्यो कसरी ईश्वर हुनसक्तछ र ? यसकारण यो तौरैतको कुरा ठीक प्रतीत हुँदैन र यो पुस्तक पनि ईश्वरकृत होइन ॥ ५ ॥

६. यसैकारण परमप्रभु परमेश्वरले आदमलाई मस्त निद्रामा पार्नुभयो, र तिनी निदाएको बेलामा तिनका करङ्गहरूमध्येका एउटा निकालेर त्यस ठाउँमा मासु भरिदिनुभयो ॥ जुन करङ्ग परमप्रभु परमेश्वरले मानिसबाट निकाल्नुभएको थियो त्यसबाट एउटी स्त्री बनाएर मानिसकहाँ ल्याउनुभयो ॥

—तौरैत, उत्पत्ति पुस्तक, पर्व २ । आ० २१, २२ ॥

समीक्षक—ईश्वरले आदमलाई माटोबाट बनाएको भए त्यसकी स्त्रीलाई चाहिँ माटोबाटै किन नबनाएको त ? अनि स्त्रीलाई हाडबाट बनाएको भए आदमलाई पनि हाडबाटै किन नबनाएको ? जसरी नरबाट नारी नाम भए त्यस्तै नारीबाट नर नाम हुनुपर्दछ र उनमा परस्पर प्रेम पनि रहनुपर्दछ । स्त्रीसंग पुरुषले प्रेम गरेजस्तै पुरुषसँग स्त्रीले पनि प्रेम गर्नुपर्दछ । हेर, विद्वान्हरू ! यसबाट ईश्वरको कस्तो पदार्थ-विद्या अर्थात् 'फिलासफी' झल्किन्छ ? आदमको एउटा करङ्ग निकालेर स्त्री बनाएको भए सबै मानिसको एउटा करङ्ग कम किन हुँदैन ? अनि स्त्रीको शरीरमा एउटा मात्र करङ्ग हुनुपर्दथ्यो, किनकि त्यो त एउटा करङ्गबाट बनेकी हो । जुन सामग्रीबाट सब जगत् बनायो, के त्यसै सामग्रीबाटै स्त्रीको शरीर बन्न सक्तैनथ्यो ? यसकारण यो बाइबलको सृष्टिक्रम सृष्टिविद्याको विरुद्ध छ ॥ ६ ॥

७. परमप्रभु परमेश्वरले बनाउनुभएका वनपशुहरूमध्ये साँप धूर्त थियो । त्यसले स्त्रीलाई भन्यो, "के परमेश्वरले तिमीहरूलाई बगैंचाको कुनै रूखको फल नखानू भनी भन्नुभएको छ ?" ॥ स्त्रीले साँपलाई भनिन्, "बगैंचाका रूखहरूका फल हामी खान सक्छौं" ॥ तर बगैंचाको बीचमा भएको रूखको फलको विषयमा परमेश्वरले भन्नुभएको छ, "त्यो चाहिँ नखानू र नछुनू, नत्र तिमीहरू मर्छौं" ॥ साँपले स्त्रीलाई भन्यो, "तिमीहरू कदापि मर्दैनौ ॥ किनकि परमेश्वर जान्नुहुन्छ कि जुन दिन तिमीहरू त्यो खान्छौ, त्यही दिन तिमीहरूका आँखा खुल्नेछन्, र असल खराबको ज्ञान पाएर तिमीहरू पनि परमेश्वरजस्तै हुनेछौ" ॥ अनि जब स्त्रीले त्यस रूखको फल खानलाई मीठो र हेर्नमा रहरलाग्दो, औ कसैलाई बुद्धिमान् बन्नलाई सो रूखको चाह गर्नुपर्ने रहेछ भनी थाहा पाइन्, तब तिनले त्यस रूखको फल टिपेर खाइन्, र आफ्ना

पतिलाई पनि दिइन् र तिनले पनि खाए ॥ अनि दुबैका आँखा खुले, र 'नाङ्गै पो रहेछौं' भनी तिनीहरूले थाहा पाए। अनि निभाराका पातहरू गाँसेर आफ्ना निमित्त तिनीहरूले वस्त्र बनाए ॥

तब परमेश्वरले साँपलाई भन्नुभयो, "तैले यसो गरेको हुनाले तँ सबै पाल्तु पशुहरू र सबै वनपशुहरूभन्दा ज्यादा श्रापित हुनेछस्। पेटको बलले तँ हिङ्नेछस् र तेरो जीवनभरि तँ माटो खानेछस् ॥ तेरो र स्त्रीको बीचमा, र तेरो सन्तान र स्त्रीको सन्तानको बीचमा म दुश्मनी हालिदिनेछु। त्यसले तेरो शिर कुच्याउनेछ, र तैले त्यसको कुर्कुच्चो डस्नेछस्" ॥ स्त्रीलाई उहाँले भन्नुभयो, 'तेरो दुःख र सुत्केरी-वेदना म ज्यादै गरी बढाइदिनेछु। दुःखसँग तैले बालक जन्माउनेछस् ता पनि तेरो इच्छा पतितर्फ नै हुनेछ, र त्यसले तँलाई अधीनमा राख्नेछ' ॥ त्यसपछि आदमलाई उहाँले भन्नुभयो "तैले तेरी स्वास्नीको कुरा सुनेर मैले नखानू भनेको रूखको फल खाएको हुनाले भूमि तेरो कारण श्रापित भएको छ। तेरो जीवनभरी दुःखसँग त्यसको उब्जनी तैले खानेछस् ॥ त्यसले तेरा निमित्त काँडा र सिउँडीहरू उमार्नेछ, र तैले खेतको सागपात खानेछस्" ॥

—तौरैत उत्पत्तिको पुस्तक पर्व ३। आ० १-७, १४-१८ ॥

समीक्षक—ईसाईहरूको ईश्वर सर्वज्ञ भएको भए यस धूर्त सर्प अर्थात् शैतानलाई किन बनाउँथ्यो र? अनि बनाइहाल्यो भने त्यसको अपराधी पनि त्यही ईश्वर हो। किनकि त्यसले उसलाई दुष्ट नबनाएको भए त्यसले दुष्टता किन पो गर्नेथियो र? अनि ऊ पूर्वजन्मलाई मान्दैन भने उसले त्यसलाई अपराधविना नै पापी किन बनायो? अनि साँच्चै भनी भने त्यो सर्प होइन, मानिस थियो। किनकि ऊ मानिस नभएको भए मानवी भाषा कसरी बोल्न सक्तथ्यो र? अनि आफू झूटो र अरुलाई झूटो कुरामा चलाउनेलाई 'शैतान' मान्नुपर्दछ। सो यहाँ शैतान बताइएको सत्यवादी थियो, उसले त्यस स्त्रीलाई झुक्याएन, सत्य र तथ्य कुरा बतायो। अनि ईश्वरले भने आदम र हव्वासँग 'त्यसलाई खानाले मर्नेछौं' भन्ने झूट बोल्थ्यो। त्यो रूख ज्ञानदाता र अमर पार्ने थियो भने त्यसको फल खान किन निषेध गरेको? अनि खान मनाही गर्यो भने त्यो ईश्वर झूटो र झुक्याउने ठहर भयो। किनकि त्यस रूखका फल त अज्ञान र मृत्युकारक नभएर मनुष्यहरूलाई ज्ञान र सुखकारक थिए। अनि ईश्वरले फल खान मनाही गर्यो भने त्यस रूखको उत्पत्ति किन गरेको थियो? आफ्नै निमित्त गरेको भए के ऊ आफू अज्ञानी र मृत्युधर्मा

थियो? अनि अरूका लागि बनाएको भए फल खानमा केही पनि अपराध भएन। अर्को कुरा, हिजोआज कुनै पनि रूख ज्ञानकारक र मृत्युनिवारक देखापर्दैन, के ईश्वरले त्यसको बीउ पनि नष्ट गरिदियो? यस्ता कामकुरा गर्नाले मानिस त छली-कपटी हुन्छ भने ईश्वर हुँदैन र? अनि उसले तिनैलाई अपराधविना नै श्राप दिनाले पनि त्यो ईश्वर अन्यायकारी समेत भयो किनकि ईश्वरले नै झूट बोलेको र उनीहरूलाई झुक्याएको हुनाले यो श्राप त ईश्वरलाई नै हुनुपर्दथ्यो। यो 'फिलासफी' त हेर! के कष्ट पीडाविना नै गर्भधारण, बालकको जन्म आदि हुनसक्तथ्यो र? अनि परिश्रम नै नगरी कसैले आफ्नो जीविका चलाउन सक्तछ र? के पहिले काँडा आदिका रूख थिएनन् र? अनि ईश्वरले सबै मनुष्यलाई साग-पात खान उचित बताएपछि बाइबलमै मासू खाने विधान लेखिनु के झूटो भएन त? त्यो सच्चा हो भने यो झूटो हो। अनि आदमको केही पनि अपराध सिद्ध हुँदैन भने ईसाईहरू सबै मानिसलाई आदमको अपराधका कारण सन्तान हुनाले अपराधी किन बनाउँछन् त? के यस्तो पुस्तक र यस्तो ईश्वर कहिल्यै बुद्धिमान् हेरूले मान्ययोग्य हुनसक्तछ? ॥७॥

८. तब परमप्रभु परमेश्वरले भन्नुभयो, "मानिस हामीजस्तै असल र खराबको ज्ञान जान्ने भएको छ। अब त्यसले जीवनको रूखको फल पनि टिपेर खाला र सधैंभरि जीवित रहला" ॥ यसैकारण उहाँले मानिसलाई धपाइदिनुभयो, र जीवनको रूखतर्फको बाटो पहरा गर्नलाई उहाँले अदनको बगैँचाको पूर्वपट्टि करुबहरू=स्वर्गदूतहरू र चारैतिर घुमिरहने ज्वालामय तरवार राखिदिनुभयो ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ३। आ० २२, २४ ॥

समीक्षक—आखिर ईश्वरलाई 'मानिस ज्ञानमा म तुल्य भयो' भन्ने ईर्ष्या र भ्रम किन भयो? के यो गलत कुरा भएको थियो र? यो शंका नै किन आइपर्यो र? किनकि ईश्वरको तुल्य त कहिल्यै कोही हुनसक्तैन। तर यस लेखबाट 'ऊ ईश्वर होइन, खास किसिमको मनुष्य थियो' भन्ने कुरा पनि सिद्ध हुन्छ। बाइबलमा जहाँकतै ईश्वरको कुरा आउँछ, त्यहाँ मानिसजस्तै लेखिएको हुन्छ। अब हेर, आदम=मानिसको ज्ञानको वृद्धि हुँदा ईश्वर कति दुःखी भयो, अनि फेरि अमरवृक्षको फल खाँदा कति ईर्ष्या गर्यो? अर्को कुरा, मानिसलाई बगैँचामा राख्ता 'यसलाई फेरि निकाल्नुपर्नेछ' भन्ने भविष्यत्को ज्ञान ईश्वरलाई थिएन, यसकारण ईसाईहरूको ईश्वर सर्वज्ञ थिएन। अनि ज्वालामय तरवारको

पहरा राख्ने काम पनि मनुष्यकै काम हो, ईश्वरको होइन। हामीलाई आश्चर्य लाग्छ कि यस्तो प्रकारको गुणवालालाई ईसाईहरू किन ईश्वर मान्दछन्? किनकि यी कुरा त मानिसका स्वभावमा घट्न सक्दछन्, ईश्वरमा होइन ॥ ८ ॥

९. केही समय बितेपछि कबिनले परमप्रभुकाँ भूमिको उब्जनीबाट केही ल्याए ॥ हाबिलले पनि आफ्ना भेडाका बगालबाट पहिले जन्मेका पाठाहरू र तिनका उत्तम भाग ल्याए। परमप्रभुले हाबिल र तिनको भेटी ग्रहण गर्नुभयो ॥ तर कइन र तिनको भेटी ग्रहण गर्नुभएन। यसैले कइन ज्यादै रिसाए, र तिनको मुख अँध्यारो भयो ॥ तब परमप्रभुले कइनलाई भन्नुभयो, “तँ किन रिसाउँछस्? तेरो मुख किन अँध्यारो छ?” ॥ —तौरैत उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ४। आ० ३-६ ॥

समीक्षक—ईश्वर मांसाहारी नभएको भए भेडाको भेटी र हाबिलको सत्कार तथा कइन र उसको भेटीको तिरस्कार किन गथ्र्यो र? अनि यस्तो झगडा गराउने र हाबिलको मृत्युको कारण पनि ईश्वर नै भयो। जसरी मनुष्य परस्पर एकअर्कासँग कुराकानी गर्दछन्, त्यस्तै ईसाईहरूको ईश्वरका कुरा छन्। बगैंचामा आउने, जाने, त्यसलाई बनाउने पनि मनुष्यकै काम हो। यसबाट ‘यो बाइबल ईश्वरले बनाएको नभएर मनुष्यले नै बनाएको हो’ भन्ने कुरा बुझिन्छ ॥ ९ ॥

१०. तब परम प्रभुले कइनलाई सोध्नुभयो, “तेरो भाइ हाबिल कहाँ छ?” तिनले भने, “मलाई थाहा छैन। के म मेरो भाइको गोठालो हुँ र? ॥ अनि उहाँले भन्नुभयो, ‘यो तँले के गरिस्? तेरो भाइको रगतले भूमिबाट मलाई पुकारिरहेछ ॥ तँ अब यो भूमिबाट श्रापित भइस् ॥ —तौरैत उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ४। आ० ९-११ ॥

समीक्षक—कइनसँग नसोधिकन के ईश्वर हाबिलको हाल जान्दैनथ्यो? र रगतको शब्द भूमिबाट के कहिल्यै कसैलाई पुकार्न-सक्तछ? यी सब कुरा अविद्वान्हरूका हुन्, अतः यो पुस्तक न त ईश्वरले, न विद्वान् मनुष्यले नै बनाएको हुनसक्तछ ॥ १० ॥

११. मतुसेलह जन्मेपछि हनोक तीनसय वर्षसम्म परमेश्वरको साथसाथ हिंड्दैरहे। —तौरैत उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ५। आ० २२ ॥

समीक्षक—ल हेर, ईसाईहरूको ईश्वर मनुष्य नभएको भए हनोकसँगसँगै किन हिंड्थ्यो त? यसकारण वेदोक्त निराकार व्यापक ईश्वरलाई नै ईसाईहरूले मानेमा उनको कल्याण हुनेछ ॥ ११ ॥

१२. जब मानिसहरू पृथ्वीमा बढ्दै गए, तिनीहरूका छोरीहरू

जन्मे ॥ तब परमेश्वरका छोराहरूले मानिसका छोरीहरूलाई सुन्दरी देखे। औ आफ्ना आफ्ना रुचिका पत्नीहरू ल्याए ॥ त्यसबेला पृथ्वीमा नपीलहरू=बडे बडे कदका मानिसहरू वा दैत्य-दानवहरू थिए। त्यसपछि पनि परमेश्वरका छोराहरू मानिसका छोरीहरूकाँ जानलागे। तिनीहरू (परमेश्वरका छोरा र मानिसका छोरीबाट जन्मेका बालक) नै उहिलेका शूरवीर र नाम चलेका मानिस हुन् ॥ पृथ्वीमा मानिसहरूको दुष्टता बढी भएको र तिनीहरूको हृदयको विचारको जुनसुकै पनि भावना निरन्तर खराबै मात्र भएको परमप्रभुले देख्नुभयो ॥ और पृथ्वीमा मानिसलाई बनाउनु भएकोमा परमप्रभुले अफसोस गर्नुभयो, र उहाँ मनमा साह्रै दुःखित हुनुभयो ॥ तब परमप्रभुले भन्नुभयो, “मैले सृष्टि गरेको मानिसलाई पृथ्वीबाट म मेटिदिनेछु—के मानिस, के घस्रेने जन्तु, के आकाशका पक्षी, सबैलाई—किनभने ती बनाएकोमा मलाई अफसोस लाग्यो।” —तौ० उ० पु० पर्व, ६। आ० १,२,४-७ ॥

समीक्षक—ईसाईहरूसँग सोध्नुपर्दछ कि ईश्वरका छोरा को हुन्? र ईश्वरका पत्नी, सासू, ससुरा, साला र सम्बन्धी को हुन्? किनकि अब त आदम=मानिसका छोरीहरूसँग विवाह हुनाले ईश्वर उनको सम्बन्धी (सम्धी) भयो र तीबाट जन्मनेहरू छोरा, नाती भए। के यस्तो कुरा ईश्वर र ईश्वरका पुस्तकको हुनसक्तछ? तर ती जङ्गली मनुष्यहरूले यो पुस्तक बनाएको हो भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ। जो सर्वज्ञ छैन, भविष्यको कुरा जान्दैन त्यो ईश्वर हुँदैहोइन, त्यो त जीव हो। सृष्टि गर्दा, ‘पछि मनुष्य दुष्ट हुनेछन्’ भन्ने कुरा के जान्दैनथ्यो। अनि पछुताउनु, अतिशोक आदि हुनु, भूलचूकले काम गरेर पछि पश्चात्ताप गर्नु आदि कुरा ईसाईहरूकै ईश्वरमा नै घटित हुन सक्तछ, यस्ता कुरा वेदोक्त ईश्वरमा घटित हुन सक्तैन। अनि यसबाट ‘ईसाईहरूको ईश्वर पूर्ण विद्वान् योगी पनि थिएन’ भन्ने कुरा पनि सिद्ध हुन सक्तछ, नत्र भने शान्ति र विज्ञानद्वारा अतिशोकादि भन्दा पृथक् हुन सक्तथ्यो। अनि के पशुपक्षी पनि दुष्ट भए? यदि त्यो ईश्वर सर्वज्ञ भएको भए यस्तो विषादी किन हुन्थ्यो? यसकारण न त यो ईश्वर, न यो ईश्वरकृत पुस्तक नै हुनसक्तछ। जस्तो वेदोक्त परमेश्वर सबै पाप, क्लेश, दुःख, शोकादिरहित, ‘सच्चिदानन्दस्वरूप’ छ, त्यसैलाई ईसाईहरूले मानेका भए वा अझै पनि मानेमा आफ्नो मनुष्यजन्मलाई सफल तुल्याउन सक्ने थिए ॥ १२ ॥

१३. “जहाजको लम्बाई तीनसय हात, चौडाई पचास हात र

उचाइ तीस हात होस् ॥ तँ, तेरा छोराहरू, तेरी स्वास्नी र तेरा बुहारीहरू तेरोसाथ जहाजमा आउनेछन् ॥ सबै जीवित प्राणीमध्ये हरेक जातका दुई-दुई गरी जहाजमा लिनु, र तिनीहरू पनि तँसँग बाँचिरहून् । तिनीहरू भाले र पोथी हुनुपर्छ । पक्षीहरूमध्ये तिनीहरूका जात-जातअनुसार, जमीनमा घस्ने (वा हिँड्ने) सबै जन्तुहरू तिनीहरूका जात जात अनुसार, सबै थरीका दुई-दुईवटा-तिनीहरू जीवित रहनलाई तँ कहाँ आउनेछन् ॥ अनि हरेक किसिमका आहार पनि तैले आफ्ना साथमा जम्मा गरेर राख्नु । ती तेरा र तिनीहरूका निमित्त आहार हुनेछन् ॥ अनि नूहले त्यसै गरे—परमेश्वरले तिनलाई आज्ञा गरेबमोजिम तिनले सबै गरे ॥ —तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ६ । आ० १५, १८-२२ ॥

समीक्षक—यस्ता विद्या विरुद्ध, असम्भव कुरा भन्नेलाई के कुनै विद्वान्ले ईश्वर मान्नसक्तछ ? किनकि यति ठूलो, लामो, फराक र अग्लो जहाज (नाउ) मा मत्ता-ढोई, ऊँट-ऊँटनी आदि करोडौं जन्तु र उनका र उनका सबै कुटुम्बका पनि सबै खाने-पिउने सामान समेत अट्न सक्तछन् ? यसैकारण यो मनुष्यकृत पुस्तक हो । यो कुरा लेख्ने व्यक्ति त विद्वान् पनि थिएन ॥ १३ ॥

१४. अनि नूहले परमप्रभुका निमित्त एउटा वेदी बनाएर हरेक शुद्ध पशु र शुद्ध पक्षीमध्येबाट लिई होमबलि चढाए ॥ त्यसको मीठो वासना लिनुभएपछि परमप्रभुले आफ्नो मनमा भन्नुभयो, “अब म फेरि मानिसको खातिर पृथ्वीलाई श्राप दिनेछैन, किनकि मानिसका हृदयको विचार बालकदेखि नै खराब हुन्छ, औं अहिले मैले गरेजस्तै सबै प्राणीलाई फेरि यसरी सर्वनाश म गर्नेछैन ॥”

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व आ० २०, २१ ॥

समीक्षक—वेदी बनाउने, होम गर्ने कुराको लेखबाट ‘यी कुरा वेदबाट बाइबलमा गएका हुन्’ भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ । के परमेश्वरको नाक पनि छ ? जसबाट वासना लियो ? कहिले सरापे र कहिले पछुताउने यो ईसाईहरूको ईश्वर के मनुष्य जस्तै अल्पज्ञ भएन र ? कहिले ‘सराप दिने छैन’ भन्दछ । पहिले दिएको थियो र पछि पनि दिनेछ । पहिले सबैलाई माया र अब ‘कहिल्यै मार्नेछैन’ भन्दछ !!! यी कुरा ईश्वरका नभई अल्लारेपनका कुरा हुन्, न त कुनै विद्वान्का नै हुन्, किनकि विद्वानका पनि कुरा र प्रतिज्ञा स्थिर हुन्छन् ॥ १४ ॥

१५. त्यसपछि परमेश्वरले नूह र तिनका छोराहरूलाई आशिष दिएर भन्नुभयो... ॥ जीवित-जीवात् सबै तिमीहरूका आहारका निमित्त

हुनेछन् । मैले हरिया वनस्पति तिमीहरूलाई दिएझैं सबैथोक म तिमीहरूलाई दिन्छु ॥ तर मासु त्यसको प्राण समेत, अर्थात् रगतसमेत नखाओ ॥

समीक्षक—एउटालाई प्राणकष्ट दिएर अरूलाई आनन्द गराउनाले के ईसाईहरूको ईश्वर दयाहीन होइन र ? एउटा छोरालाई मार्न लगाएर अर्कोलाई खुवाउने आमा-बाबु महापापी हुँदैनन् र ? यस्तै यो कुरा हो । किनकि ईश्वरका लागि सबै प्राणी सन्तान जस्तै हुन् । यसो नहुँदा यिनको ईश्वर कसाईजस्तै काम गर्दछ । तथा सबै मनुष्यलाई हिंस्रक पनि यसैले बनाएको हो । यसकारण ईसाईहरूको ईश्वर निर्दयी हुनाले पापी किन होइन ? ॥ १५ ॥

१६. त्यसबेला सम्पूर्ण पृथ्वीमा एउटै बोली र एउटै भाषा थियो ॥ तब तिनीहरूले भने, “लौ, हामी आफ्ना निमित्त एउटा सहर र टुप्पा स्वर्गसम्म भएको एउटा धरहरा बनाएर आफ्नो नाम राखौं, नत्रता हामीलाई पृथ्वीभरि जताततै छरिनु पर्नेछ ॥ मानिसको सन्तानले बनाउने सहर र घरहरा हेर्नलाई परम प्रभु तल ओर्लनुभयो ॥ अनि परमप्रभुले भन्नु भयो, “ती सबैको एउटै भाषा भएको एउटै जाति छ । औ तिनीहरूले गर्न थालेको कामको यो ता सुरुमात्र हो । तिनीहरूले जे गर्ने विचार गर्दैछन्, तिनीहरूबाट अब केही कुरा रोकिनेछैन ॥ लौ, तल ओर्लेर गई तिनीहरूको भाषा खलबल पारिदिऔं, तिनीहरूले एकाअर्काको बोली नबुझ्नु ॥” तब परमप्रभुले त्यहीँबाट तिनीहरूलाई पुरै पृथ्वीभरि तितर-बितर पारिदिनुभयो, र तिनीहरूले त्यो सहर बनाउन छोडिदिए ॥ —तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ११ । आ० १, ४-८ ॥

समीक्षक—सम्पूर्ण पृथ्वीमा एउटै भाषा र बोली हुँदा सबै मनुष्यलाई परस्पर अत्यन्त आनन्द प्राप्त हुन्थ्योहोला । तर के गर्ने ? ईसाईहरूको यस ईर्ष्यालु ईश्वरले सबैको भाषा खलबल पारेर सबैको सत्यानाश गरिदियो । उसले यो ठूलो अपराध गर्यो । के यो शैतानको भन्दा पनि खराब काम होइन ? अनि यसबाट “ईसाईहरूको ईश्वर ‘सनाई पहाड’ आदिमा बस्तथ्यो, र जीवहरूको उन्नति पनि चाहँदैनथ्यो” भन्ने कुरा पनि ज्ञात हुन्छ । यो एउटा अविद्वान्=मूर्खको कुरा नभएर ईश्वरको कुरा र यो ईश्वरोक्त पुस्तक कसरी हुनसक्तछ ? ॥ १६ ॥

१७. तिनी मिश्रमा पस्नै लाग्दा तिनले आफ्नी स्वास्नी साराईलाई भने, “हेर, तिमी हेर्नमा सुन्दरी छौ भन्ने मलाई थाहा छ ॥ औ मिश्रीहरूले तिमीलाई देख्दा ‘यो ता त्यसकी स्वास्नी रहिछ’ भन्नेछन् । औ मलाई

मारैर तिमीलाई चाहिं जीवित राख्नेछन् ॥ 'म तिनकी बहिनी हुँ' भनी तिमीले भनिदेऊ, र तिम्रा कारण मलाई भलो हुनेछ, र तिम्रै कारण मेरो ज्यान जोगिनेछ' ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व १२। आ० ११-१३ ॥

समीक्षक—अब हेर, जुन अब्राहाम ईसाई र मुसलमानहरूको ठूलो पैगम्बर बताइन्छ र उसका कर्म भने मिथ्याभाषण आदि खराबै देखिन्छन्। जसका यस्ता पैगम्बर छन् भने तिनलाई विद्या वा कल्याणको मार्ग कसरी पो मिल्न सक्तछ र? ॥ १७ ॥

१८. अनि परमेश्वरले अब्राहामलाई भन्नुभयो, “तैले चाहिं मेरो करार पालन गर्नुपर्छ—तँ र तँपछिका तेरा सन्तानहरूले तिनका पुस्तौं सम्म मेरो र तेरो, औ तँ पछिका तेरा सन्तानहरूका बीचमा भएको करारको तिमीहरूले पालन गर्नुपर्ने छ। मेरो करार यही हो—तिमीहरूमध्येका हरेक पुरुष जातिको खतना हुनुपर्छ ॥ तिमीहरूका आफ्ना खलडीमा खतना हुनुपर्छ। मेरो र तिमीहरूको बीचमा करारको चिह्न यही हुनेछ ॥ तिमीहरूमा हरेक पुरुष आठ दिनको हुनेबित्तिकै त्यसको खतना गरियोस्, अर्थात् तिमीहरूका पुस्तौंसम्म हरेक पुरुष जाति, चाहे घरमा जन्मेको होस् अथवा जो तिमीहरूका सन्तान होइन, तर कुनै विदेशीबाट दाम हालेर किनेको होस् ॥ जो जो तेरो घरमा जन्मेको होस् वा दाम हालेर किनेको होस् जसको शरीरमा खलडीको खतना भएको छैन, त्यसको खतना हुनैपर्छ। यसरी मेरो करार तिमीहरूका शरीरमा पछि सम्म हुनेछ ॥ खतना नगरिएको जुनसुकै पुरुष जाति जसको शरीरमा खलडीको खतना भएको छैन, त्यो मानिस आफ्नो जातिबाट बहिष्कार गरिनेछ। त्यसले मेरो करार भङ्ग गरेको हुन्छ” ॥ —तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व १७। आ० ९-१४ ॥

समीक्षक—अब ईश्वरको उल्टो आज्ञा त हेर! खतना गर्ने कुरा ईश्वरले चाहेको भए आदि सृष्टिमा उसले त्यस छालालाई बनाउने नै थिएन अनि बनाइएको छ भने आँखा माथिको छालाको रक्षा गरिए जस्तै त्यो छाला पनि रक्षार्थ नै हो। किनकि त्यो गुप्तस्थान अत्यन्त कोमल हुन्छ। त्यसमाथि छाला नभए एउटा कमिलाले टोक्नाले र अलिकति पनि चोटपटक लागनाले धेरै दुःख हुनेछ र पिसाबपछि केही मूत्रांश कपडामा नलागोस् इत्यादि कुराका लागि पनि त्यो छाला रहनु उपयुक्त हुन्छ। यसलाई काट्नु गलत हो। अनि ईसाईहरू यस आज्ञालाई किन मान्दैनन्? यो आज्ञा सदाका लागि हो। यसो नगर्नाले

व्यवस्थाको पुस्तकको एक बिन्दु पनि झूटो छैन भनिएको ईसाको साक्षी पनि मिथ्या भयो। ईसाईहरू यस कुराको केही पनि सोच-विचार गर्दैनन् ॥ १८ ॥

१९. तिनीसित कुरा गरिसक्नुभएपछि परमेश्वर अब्राहामकहाँबाट जानुभयो ॥ —तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व १७। आ० २२ ॥

समीक्षक—यसबाट 'ईश्वर मनुष्य वा पक्षीजस्तै थियो, जो कि मास्तिरबाट तल्लिर र तल्लिरबाट मास्तिर आउने-जाने गर्दथ्यो' भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ। यो त कुनै इन्द्रजाली व्यक्ति जस्तै प्रतीत हुन्छ ॥ १९ ॥

२०. दिउँसोको गर्मीमा उम्रेको फलौंटाका रूखहरूनेरको आफ्नो पालको ढोकामा बसिरहँदा परमप्रभुले अब्राहामलाई दर्शन दिनुभयो ॥ तिनले आफ्ना आँखा उठाएर हेरे। औ आफ्ना सामने तीनजना मानिसहरू उभिरहेका देखे। उहाँहरूलाई देखेर तिनी पालको ढोकाबाट भेट गर्नलाई कुदेर गए, र उहाँसम्म निहुरैर दण्डवत् गरी भने—“हे मेरा स्वामी, ममाथि तपाईंहरूको निगाह हुन्छ भने कृपागरी आफ्नो दासकहाँबाट त्यहाँसम्म जानुहोस् ॥ म केही पानी ल्याउनेछु, र तपाईंहरू आफ्ना पाउ धुनुहोस्, तब यही रूखमुनि आराम गर्नुहोस् ॥ म गएर केही रोटी ल्याउनेछु, र खाएर तपाईंहरू थकाइ मारुहोस्। थकाइ मारिसकेपछि जानुहोस्, किनभने यसैको निमित्त तपाईंहरू आफ्नो दासकहाँ आउनुभएको होला।” उहाँहरूले भन्नुभयो, “जाऊ, तिमीले भने अनुसार गर।” तब अब्राहाम झट्टै पालमा साराकहाँ गएर भने, “तुरुन्तै तीनमाना मसिनो पीठो तयार गरी मुछेर रोटी बनाऊ।” अब्राहाम आफैं चाहिं बथानतिर कुदेर गए, र एउटा कलिलो र असल बाछो छानेर आफ्नो नोकरलाई दिए, र त्यसले तुरुन्तै त्यो पकायो ॥ तब तिनले दही, दूध र त्यो पकाएको बाछाको मासु लगेर उहाँहरूको सामु टक्रयाए। औ उहाँहरूले खाइनसकुञ्जेल तिनी उहाँहरूकै नजिक उभिरहे ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व १८। आ० १-८ ॥

समीक्षक—ल हेर सज्जन वृन्द! जसको ईश्वर बाछाको मासु खान्छ, त्यसका उपासक गाई, बाछा आदि पशुहरूलाई किन पो छोड्थे र? जसलाई केही पनि दया छैन र मासु खानमा आतुर रहन्छ त्यो हिंस्रक मनुष्य नभएर के कहिल्यै ईश्वर हुनसक्तछ? अनि ईश्वरसँग दुईजना मनुष्य नजाने को थिए? यसबाट जङ्गली मनुष्यहरूको एउटा मंडली थियो भन्ने बुझिन्छ। जो उनको मुख्य व्यक्ति थियो त्यसको नाम बाइबलमा ईश्वर राखे होलान्। यिनै कुराबाट बुद्धिमान् व्यक्ति

यिनको पुस्तकलाई ईश्वरकृत मान्न सक्तैनन् र न यस्तालाई ईश्वर नै सम्झन्छन् ॥ २० ॥

२१. अनि परमप्रभुले अब्राहामलाई भन्नुभयो, “बूढी भएर पनि मैले छोराछोरी पाउने भनेर सारा किन हाँसी? परमप्रभुको निम्ति कुनै कुरो औधी कठिन छ र?”—तौ० उ० पु० पर्व १८। आ० १३-१४ ॥

समीक्षक—अब ईसाईहरूका ईश्वरका कस्ता-कस्ता लीला त हेर। जुन ईश्वर केटाकेटी वा आइमाई जस्तै चिढिने र व्यङ्ग्य हात्रे गर्दछ!!! ॥ २१ ॥

२२. तब परमप्रभुले आकाशबाट सदोम र गमोरामाथि आगो र गन्धक वर्षाउनुभयो ॥ उहाँले ती सहरहरू र जम्मै बेसी र सहरहरूका सबै बासिन्दाहरू र जमिनमा उम्रेका सबैथोक सर्वनाश पारिदिनुभयो ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व १९। आ० २४, २५ ॥

समीक्षक—अब बाइबलमा ईश्वरको यो लीला पनि हेर, जसलाई बालक आदि माथि पनि केही दया पलाएन। के ती सबै नै अपराधी थिए र सबैलाई भूमिलाई नै उल्टाएर थिचेर सर्वनाम पारी मार्यो? यो कुरा न्याय, दया र विवेकको विपरीत हो। जसको ईश्वर यस्तो काम गर्दछ भने त्यसका उपासकहरू किन पो नगरून् र? ॥ २२ ॥

२३. ‘यसैले अब हामी आफ्ना बाबुलाई मद्य खुवाएर तिनीसित सुतौं, र आफ्ना पिताबाट सन्तान खडा गरौं ॥’ औ त्यसै रात तिनीहरूले आफ्ना पितालाई मद्य खुवाए र जेठी चाहिँ आफ्ना पिताकहाँ गएर सुती ॥ आज राति पनि तिनलाई मद्य खुवाऔं र तँ गएर उहाँसित सुत ॥ यसरी लूतका दुबै छोरीहरू आफ्नो पिताबाट गर्भवती भए ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व १९। आ० २२-३४, ३६ ॥

समीक्षक—ल हेर, जुन मद्यपानको नशामा बाबु-छोरी पनि व्यभिचार गर्नबाट बच्न सक्तैनन्, यस्तो दुष्ट मद्यलाई पिउने ईसाईहरूको खराबीको के वारपार छ र? यसकारण सज्जन व्यक्तिहरूले मद्य पिउने नामलिनु पनि हुँदैन ॥ २३ ॥

२४. आफूले भन्नुभए अनुसार सारालाई परम प्रभुले कृपा गर्नुभयो, र आफ्नो प्रतिज्ञाबमोजिम गर्नुभयो ॥ औ सारा गर्भवती भइन् ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २१। आ० १, २ ॥

समीक्षक—विचारणीय कुरा के छ भने सारासँग भेटेर गर्भवती हुने यो काम कसरी भयो? परमेश्वर र साराबाहेक गर्भस्थापनको अरु कोही तेस्रो कारण देखिन्छ र? सारा परमेश्वरको कृपाबाटै गर्भवती

भई भन्ने नै विदित हुन्छ!!! ॥ २४ ॥

२५. अब्राहामले बिहानै उठेर रोटी, पानीको एउटा मसक हागारको काँधमा राखिदिए, र बालकलाई पनि त्यसकै साथ लगाएर बिदा गरिदिए ॥ उसले त्यस बालकलाई एउटा पोश्रामा छोडेर, आफैं चाहिँ उतापट्टि एक काँडको दूरीसम्ममा बसी, औ त्यो त्यहाँ बसेर डाँको छोडी छोडी रुन लागी ॥ परमेश्वरले बालकको स्वर सुन्नुभयो ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २१। आ० १४-१७ ॥

समीक्षक—ल, अब ईसाईहरूका ईश्वरको लीला त हेर! पहिले त साराको पक्षपात गरेर हागारलाई त्यहाँबाट निकाल्न लगायो, अरि फेरि डाँको छोडी-छोडी रोई त हागार, तर शब्द भने बालकको सुन्यो। यो कस्तो अद्भुत कुरा हो? वास्तवमा ईश्वरलाई ‘यो बालक नै रोइरहेछ’ भन्ने भन्नु भयो होला। यो यस्तो ईश्वर र ईश्वरको पुस्तकको कुरा के कहिँ सक्नु हुन सक्तछ र? यस पुस्तकमा साधारण मनुष्यका थोरै कुरा सत्य र त्यसबाहेक सबै असार भरिपूर्ण छ ॥ २५ ॥

२६. त्यसपछि परमेश्वरले अब्राहामलाई ठूलो जाँच गर्नुभयो, र तिनलाई भन्नुभयो, “हे अब्राहाम!... ॥ तेरो छोरो, अर्थात् तैले माया गरेको तेरो एउटै छोरो इसहाकलाई लिएर त्यसलाई होमबलि गर् ॥” औ आफ्नो इसहाकलाई बाँधेर वेदीमा दाउरामाथि राखे ॥ तब अब्राहामले आफ्नो छोरालाई बलि गर्न छुरी उठाए ॥ तब परम प्रभुका दूतले स्वर्गबाट तिनलाई हकारेर भने, “ए अब्राहाम!... ॥... तेरो हात त्यस केटामाथि नउठा, त्यसलाई केही नगर् ॥ किनभने अब मैले थाह पाएँ तँ परमेश्वरसँग डराउँदो रहेछस् ॥” ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २२। आ० १, २, ९-१२ ॥

समीक्षक—यो बाइबलको ईश्वर अल्पज्ञ हो, सर्वज्ञ होइन भन्नेकुरा स्पष्टै भयो। अनि अब्राहाम पनि एउटा सोझो मानिस थियो, नत्र यस्तो चेष्टा किन गर्थ्यो र? अनि बाइबलको ईश्वर सर्वज्ञ भएको भए उसको भविष्यत् श्रद्धालाई पनि सर्वज्ञताबाटै जात्रेथियो। यसबाट ईसाईहरूको ईश्वर सर्वज्ञ होइन भन्ने कुरा निश्चित हुन्छ ॥ २६ ॥

२७. ...हाम्रा चिहानमध्ये सबैभन्दा असल चाहि छानेर लाश गाड्नुहोस् ॥ —तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २३। आ० ६ ॥

समीक्षक—लाशलाई गाड्नाले संसारको ठूलो हानि हुन्छ, किनकि त्यो सडी वायुलाई दुर्गन्धमय पारेर रोग फैलाउँछ ॥

प्रश्न—हेर, जोसँग प्रीति हुन्छ, त्यसलाई डढाउनु राम्रो कुरा

होइन, अनि गाड्नु भनेको उसलाई सुताउनु जस्तै हो, यसकारण गाड्नु उचित हुन्छ।

उत्तर—मृतकसँग प्रीति गर्दछौ भने आफ्नै घरमा किन राख्दैनौ ? र गाड्दछौ पनि किन ? जुन जीवात्मासँग प्रीति थियो, त्यो त निस्केर गयो अब दुर्गन्धमय माटोसँग के प्रीति ? अनि फेरि पनि प्रीति गर्दछौ भने भूमिमा किन गाड्दछौ ? किनकि कसैले कसैसँग 'तिमीलाई भुइँमा गाड्दछौ' भनेमा त्यो सुनेर सुन्ने व्यक्ति कहिल्यै प्रसन्न हुँदैन। उसका मुख, आँखा र शरीरमा धुलो ढुङ्गा, ईटा, चूना, हाल्नु, छातीमाथि ढुङ्गा राख्नु कुन चाहिँ प्रीतिको काम हो ? अनि बाकसमा हालेर गाड्नाले घेरै दुर्गन्ध भएर पृथ्वीबाट निस्केर वायुलाई बिगारेर दारुण रोग उत्पन्न गर्दछ। अर्को कुरा, एउटा मुर्दाका निमित्त कमसेकम छ हात लम्बाइ र चार हात चौडाइको भूमि चाहिन्छ। यसै हिसाबले सय, हजार, लाख वा करोडौँ मानिसका लागि कति जग्गा व्यर्थमा रोकिन्छ ? न त त्यो खेत, बगैँचा र न बस्न लायक नै रहन्छ। यसकारण मुर्दालाई गाड्नु सबैभन्दा खराब गलत काम हो। पानीमा हाल्नु गाड्नुभन्दा केही कम खराब हुन्छ, किनकि त्यसलाई जलजन्तुले त्यसैबखत चिर-फार गरेर खाइहाल्छन्, तर जो केही हाड वा मल पानीमा रहन्छ, त्यो कुहिएर जगत्लाई दुःखदायक हुन्छ। जङ्गलमा छोड्नु सोभन्दा पनि केही कम खराब हो, किनकि त्यसलाई मांसाहारी पशुपक्षीले लुछेर खानेछन्, तर पनि त्यसका हाड, हाडको बोसो र मल सडेर जति दुर्गन्ध गर्छ, त्यति जगतको अनुपकार हुनेछ। अनि मुर्दालाई डढाउनु सर्वोत्तम उपाय हो, किनकि त्यसका सबै पदार्थ अणु भएर वायुमा उड्छन्।

प्रश्न—डढाउँदा पनि दुर्गन्ध हुन्छ।

उत्तर—तरिका नमिलाई डढाएमा केही दुर्गन्ध हुन्छ, तर गाड्ने आदि भन्दा धेरै कम हुन्छ। अनि वेदमा बताएअनुसार अर्थात् मुर्दाको वेदी तीन हात गहिरो, साढे तीन हात फराकिलो, पाँचहात लामो, पिंभमा डेढ बित्ता अर्थात् माथि फराक तल साँगुरोपारी खनेर, शरीरको तौल बराबरको घिउ, त्यसमा एक सेर घिउमा एक रत्तीका हिसाबले कस्तूरी, मासाको हिसाबले केसर हालेर कमसेकम आधामन श्रीखण्ड र बढीमा आफूले सकेसम्मको, अगर, तगर, कपूर आदि तथा पलाश आदिका दाउरा वेदीमा लगाएर, त्यसमाथि मुर्दालाई राखेर फेरि चारैतर्फ मास्तिर वेदीको मुखभन्दा एक-एक बित्तासम्म भरेर उक्त घिउको आहुति दिएर डढाएमा केही पनि दुर्गन्ध हुनेछैन। तर यसैको नाम

अन्त्येष्टि, नरमेध, पुरुषमेध यज्ञ हो। अनि कोही दरिद्र भएपनि कमसेकम बीस सेर घिउ चितामा हाल्नेपर्छ। भिक्षा माँगेर वा स्वजातीयहरूले दिएर अथवा राजाले दिएर भए पनि माथि बताएअनुसार दाह गर्नुपर्दछ। अनि केही गरेर पनि घ्यू आदि मिल्न नसके पनि गाड्नु आदिभन्दा त केवल दाउराले मात्र लाशलाई डढाउनु उत्तम हुन्छ, किनकि एक विश्वा जग्गामा अथवा एउटा वेदीमा लाखौँ, करोडौँ लाश ढढ्न सक्तछन्। जग्गा पनि गाड्दा जत्तिको बढी बिग्रैदैन र गाडेको चिहान देख्ना डर पनि लाग्दछ। यसकारण गाड्नु आदि सर्वथा निषिद्ध छ ॥ २७ ॥

२८. “मेरा मालिकका परमप्रभु परमेश्वर धन्यका हुनुहुन्छ, जसले मेरा मालिक प्रतिको अटुट प्रेम र विश्वस्तता त्यागनुभएको छैन। परमप्रभुले नै मलाई बाटोमा डोर्याएर मेरा मालिकका कुटुम्बको घरमा ल्याइदिनुभयो”

—तौरेत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २४। आ० २७ ॥

समीक्षक—के त्यो अब्राहामको मात्र ईश्वर थियो ? अनि जसरी हिजोआज मार्गदर्शकहरू अगाडि अगाडि हिँडेर बाटो देखाउँछन्, त्यस्तै ईश्वरले पनि गर्यो भने हिजोआज बाटो किन देखाउँदैन ? अनि मनुष्यहरूसँग कुरा किन गर्दैन ? यसकारण यस्ता कुरा ईश्वर वा ईश्वरको पुस्तकका कहिल्यै हुनसक्तैनन्, यस्ता कुरा त जङ्गली मनुष्यका हुन् ॥ २८ ॥

२९. इस्माएलका छोराहरूका नाम यिनै हुन्—इस्माएलको जेठो छोरो नबायोत, केदार, अबदेले, मिब्सा, मिस्मा, दुमा, मस्सा ॥ हदद, तेमा, यतुर, नपिश र केदमा ॥

—तौरेत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २५। आ० १३-१५ ॥

समीक्षक—यो इस्माएल अब्राहामबाट उसकी हागार दासीको छोरो भएको थियो ॥

३०. “तेरा बाबुलाई मनपर्ने स्वादिष्ट तरकारी म बनाइदिनेछु ॥ अनि तँ त्यो तेरा बाबुकहाँ लैजा, र तिनले त्यो खाएर आफ्नो मृत्युअघि तँलाई आशिष दिऊन” ॥ तब घरमा भएको आफ्नो जेठो छोरो एसाबका असल लुगाहरू झिकेर रिबेकाले ल्याइन्, र कान्छो छोरो याकुबलाई लगाइदिइन् ॥ औ बाखाका पाठाका छालाहरू तिनका हात र घाँटीका रौं नभएका भागमा लगाइदिइन् ॥ याकुबले आफ्ना पितालाई भने, “म तपाईंको छोरो एसाब हुँ। तपाईंले अह्लाउनुभएबमोजिम मैले गरेको छु। अब उठेर बस्नुहोस्, र मैले ल्याएको सिकारको मासु खानुहोस्,

र मलाई आशिष दिनुहोस्”।

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २७। आ० ९, १०, १५, १६, १९ ॥

समीक्षक—ल हेर! यस्ता झूट, कपटबाट आशीर्वाद लिएर पछि सिद्ध र पैगम्बर=ईश्वरका दूत बन्दछन्। के यो आश्चर्यको कुरा होइन? अनि यस्ता त ईसाईहरूका अगुवा=प्रवर्तक वा प्रदर्शक भएका छन् भने यिनको मतको गडबडीमा के कमी हुँदोहो र? ॥ ३० ॥

३१. तब याकूब बिहान सबेरै उठे, र आफूले सिरान बनाएको त्यो ढुङ्गा लिएर खाँबोजस्तै गरी खडा गरेर त्यसको टुप्पामा तेल खन्याए ॥ औ तिनले त्यस ठाउँको नाम बेतेल=परमेश्वरको घर राखे ॥ औ मैले खाँबो बनाएको यो ढुङ्गा चाहिँ परमेश्वरको घर हुनेछ ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व २८। आ० १८, १९, २२ ॥

समीक्षक—ल, अब जङ्गलीहरूका काम हेर त! यिनीहरूले ढुङ्गालाई पुजे र पुजन लगाए र यसलाई मुसलमानहरू ‘बेतेल मुकद्दस’ भन्दछन्। के यो ढुङ्गो नै ईश्वरको घर हो? र त्यस ढुङ्गामा मात्र ईश्वर बस्तथ्यो? वा! रे वा! के भन्नु, ईसाईहरू हो! महाबुत्परस्त=ठूला मूर्तिपूजक त तिमीहरू नै हो ॥ ३१ ॥

३२. तब परमेश्वरले राहेललाई याद गर्नुभयो र तिनको बिन्ती सुनेर तिनको गर्भ भरिदिनुभयो ॥ तिनी गर्भवती भएर एउटा छोरो जन्माइन्, र भनिन् “परमेश्वरले ममाथि परेको निन्दा हटाइदिनुभयो”।

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ३०। आ० २२, २३ ॥

समीक्षक—वा! ईसाईहरूको ईश्वर! कति ठूलो डाक्टर गरिन्छस्? स्त्रीहरूको गर्भ भर्नका लागि कुन शस्त्र र औषधि थिए? जसले गर्भ भरियो? यी सब अन्धाधुन्धका कुरा हुन् ॥ ३२ ॥

३३. तर आरामी लाबानकहाँ राति सपनामा परमेश्वर देखापर्नुभयो, र उनलाई भन्नुभयो, “होस गर, तैले याकुबलाई असल कि खराब केही कुरा नभन्” ॥ “औ अब तिम्रा बाबुको घरमा जान तिमीले ज्यादै इच्छा गरेको हुनाले तिमी हिँडेका छौ, तर मेरा देवताहरू चाहिँ किन चोर्छौ?”

—तौरैत उत्पत्ति० पर्व ३१। आ० २४, ३० ॥

समीक्षक—यो हामी एउटा नमुना लेख्छौं। बाइबलमा ‘हजारौं मानिसलाई सपनामा आयो, कुराकानी गर्यो, विपनामा साक्षात् मिल्यो, खायो, पियो, आयो, गयो’ आदि लेखेको छ, तर नजाने अब त्यो छ कि छैन? किनकि अब कसैलाई न त सपनामा न विपनामा ईश्वर मिल्दछ। अनि यो पनि विदित भयो कि यी जङ्गलीहरू ढुङ्गा आदि

मूर्तिहरूलाई देव मानेर पुज्दथे, तर ईसाईहरूको ईश्वर पनि ढुङ्गालाई नै देव मान्दछ, नत्र भने देवहरूलाई चोर्ने कुरा कसरी घटित हुनसक्तछ? ॥ ३३ ॥

३४. तब याकुब आफ्नो बाटो लागे, और परमेश्वरका दूतहरूले तीसँग भेट गरे ॥ याकुबले तिनीहरूलाई देखेर भने, “यो त परमेश्वरको फौज हो” ॥ —तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ३२। आ० १, २ ॥

समीक्षक—अब ‘त ईसाईहरूको ईश्वर मनुष्य नै हो’ भन्ने कुरामा केही पनि सन्देह रहेन। किनकि ऊ सेना पनि राख्दछ। सेना छ भने शस्त्र पनि हुँदाहुन्। अनि जहाँ तहाँ चढाई गरेर लडाईँ पनि गर्दो हो। नत्र भने सेना राख्ने प्रयोजन के छ त? ॥ ३४ ॥

३५. अनि याकुब चाहिँ एकलै रहे। औ एकजना व्यक्ति उज्यालो नहोउञ्जेल तीसित कुस्ती लड्नुभयो ॥ उहाँले याकुबलाई जित्न नसकेको देखेर याकुबको जाङ्को खोपिल्टो भाग छुनुभयो, र उहाँसित कुस्ती लड्दा लड्दा याकुबको जाङ्को गेडी फुस्क्यो ॥ तब उहाँले भन्नुभयो, “उज्यालो हुन लाग्यो। मलाई जान देऊ।” तर याकुबले भने, “मलाई आशीर्वाद नदिउञ्जेल म तपाईँलाई जान दिन्न” ॥ अनि उहाँले तिनलाई भन्नुभयो, “तिम्रो नाम के हो?” तिनले भने, “याकूब।” उहाँले भन्नुभयो, “अब उप्रान्त तिम्रो नाम याकुब होइन, तर इस्राएल=परमेश्वरसँग लडन्त गर्ने हुनेछ, किनभने तिमीले परमेश्वर र मानिसहरूसँग लडन्त गर्यौं, अनि विजयी भयौं” ॥ तब याकुबले उहाँलाई सोधे, “बिन्ती छ, मलाई भन्नुहोस्, तपाईँको नाम के हो?” तर उहाँले भन्नुभयो “मेरो नाम तिमी किन सोध्छौ?” अनि उहाँले तिनलाई आशीर्वाद दिनुभयो ॥ यसैकारण याकुबले त्यस ठाउँको नाम पनि एल=परमेश्वरको दर्शन राखे, किनकि ‘परमेश्वरका सम्मुखै परेतापनि मेरो ज्यान बाँच्यो’ भनी तिनले भने ॥ तिनको जाङ्गले गर्दा तिनी खोच्याई-खोच्याई हिँडे र पनीएल नाघिसक्दा सूर्योदय भयो ॥ उहाँले तिनको फिलाको खोपिल्टामा जाङ्को नसो छोडिदिनुभएको हुनाले आजसम्म ईस्राएलीहरू फिलाको जाङ्को नसो खाँदैनन् ॥—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ३२। आ० २४-३२ ॥

समीक्षक—ईसाईहरूको ईश्वर अखाडमल्ल=अखडाको पहेलवान छ र त सारा र सहेलमाथि छोरा हुने कृपा गर्यो। यो पनि आखिर ईश्वर हुनसक्तछ? अरू लीला हेर! एकजना नाम सोध्छ भने अर्को नाम पनि बताउँदैन! अनि ईश्वरले उसको तिम्राको गेडी (नाडी)

फुस्काइदियो र ऊ बाँचिरह्यो, तर ऊ डाक्टर भएको भए उसको तिघ्राको गेडी ठीक पनि गरिदिंदो हो? अनि यस्तो ईश्वरको भक्ति गर्नाले त याकुबले खोच्याइरहेजस्तै अरू पनि खोच्याइरहँदा। ईश्वरलाई प्रत्यक्ष देख्यो र कुस्ती लड्यो भने यो कुरा शरीर नभइ कसरी हुनसक्तछ र? यी केवल अल्लारेपनका कुरा हुन् ॥ ३५ ॥

३६. ईश्वरको मुख देखे ॥

—तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ३३। आ० १० ॥

समीक्षक—ईश्वरको मुख छ भने अरू पनि सबै अवयव=अङ्ग-प्रत्यङ्ग होलान् र ऊ जन्म-मरणयुक्त पनि होला ॥ ३६ ॥

३७. तर यहुदाको जेठो छोरो एर परमप्रभुको दृष्टिमा दुष्ट थियो, र परमप्रभुले त्यसको प्राण लिनुभयो ॥ तब यहुदाले ओनानलाई भने, “तेरी भाउजूकहाँ जा, र देवरले गर्नुपर्ने कर्तव्य गर्, र तेरा दाजूका निमित्त सन्तान उत्पन्न गर् ॥ तर सन्तान आफ्नो नहुने देखेर ओनानले भाउजूकहाँ जाँदा वीर्य चाहिँ भुइँमा पतन गर्थ्यो ॥ त्यसले गरेको यो काम परमप्रभुको दृष्टिमा खराब ठहरियो, र उहाँले त्यसको पनि प्राण लिनुभयो” ॥ —तौरैत, उत्पत्तिको पुस्तक, पर्व ३८। आ० ७-१० ॥

समीक्षक—ल हेर! यी मनुष्यका काम हुन् कि ईश्वरका? जब ऊसँग नियोग भयो भने उसलाई किन मायो? उसको बुद्धिलाई चाहिँ किन शुद्ध गरेन? अनि यसबाट वेदोक्त नियोग पहिले सर्वत्र चल्दथ्यो, नियोगका कुरा सबै देशमा चल्दथे’ भन्ने पनि निश्चय भयो ॥ ३७ ॥

तौरैत प्रस्थानको पुस्तक

३८. जब मोसा टूला भएर आफ्ना भाइबन्धुहरूसँग एउटा हिब्रूलाई एउटा मिश्रीले हिक्राइरहेका देखे ॥ तब तिनले यताउता हेरे, र कोही पनि नदेख्दा त्यस मिश्रीलाई मारेर बालुवामा पुरिदिए ॥ भोलिपल्ट त्यहाँ जाँदा दुईजना हिब्रूहरू आपसमा कुटपीट गरिरहेका तिनले देखे, तिनले अन्याय गर्नेलाई चाहिँ भने, “तिमी आफ्नै मान्छेलाई किन हिक्राउँछौ?” ॥ त्यसले भन्यो, “कसले तिमिलाई हाम्रो मालिक र न्यायकर्ता तुल्यायो? त्यस मिश्रीलाई मारेजस्तै मलाई पनि मार्न चाहन्छौ?” तब मोसा डराएर भागे ॥

—तौ० प्र० पु०, पर्व २। आ० ११-१५ ॥

समीक्षक—बाइबलका मुख्य सिद्धकर्ता, मतका आचार्य मोसाका कुरा त हेर! जसको चरित्र क्रोधादि गुणयुक्त, मनुष्यको हत्या गर्ने र

चोर जस्तै राजदण्डदेखि बच्ने अर्थात् जब ऊ कुरा लुकाउँथ्यो भने झूट पनि अवश्य बोल्दो हो, यस्तालाई पनि जुन ईश्वर मिल्यो, ऊ पैगम्बर भयो, उसले यहुदी मत चलायो, त्यो पनि मोसा जस्तै भयो। यसकारण मोसा आदिदेखि लिएर जति पनि ईसाईहरूका मूलपुरुष भएका छन्, ती सबै विद्यावस्थामा नभएर जङ्गली अवस्थामा थिए, इत्यादि ॥ ३८ ॥

३९. जब हेर्नलाई तिनी त्यतातिर लागेका परमप्रभुले देख्नुभयो, तब परमेश्वरले पोश्राको बीचबाट “मोसा, ए मोसा” भनेर तिनलाई बोलाउनुभयो। अनि तिनले भने “हजुर” ॥ तब उहाँले भन्नुभयो, “यता नजिक नआइज। तेरो खुट्टाबाट जुत्ता फुकाल्, किनभने तँ उभिएको यो ठाउँ पवित्र भूमि हो” ॥ —तौ० प्र० पु०, पर्व ३। आ० ४,५ ॥

समीक्षक—मनुष्यलाई मारेर बालुवामा पुरिदिने व्यक्तिसँग यिनका ईश्वरको मित्रता हुन्छ र उसलाई यिनीहरू पैगम्बर मान्दछन्। अनि हेर! तिम्रा ईश्वरले मोसासँग ‘पवित्र ठाउँमा जुत्ता लैजानु हुँदैन’ भनेको छ, अनि तिम्री ईसाईहरू यस आज्ञाको विपरीत किन गर्दछौ?

प्रश्न—हामी जुत्ताको सट्टा टोपी उतार्दछौं।

उत्तर—यो तिम्रीहरूले अर्को अपराध गर्थौं। किनकि टोपी उतार्न न त ईश्वरले भन्यो, न तिम्रो पुस्तकमा नै लेखेको छ। उतार्नुपर्नेलाई उतार्दैनौं, उतार्न नहुनेलाई उतार्दछौं, यो दुबै किसिमको व्यवहार तिम्रो पुस्तकको विरुद्ध हो।

प्रश्न—हाम्रो युरोप देशमा जाडो बढी लाग्छ, यसकारण हामीहरू जुत्ता फुकाल्दैनौं।

उत्तर—के टाउकामा चाहिँ जाडो लाग्दैन? अनि यही कुरा हो भने जब तिम्रीहरू आफ्नो युरोप देशमा जान्छौं, तब त्यसै गर्नु। तर हाम्रा घर वा ओछ्यानतिर आउँदा त जुत्ता फुकाल्ने गर। अनि फुकाल्दैनौं भने तिम्रीले आफ्नो बाइबल पुस्तकको विरुद्ध चलेको हुन्छ, तिम्रीहरूले यसो गर्नु उचित होइन ॥ ३९ ॥

४०. तब परमप्रभुले तिनलाई भन्नुभयो, “तेरो हातमा के छ?” तिनले भने, “लट्टी” ॥ उहाँले भन्नुभयो, “त्यो भुइँमा फाल्।” औ तिनले त्यो भुइँमा फालिदिए, र त्यो एउटा सर्प भयो र मोसा त्यसदेखि डराएर भागे ॥ तब परमेश्वरले मोसालाई भन्नुभयो, “तेरो हात लम्काएर त्यसको पुच्छरमा समात्। अनि तिनले हात लम्काएर च्याप्पै समाते, र त्यो तिनको हातमा लट्टी नै भइहाल्यो।” तब परमप्रभुले तिनलाई अझै यसो भन्नुभयो, “तेरो हात खोकिलामा हाल्।” तिनले आफ्नो हात

खोकिलामा हाले, र जब खोकिलाबाट फेरि निकाले, तब त्यो आफ्नो शरीरको अरू मासुजस्तै भइहाल्यो ॥ तँ नील नदीको पानी लिएर सुक्खा जमिनमा खन्याइदे । तँले नील नदीबाट लिएको त्यो पानी सुक्खा जमीनमा रगत हुनेछ ॥ —तौ० प्र० पु०, पर्व ४। आ० २-४,६,७,९ ॥

समीक्षक—ल हेर, कस्ता जादुगरका खेल छन्! खेलाडी ईश्वर, उसको सेवक मोसा र यी कुरालाई मान्नेहरू कस्ता छन्? के हिजोआज जादुगरहरू योभन्दा कम करामात देखाउँछन्? यो ईश्वर के हो, यो त ठूलो खेलाडी पो रहेछ। यो कुरालाई विद्वान्हरू कसरी मान्छन्? अनि प्रत्येक पल्ट 'म परमेश्वर हुँ' र 'अब्राहाम, इजहाक र याकुबको ईश्वर हुँ' इत्यादि प्रत्येकसँग आफ्नै मुखबाट आफ्नो प्रशंसा गर्दै डुल्दछ। यो उत्तम व्यक्तिको कुरा नभएर दम्भी मानिसकै कुरा हुनसक्तछ ॥ ४० ॥

४१. निस्तारको बलिको निम्ति पाठो मार ॥ हिसपको झुप्पा भाँडाको रगतमा चोपेर चौकोसको माथिल्लो भाग र दुबैतिरका खाबामा छ्यापू, औ तिमीहरूमध्ये कोही पनि बिहानसम्म घरको ढोका बाहिर ननिस्कनू ॥ किनकि परमप्रभु मिश्रीहरूलाई प्रहार गर्न देशभित्रबाट भएर जानुहुनेछ। जब उहाँले चौकोसको माथिल्लो भाग र दुबैतिरका खाबामा रगत देख्नुहुनेछ, तब परमप्रभुले त्यस ढोकालाई छोडेर, निस्तार गरी, विनाश पार्नेलाई तिमीहरूका घरमा तिमीहरूलाई मार्न भनी पस्न दिनुहुन्न ॥

—तौ० प्र० पु०, पर्व १२। आ० २१-२३ ॥

समीक्षक—यो टुनामुना गर्ने जस्तोपनि कहिल्यै सर्वज्ञ ईश्वर हुनसक्तछ? रगत छ्यापेको देखेमा मात्र इस्राएल कुलको घरमा, नत्र नमान्ने कामकुरा क्षुद्र बुद्धि भएका मनुष्यको जस्तै हो। यसबाट 'यी कुरा कुनै जङ्गली मनुष्यले लेखेका हुन्' भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ ॥ ४१ ॥

४२. मध्यरातमा सिंहासनमा बस्ने फेरी वहाँको जेठा छोरादेखि लिएर कैदखानामा हुने कैदीको जेठा छोरो र सबै गाईवस्तुहरूका पहिले जन्मेका समेतलाई गरी मिश्रमा सबै पहिले जन्मेकालाई परमप्रभुले मार्नुभयो ॥ तब फिरउन, तिनका सबै भारदारहरू, र सारा मिश्रीहरू राति नै उठे। औ मिश्रमा ठूलो रुवाबासी भयो, किनकि त्यहाँ एकजना पनि नमरेको कुनै घर थिएन ॥

—तौ० प्र० पु०, पर्व १२। आ० २८,३० ॥

समीक्षक—अहा! धेरै राम्रो!! आधी रातमा डाँकूजस्तै निर्दयी भएर ईसाईहरूको ईश्वरले लाला-बाला, बूढा र पशुलाईसम्म अपराधविना नै मार्यो र अलिकति पनि दया पलाएन। अनि मिश्रमा ठूलो रुवाबासी

मच्चिइरह्यो, तापनि ईसाईहरूका ईश्वरको चित्तबाट निष्ठुरता गएन? यस्तो काम ईश्वरको त के कुरा, कुनै साधारण मनुष्यले गर्ने काम पनि होइन। यो आश्चर्य चाहिँ होइन, किनकि लेखेको छ—“**मांसाहारिणः कुतो दया।**” ईसाईहरूको ईश्वर मांसाहारी छ भने उसलाई दया गर्ने काम कुरासँग के प्रयोजन छ र? ॥ ४२ ॥

४३. परमप्रभु नै तिमीहरूका निम्ति लड्नुहुनेछ ॥ इस्राएलीहरूलाई अगि बढ्ने आज्ञा दे ॥ तँ चाहिँ आफ्नो लौरो उठाएर आफ्नो हात समुद्रतिर पसारेर त्यसलाई दुई भाग गर्। इस्राएलीहरू समुद्रको बीचबाट ओबानो जमिनमा हिँडेर जानेछन् ॥

—तौरैत, प्रस्थान पुस्तक, पर्व १४। आ० १४-१६ ॥

समीक्षक—क्या हो हँ, पहिले त ईश्वर भेडाको पछिपछि गोठालोजस्तै इस्राएल कुलको पछिपछि डुल्ने गर्दथ्यो, अब नजाने कहाँ अन्तर्धान भयो? नत्र भने समुद्रको बीचबाट चारैतर्फ रेलगाडीको बाटो बनाईदिएको भए सब संसारको उपकार हुन्थ्यो र डुङ्गा आदि बनाउने श्रम गर्नुपर्ने थिएन। तर के गर्ने? ईसाईहरूको ईश्वर नजाने कहाँ लुकिरहेछ? इत्यादि धेरैजसो असम्भव लीला मोसासँगै बाइबलको ईश्वरले गरेको छ। तर के चाहिँ प्रष्ट भयो भने जस्तो ईसाईहरूको ईश्वर छ, त्यस्तै उसका सेवक र त्यस्तै उसले बनाएको पुस्तक पनि छ। यस्तो पुस्तक र यस्तो ईश्वर हामीहरूदेखि टाढै रहेको बेस छ ॥ ४३ ॥

४४. किनकि म परमप्रभु तेरा परमेश्वर डाह गर्ने परमेश्वर हुँ, पितापुर्खाले गरेको अधर्मको दण्ड मेरो अवहेलना गर्ने र तिनीहरूका सन्तानहरू, तिनीहरूका तेस्रो र चौथो पुस्तासम्म दिनेछु ॥

—तौ० प्र० पु०, पर्व २०। आ० ५ ॥

समीक्षक—पिता पुर्खाको अपराधमा चारपुस्तासम्म दण्ड दिन राम्रो ठान्नु आखिर कुन घरको न्याय हो? के असल पिताका खराब र खराबका असल सन्तान हुँदैनन्? यसो हो भने चौथो पुस्तासम्म दण्ड कसरी दिन सक्ला? अनि पाँचौं पुस्तापछि दुष्ट भएमा उसलाई दण्ड दिन सक्नेछैन? कसैलाई अपराधविना नै दण्ड दिनु अन्यायकारीको कामकुरा हो ॥ ४४ ॥

४५. विश्राम-दिन पवित्र मान्नुपर्छ भनी याद राख् ॥ छ दिनसम्म तँ परिश्रम गर् ॥ तर सातौं दिन चाहिँ तेरा परमप्रभु परमेश्वरको निम्ति विश्रामको दिन हो ॥ परमप्रभुले विश्रामको दिनलाई आशीष दिनुभयो ॥

—तौ० प्र० पु०, पर्व २०। आ० ८-११ ॥

समीक्षक—के एउटा आइतवारमात्रै पवित्र र अरू छ दिन चाहिँ अपवित्र हुन्? अनि के परमेश्वरले छ दिनसम्म ठूलो परिश्रम गर्‍यो र त्यसबाट थाकेर सातौँ दिन चाहिँ सुत्यो? अनि आइतवारलाई आशीर्वाद दियो भने सोमवार आदि अरू छ दिनलाई चाहिँ के दियो त? अर्थात् सराप दियो होला। यस्तो काम विद्वान् मनुष्यको त हुनसक्तैन भने ईश्वरको काम यस्तो कसरी हुनसक्तछ र? आखिर आइतवारमा के गुण थियो र सोमवार आदिले के दोष गरेका थिए, जुन कारणले एउटालाई पवित्र बताएर वर दियो र अरूलाई त्यत्तिकै अपवित्र बनाइदियो ॥ ४५ ॥

४६. “तैले छिमेकीको विरुद्धमा झूटो साक्षी नदिनु ॥ तैले आफ्नो छिमेकीको घरको लालच नगर्नु। तैले आफ्नो छिमेकीकी स्वास्नीको लालच नगर्नु, तेरो छिमेकीका कमारा, कमारी, गोरु, गधा वा त्यसका कुनै पनि चिजको लालच नगर्नु।”

—तौ० प्र० पु०, पर्व २०। आ० १६, १७ ॥

समीक्षक—वा! अनि त ईसाईहरू परदेशीहरूका वस्तुमाथि तिर्खाले छट्पटाएको व्यक्ति पानीमा र भोको व्यक्ति अन्नमा लागिपरेजस्तै लागिपर्दछन् त? यो केवल स्वार्थसागर र पक्षपातको कुरा भएजस्तै ईसाईहरूको ईश्वर पनि अवश्य त्यस्तै हुँदो हो। कसैले ‘हामी मनुष्यमात्रलाई छिमेकी मान्दछौँ’ भनेमा, मनुष्यबाहेक अरूका चाहिँ स्त्री र दास-दासी भएका हुन्छन् र, तिनलाई गैर-छिमेकी मान्दछौँ? यसकारण यी कुरा ईश्वरका होइनन्, स्वार्थी मनुष्यका हुन् ॥ ४६ ॥

४७. कसैले कुनै मानिसलाई मर्नेगरी हिकार्यो भने उसलाई पनि मानैपर्छ ॥ तर यदि कुनै मानिस ढुकेर बसेको थिएन तर त्यो अर्को मानिसलाई परमेश्वरले त्यसको हातमा सुम्पनुभएको हो भने त्यो भाग्नलाई म एउटा स्थान तेरो निम्ति तोकिदिनेछु ॥

—तौ० प्र० पु०, पर्व २१। आ० १२, १३ ॥

समीक्षक—यो ईश्वरको न्याय सच्चा हो भने—मोसाले एउटा मानिसलाई मारेर बालुवामा पुरेर भागेको थियो—उसलाई यो दण्ड किन दिइएन? अनि ‘ईश्वरले मोसालाई मार्ने काम अह्राएको थियो’ भन्छौँ भने ईश्वर पक्षपाती भयो, किनकि त्यस मोसाको राजाबाट न्याय किन हुन दिएन? ॥ ४७ ॥

४८. र तिनीहरूले परमप्रभुको निम्ति होमबलि र गोरुहरूको मेलबलि चढाए ॥ तब मोसाले आधा रगत लिएर भाँडामा हाले, र

आधा रगत चाहिँ वेदीमा छर्के ॥ तब मोसाले रगत लिएर मानिसहरूमाथि छर्के, र भने, “हेर, यो त्यो करारको रगत हो, जो परमप्रभुले आफ्नो व्यवस्थाका सबै वचन अनुसार तिमीहरूसित बाँध्नुभएकोछ” ॥ अनि परमप्रभुले मोसालाई भन्नुभयो, “पर्वतमाथि आएर त्यहाँ मेरासामु बस् ॥ तैले तिनीहरूलाई सिकाउनलाई मैले लेखेका आज्ञा र व्यवस्थाका ढुङ्गाका पाटीहरू तँलाई दिनेछु।”

—तौ० प्र० पु०, पर्व २४। आ० ५, ६, ८, १२ ॥

समीक्षक—अब हेर! यी सबै जङ्गलीहरूका कुरा हुन् वा होइनन्? अनि परमेश्वर गोरुको बलि लिन्छ र वेदीमा रगत छर्कनुपर्छ भने यो कस्तो जंगलीपन र असभ्यताको कुरा हो? जब ईसाईहरूको खुदा=ईश्वर पनि गोरुको बलि लिन्छ भने उसका भक्त गोरु, गाईको बलिदानको प्रसादबाट पेट किन नभरून्? अनि जगत्को हानि किन नगरून्? यस्ता-यस्ता करार कुरा बाइबलमा भरिभराउ छन्। यसैका कुसंस्कारबाट वेदमा पनि यस्ता झूटा दोष लगाउन चाहन्छन्, तर वेदमा यस्ता कुराको नाम पनि छैन। अनि यो पनि निश्चय भयो कि ईसाईहरूको ईश्वर एउटा पर्वते मनुष्य थियो, पहाडमा बस्तथ्यो। त्यो खुदा=ईश्वर मसी, कलम, कागज बनाउन जान्दैनथ्यो र उसलाई प्राप्त पनि हुँदैनथ्यो, अनि त ढुङ्गाका पाटीमा लेखी-लेखी दिने गर्दथ्यो। अनि यिनै जङ्गलीहरूको अगाडि ईश्वर बनेको थियो ॥ ४८ ॥

४९. उहाँले भन्नुभयो, “तैले मेरो अनुहार हेर्न सक्तैनस्, किनकि मेरो अनुहार हेरेर मानिस जीवित रहनसक्तैन” ॥ फेरि परमप्रभुले भन्नुभयो, “हेर, मेरा छेउमा एउटा ठाउँ छ, औ तँ त्यस चटानमा खडा हो ॥ मेरो महिमा त्यहाँबाट भएर जाँदा तँलाई म त्यस चटानको दरारमा राख्नेछु, र म त्यहाँबाट भएर नजाउन्जेल तँलाई मैरे हातले छोपिराख्नेछु ॥ त्यसपछि म मेरो हात उठाउँनेछु, र तैले मेरो पछिको भाग देख्नेछस्, तर मेरो अनुहार चाहिँ देख्नेछैन” ॥

—तौ० प्र० पु०, पर्व ३३। आ० २०-२३ ॥

समीक्षक—अब हेर! ईसाईहरूको ईश्वर केवल मानिस सरह नै शरीरधारी भएर पनि मोसासँग कस्तो प्रपञ्च रचेर आफू आफैँ ईश्वर बन्यो? पछाडिको भाग देखिने र अनुहार चाहिँ नदेखिने भए हातले उसलाई छोपेको पनि नहुँदो हो। खुदाले आफ्नो हातले मोसालाई छोप्दा उसले उसको हातको रूप पनि देखेन होला? ॥ ४९ ॥

तौरैत, लेवी व्यवस्थाको पुस्तक

५०. भेट हुने पालभित्रबाट परमप्रभुले मोसालाई बोलाएर भन्नुभयो, “इस्त्राएलीहरूलाई भन्, ‘तिमीहरूमध्ये कुनै पनि मानिसले परमप्रभुको निम्ति बलि चढाउँदा तिनीहरूको पशुबलि गाई-गोरुका बथान अथवा भेडा-बाख्राका बगालबाट चढाओस्’ ॥

—तौरैत लेवी व्यवस्थाको पुस्तक, पर्व १। आ० १,२ ॥

समीक्षक—अब विचार गरौं। गाई गोरु आदिको भेटी लिने ईसाईहरूको ईश्वर आफ्नो निम्ति बलि दिने उपदेश गर्दछ भने ऊ गाई गोरु आदि पशुका रगत-मासुको भोको हो कि होइन? यसैकारण ऊ कहिल्यै अहिंसा र ईश्वरको कोटिमा गनिन सक्तैन तर ऊ त मांसाहारी प्रपञ्ची मानिसजस्तै हो ॥ ५० ॥

५१. त्यसले त्यस साँढेलाई परमप्रभुको सामने मारोस्। हारुनका छोराहरू, अर्थात् पुजारीहरूले चाहिं रगत नजिक लगेर भेट हुने पालको ढोकाको सामनेको वेदीमा वरिपरि छर्कून् ॥ त्यसपछि त्यसले होमबलिको छाला काढेर त्यसलाई टुक्रा टुक्रा गरी काटोस् ॥ पुजारी हारुनका छोराहरूले वेदीमा आगो हालेर दाउराहरू काइदासँग आगोमाथि राखून् ॥ हारुनका छोराहरू अर्थात् पुजारीहरूले वेदीमाथिको आगोमा राखेका दाउरामाथि ती टुक्राहरू, टाउको र बोसो काइदासँग राखून् ॥ ती जम्मैलाई पुजारीले परमप्रभुको निम्ति मीठो बास्ना, आगोद्वारा तयार गरेको बलि अर्थात् होमबलि गरी वेदीमा जलाओस् ॥

—तौ० ले० व्य० पु०, पर्व १। आ० १,९ ॥

समीक्षक—अलिकति विचार त गरौं कि साँढेलाई परमेश्वरकै अगाडि मार्दछन्, ऊ मार्न लगाउँछ र रगतलाई कारोतिर छर्कन्छन्, आगोमा होम्दछन्, ईश्वर त्यसको बास्ना लिन्छ भने यो सबै के कसैको घरको भन्दा केही कम लीला हो त? यसैबाट न त बाइबल ईश्वरकृत हो, न त्यो जङ्गली मानिसजस्तै लीलाधारी व्यक्ति ईश्वर नै हुनसक्तछ भन्ने बुझिन्छ ॥ ५१ ॥

५२. परमप्रभुले मोसालाई भन्नुभयो ॥ कुनै अभिषेक भएको पुजारीले पाप गरेर मानिसहरूमा दोष ल्यायो भने त्यसले गरेको त्यस पापको निम्ति एउटा निष्खोट साँढे परमप्रभुमा पापबलि चढाओस् ॥ बाछाको टाउकोमा आफ्नो हात राखी बाछालाई परमप्रभुका सामने मारोस् ॥

—तौ० ले० व्य० पु०, पर्व ४। आ० १,३,४ ॥

समीक्षक—ल, अब पाप छुटाउने प्रायश्चित्त त हेर! पाप आफू

गर्ने, गाई आदि उत्तम पशुहरूको हत्या गर्ने र परमेश्वर त्यसो गराउने! धन्य छौ ईसाईहरू हो! जो यस्ता कामकुरा गर्ने गराउनेलाई पनि ईश्वर मानेर आफ्नो मुक्ति आदिको आशा गर्दछन्!!! ॥ ५२ ॥

५३. कुनै शासकले पाप गरेको छ... ॥... भने, त्यसले एउटा निष्खोट बोका आफ्ना भेटीका निम्ति ल्याओस् ॥ त्यसलाई परमप्रभुको सामने मारोस्। यो चाहिं पापबलि हो ॥

—तौ० ले० व्य० पु०, पर्व ४। आ० २२-२४ ॥

समीक्षक—वा जी वा! यसै हो भने यिनका शासक अर्थात् न्यायाधीश तथा सेनापति आदि पाप गर्नबाट किन पो डराउँदाहुन् र? आफू त चाहेजति पाप गर्ने, अनि प्रायश्चित्तको सट्टा गाई, बाछा, बोका आदिको प्राण लिने!! अनि त ईसाईहरू कुनै पशु वा पक्षीका प्राण लिनमा केही पनि सङ्कोच गर्दैनन्। सुन, ईसाईहरू हो! अब त यस जङ्गली प्रतिलाई त्यागेर सुसभ्य धर्ममय वेदमतलाई स्वीकार गर, जसबाट तिम्रो कल्याण हुनेछ ॥ ५३ ॥

५४. पाठी ल्याउने त्यसको औंकात पुग्दैन भने, त्यसले आफूले गरेको त्यस पापको निम्ति दुईवटा ढुकुर कि परेवाका दुईवटा बच्चा परमप्रभुकहाँ ल्याओस् ॥ र त्यसको टाउको घाँटीमा समातेर निमटोस्, तर त्यसलाई चुँड्याइ नहालोस् ॥ त्यसले गरेको पापको निम्ति यसरी प्रायश्चित्त गरोस्, तब त्यसलाई क्षमा हुनेछ ॥ तर दुईवटा ढुकुर कि परेवाका दुईवटा बच्चा ल्याउने पनि त्यसको औंकात पुग्दैन भने, एपाको दशांस मसिनो पीठो ल्याओस्, (त्यसमा तेल नहालोस्) ॥ र त्यो (पाप) त्यसलाई क्षमा हुनेछ ॥

—तौ० ले० व्य० पु०, पर्व ५। आ० ७,८,१०,११,१३ ॥

समीक्षक—अब सुन, ईसाईहरूमा पाप गर्नबाट न त कुनै धनवान् डराउँदो हो, न गरिब नै। किनकि यिनका ईश्वरले पापहरूको प्रायश्चित्त गर्न सजिलो गरिदिएका छन्। एउटा यो कुरा ईसाईहरूको बाइबलमा ठूलो अद्भुत छ कि कष्ट नउठाइकनै पापबाटै पाप छुट्छन् अरे। किनकि पहिले त पाप गरे, फेरि अरू जीवहरूको हिंसा गरे, अनि खुब आनन्दपूर्वक मासु खाए तथा पाप पनि छुट्यो। आखिर परेवाका बच्चाको घाँटी निमोट्टा ऊ धेरैबेरसम्म तड्पिंदो हो, तापनि ईसाईहरूमा दया पलाउँदैन। कसरी दया पलाओस्? यिनका ईश्वरको उपदेश नै हिंसा गर्ने छ। अनि सबै पापको यस्तो प्रायश्चित्त छ भने ईसाको विश्वासबाट पाप छुट्छ भन्ने ठूलो आडम्बर किन गर्दछन्?

बाछा, भेडा, पाठा, परेवा र पीठोसम्म लिने नियम बनाउने यस ईश्वरलाई धन्य छ। अद्भुत कुरा त के छ भने परेवाको गर्दन निमोट्न लगाएर लिन्थ्यो अर्थात् आफूले गर्दन चुडाल्ने परिश्रम गर्न नपरोस्। यी सबै कुरालाई देख्नाले के बुझिन्छ भने जङ्गलीहरूमा एउटा कुनै चलाख व्यक्ति थियो, ऊ पहाडमा गएर बस्न थाल्यो र आफूलाई उसले ईश्वर घोषित र प्रचारित गर्‍यो, जङ्गलीहरू अज्ञानी थिए, उनीहरूले उसैलाई ईश्वर स्वीकार गरे। आफ्ना युक्तिहरूद्वारा ऊ पहाडमाथि नै खानका लागि पशु, पक्षी र अन्न आदि मँगाउने र मजा गर्ने गर्दथ्यो। उसका दूत फरिश्ते काम गर्ने गर्दथे। सज्जनहरूले विचार गर्नुपर्ने कुरा के छ भने, कहाँ बाइबलमा बाछा, भेडा, पाठा, परेवा र 'असल' पीठो खाने ईश्वर र कहाँ सर्वव्यापक, सर्वज्ञ, अजन्मा, निराकार, सर्वशक्तिमान् र न्यायकारी इत्यादि उत्तम गुणयुक्त वेदोक्त ईश्वर? ॥ ५४ ॥

५५. जुन पुजारीले कुनै मानिसले ल्याएको होमबलि चढाउँछ, त्यो होमबलिको छाला त्यही पजारीको होस् ॥ चुल्हामा पकाएको, र ताई-ताप्के र तावामा बनाएका सबै अन्नबलि ती चढाउने पुजारीको होस् ॥
—तौ० ले० व्य० पु०, पर्व ७। आ० ८, ९ ॥

समीक्षक—यहाँ देवीका भोपा=स्तुतिगायन र मन्दिरका पुजारीहरूको पोपलीला विचित्र छ भन्ने कुरा त हामीलाई थाहा थियो, तर ईसाईहरूको ईश्वर र उनका पुजारीहरूको पोपलीला योभन्दा हजारगुना बढी रहेछ। किनकि छालाको दाम र भोजनका पदार्थ खान नै आउँछन् भने ईसाईहरूका पुजारीहरूले खूब मजा उडाए हुन्छन्? र अझै उडाउँदा हुन्। आखिर कुनै मनुष्यबाट आफ्नो एउटा छोरालाई मार्न लगाउने र अर्को छोरालाई त्यसको मासु खुवाउने कुरा कहिल्यै हुनसक्तछ? त्यस्तै सबै मनुष्य र सबै पशु, पक्षी आदि जीवजन्तु ईश्वरका सन्तान सरह हुन्। परमेश्वरले यस्तो काम कहिल्यै गर्नसक्तैन। यसैकारण यो बाइबल ईश्वरकृत, यसमा लेखेको 'ईश्वर' ईश्वर र यसलाई मान्नेहरू धर्मज्ञ कहिल्यै हुनसक्तैनन्। सबै यस्तै कुरा लेवी व्यवस्था आदि पुस्तकहरूमा भरिपूर्ण छन्, कतिसम्म लेखौं र? ॥ ५५ ॥

गन्तीको पुस्तक

५६. अनि थुतेको तरवार हातमा लिएर बाटोमा उभिरहेका परमप्रभुका दूतलाई त्यस गधाले देख्यो, र गधा बाटोदेखि तर्केर खेततिर लाग्यो। गधालाई बाटोतिर फर्काउन बिलामले पिटे ॥ तब परमप्रभुले

गधाको मुख खोलिदिनु भयो, र त्यसले बिलामलाई भन्यो, "मैले तपाईंलाई के गरेको छु, र तपाईंले मलाई तीनपल्ट पिट्नुभयो?" ॥

—तौ० ग० पु०, पर्व २२। आ० २३, २८ ॥

समीक्षक—पहिले त ईश्वरका दूतले गधालाईसम्म देख्थे। हिजोआज भने बिशप पादरी आदि श्रेष्ठ वा अश्रेष्ठ मनुष्यलाई पनि खुदा वा उसका दूत देखापर्दैनन्। हिजोआज परमेश्वर र उसका दूत छन् कि छैनन्? छन् भने के गहिरो निन्द्रामा सुतेका छन्? अथवा रोगी भए? अथवा अरू कुनै भूगोलमा गए? अथवा अरू कुनै कामधन्धामा लागे? या अब ईसाईहरू देखि रिसाए? अथवा मरिसके? के भयो भन्ने पत्तै छैन। अनुमान त यस्तो छ कि अहिले छैनन्, देखिंदैनन् भने उहिले पनि थिएनन् र देखिंदैनथे। तर यी त केवल मनमाना गफ उडाइएका हुन् ॥ ५६ ॥

५७. यसैकारण सबै नाबालिगहरूमध्ये केटाजत्तिलाई र पुरुषको सम्पर्कमा आएका स्त्रीहरूलाई मार ॥ तर सबै कन्येकेटीहरूलाई चाहिँ तिमिहरूले आफ्ना निम्ति जिउँदै राख ॥

—तौ० ग० पु०, पर्व ३१। आ० १७, १८ ॥

समीक्षक—वा! स्त्री, बालक, वृद्ध र पशुको हत्या गर्नबाट पनि अलग नरहने मोसा पैगम्बर र तिप्रो ईश्वर धन्य छ!!! अनि यसबाट मोसा विषयी थियो भन्ने कुरा पनि प्रष्ट हुन्छ। किनकि विषयी नभएको भए अक्षतयोनि अर्थात् पुरुषसँग समागम नगरेका कन्येकेटीहरूलाई आफ्ना निम्ति किन मगाउँदथ्यो र? अथवा उनीहरूलाई यस्तो निर्दयी र विषयीपनको आज्ञा किन दिन्थ्यो र? ॥ ५७ ॥

समुएलको दोस्रो पुस्तक

५८. त्यही रात परमप्रभुको यो वचन नातानकहाँ आयो ॥ "गएर मेरो दास दाउदलाई भन्, परमप्रभु भन्नुहुन्छ, "मेरा निम्ति तँले नै एउटा घर बनाउनेछस्? ॥ इस्राएललाई मिश्रदेशबाट ल्याएदेखि यता आजका दिनसम्म म कहिल्यै कुनै घरमा बसेको छैन। तर पाल र बासस्थानमा म बस्दै आएको छु।"

—तौ० समुएलको दोस्रो पुस्तक, पर्व ७। आ० ४-६ ॥

समीक्षक—अब त ईसाईहरूको ईश्वर मनुष्य जस्तै देहधारी हो, होइन भन्ने कुरामा कुनै सन्देह रहेन। अनि ऊ 'मैले धेरै परिश्रम गरेँ, यताउति फिरेँ, अब दाउदले घर बनाइदिएमा त्यसमा बस्नेथिएँ' भनी

घुक्क्याउँछ। यस्तो ईश्वर र यस्तो पुस्तकलाई मात्रमा ईसाईहरूलाई लाज किन लाग्दैन ? तर के गरून् ? बिचराहरू फँसिहाले। अब यसबाट निस्कन ठूलो पुरुषार्थ गर्नु उचित छ ॥ ५८ ॥

राजाहरूको दोस्रो पुस्तक

५९. पाँचौं महिनाको सातौं दिनमा, अर्थात् बावेलका राजा नबुकदनेसरको राज्य उत्राइसौं वर्षमा नबुकदनेसर राजाका अङ्गरक्षकहरूका कप्तान नबु-जरदान यरूसलेममा आए ॥ र तिनले परमप्रभुको भवन र राजमहलमा आगो लगाइदिए। सहरका सबै घरहरू, हरेक ठूला घर जसले भस्म भए ॥ कल्दी फौज र अङ्गरक्षकहरूका कप्तानले यरूसलेमको वरिपरिको पर्खाल भत्काइदिए ॥

—तौ० राजाहरूको दोस्रो पुस्तक, पर्व २५। आ० ८-१० ॥

समीक्षक—के गर्ने ? ईसाईहरूका ईश्वरले त आफ्नो आरामका लागि दाउद आदिबाट घर बनाउन लगाएको थियो। त्यसमा आराम गर्दो हो। तर नबुजरदानले ईश्वरको घरलाई नष्ट-भ्रष्ट गरिदियो, भत्काइदियो र ईश्वर वा उसका दूतहरूको सेनाले केही पनि गर्न सकेन। पहिले त यिनको ईश्वर ठूला-ठूला युद्ध गर्दथ्यो र जित्ने गर्दथ्यो तर अब आफ्नै घर भत्काइएको हेरिरह्यो। नजाने किन चुपचाप बसिरहेको होला ? उसका दूत नजाने कता भागे ? यस्तो समयमा कोही पनि काम लागेनन् र ईश्वरको पराक्रम पनि नजाने कता उड्यो ? यो कुरा साँचो हो भने पहिले लेखेका जीतका कुरा सबै झुठ भए। के ऊ मिश्रका केटाकेटीलाई मार्नमा नै शूरवीर भएको थियो ? अब शूरवीरहरूका सामु भने चुप लागेर बस्यो ? यो त ईसाईहरूका ईश्वरले आफ्नो निन्दा र अप्रतिष्ठा पो गरायो। यस पुस्तकमा यस्तै हजारौं निकम्मा कथा भरिपूर्ण छन् ॥ ५९ ॥

इतिहासको पहिलो पुस्तक

(जबुरको दोस्रो भाग, कालको समाचारको पहिलो पुस्तक)

६०. यसकारण परमप्रभुले इस्राएलभरि नै एउटा विपत्ति पठाउनुभयो, र इस्राएलका सत्तरी हजार मानिसहरू मरे ॥

—इतिहासको पहिलो पुस्तक, पर्व २१। आ० १५ ॥

समीक्षक—ल हेर, इस्राएलका ईसाईहरूका ईश्वरको लीला!

जुन इस्राएल कुललाई घेरैजसो वरदान दिएको थियो र जसको पालनपोषणका लागि रातदिन फिर्ने गर्दथ्यो, अब तुरुन्तै क्रोधित भएर विपत्ति पठाएर सत्तरी हजार मानिसहरूलाई मार्यो। कुनै कविले लेखेको निम्न कुरा साँचो हो कि—

क्षणे रुष्टः क्षणे तुष्टो रुष्टस्तुष्टः क्षणे क्षणे।

अव्यवस्थितचित्तस्य प्रसादोऽपि भयङ्करः ॥

एक क्षणमा प्रसन्न र अर्को क्षणमा अप्रसन्न अर्थात् क्षण क्षणमा प्रसन्न-अप्रसन्न हुने व्यक्तिको प्रसन्नता पनि भयदायक हुन्छ। त्यस्तै लीला ईसाईहरूका ईश्वरको छ ॥ ६० ॥

अय्युबको पुस्तक

६१. फेरि एकदिन स्वर्गीयजनहरू परमप्रभुको सामने उपस्थित हुँदा सैतान पनि तिनीहरूसँगै थियो ॥ परमप्रभुले त्यसलाई सोध्नुभयो, “तँ के गर्दै थिइस् ?” (तँ कहाँबाट आइस् ?)। त्यसले भन्यो, “पृथ्वीमा चाँचो घुमफिर गर्दै आएको हुँ” ॥ तब परमप्रभुले सैतानसँग सोध्नुभयो, “के तँले मेरो दास अय्युबलाई याद गरिस् ? परमेश्वरसँगको डर राख्ने र दुष्ट कामबाट अलग रहने पृथ्वीमा त्यो जस्तो निर्दोष र सोझो जीवन व्यतीत गर्ने मानिस तँले कोही पाउनेछैनस्। तँले मलाई विनाकारण त्यसलाई नाश गर्नलाई उक्साइस्” ॥ सैतानले परमप्रभुलाई जवाफ दियो, “चामको साटो चाम। आफ्नो ज्यान बचाउन मानिसले आफ्नो भएका सबै कुरा दिँदैन र ? ॥ आफ्नो हात पसारेर तिनको शरीरमा चोट पुर्याउनुभए तिनले तपाईंको मुखकै सामने तपाईंलाई सराप्नेछन्” ॥ तब परमप्रभुले सैतानलाई भन्नुभयो, “त्यो तेरो हातमा छ। त्यसको ज्यान चाहिँ छोडिदे” ॥ तब सैतान परमप्रभुको सामनेबाट निस्किए। त्यसले अय्युबको टाउकादेखि पैतालासम्म खटिरा उब्जाइदियो ॥

—जबुर, अय्युबको पुस्तक, पर्व २। आ० १-७ ॥

समीक्षक—ल, अब ईसाईहरूका ईश्वरको समर्थ्य त हेर ! उसैका सामुने उसका भक्तहरूलाई सैतान दुःख दिन्छ र न त ऊ सैतानलाई दण्ड दिन न आफ्ना भक्तहरूलाई बचाउन नै सक्छ। अनि उसका दूतहरूमध्ये पनि कुनैले त्यस सैतानको सामना गर्नसकैन। एउटा सैतानले सबैलाई भयभीत पारिराखेको छ। अनि ईसाईहरूको ईश्वर पनि सर्वज्ञ रहेनछ। सर्वज्ञ भएको भए अय्युबको परीक्षा सैतानबाट किन गराउँथ्यो र ? ॥ ६१ ॥

उपदेशको पुस्तक

६२. बुद्धि र ज्ञानसित म परिचित भएँ ॥ यसैले बुद्धि र ज्ञान, पागलपना र मूर्खता जान्न मैले मन लगाएँ ॥ औ यो पनि बतासलाई खेदेको जस्तो मात्र रहेछ भनी मैले जानें ॥ किनभने धेरै विरक्ति हुन्छ, औ मानिसले जति धेरै जान्यो, त्यति नै धेरै दुःख पाउँछ ॥

—जबूर, उपदेशको पुस्तक, पर्व १। आ० १६-१८ ॥

समीक्षक—अब हेर, बुद्धि र ज्ञान पर्यायवाची हुन्, तिनलाई छुट्टाछुट्टै दुईटा मान्दछन् ॥ अनि बुद्धि-वृद्धिमा शोक र दुःख मान्ने कुरा अविद्वान्बाहेक कसले लेख्न सक्तछ र ? यसकारण यो बाइबल ईश्वरले बनाएको भन्ने त के कुरा, कुनै विद्वान्ले बनाएको पनि होइन ॥ ६२ ॥

तौरैत-जबुरको बारेमा यो थोरै लेखियो ॥ यसपछि **मत्तीरचित इज्जिल** आदिको विषयमा लेखिन्छ ॥ यसलाई ईसाईहरू धेरै प्रामाणिक मान्दछन् ॥ जसको इज्जिल नाम राखिएको छ, त्यसको अलिकति परीक्षा—यो कस्तो छ भन्ने कुरा लेखिन्छ ॥

मत्तीको सुसमाचार (इज्जिल)

६३. येषु ख्रीष्टको जन्म यसरी भयो—उहाँकी आमा मरियमको मगनी युसुफसँग भएको थियो ॥ तर उनीहरूको सहवास हुनुभन्दा अघिबाटै मरियम पवित्र आत्माद्वारा गर्भवती भएकी थिइन् ॥ हेर, सुपनामा परमप्रभुका एकजना दूतले उनलाई यसो भनेर दर्शन दिए, “युसुफ, दाउदको छोरो, तिम्री पत्नी मरियमलाई तिम्रीकहाँ ल्याउन आई नडराऊ, किनभने जो तिम्रो गर्भमा हुनुहुन्छ, उहाँ पवित्र आत्माबाट के हुनुहुन्छ” ॥

—इं० मत्ती० पर्व १। आ० १८, २० ॥

समीक्षक—प्रत्यक्षादि प्रमाण र सृष्टिक्रमको विरुद्ध यी कुरालाई कुनै पनि विद्वान्ले मान्न सक्तैन ॥ यी कुरालाई मान्नु सभ्य विद्वान्हरूको काम नभएर मूर्ख जङ्गली मनुष्यहरूको काम हो ॥ परमेश्वरको नियमलाई पनि के कसैले तोड्न सक्तछ ? यदि परमेश्वर पनि आफैं नियमलाई उलट-पलट गर्दछ भने उसको आज्ञालाई कसैले मान्नेछैन र ऊ पनि सर्वज्ञ र निर्भ्रम रहने छैन ॥ यसरी जुन-जुन कन्या केटीको गर्भ रहनेछ ती सबैले यसो भन्न सक्नेछन् कि यसमा गर्भ ईश्वरको तर्फबाट रहेको हो भनेर ॥ अनि झूटमूट नै “परमेश्वरको दूतले मलाई स्वप्नमा ‘यो गर्भ परमात्माको तर्फबाट हो’ भनेको छ” भन्नेछन् ॥ जसरी यो असम्भव

प्रपञ्च रचेको छ, त्यस्तै सूर्यबाट कुन्ती गर्भवती भएको असम्भव कुरा पनि पुराणहरूमा लेखिएको छ ॥ धन भैकनका अन्धा व्यक्ति यस्ता यस्ता कुरालाई मानेर भ्रमजालमा पर्दछन् ॥ यो कुरा यसो भएको हुँदो हो कि मरियम कुनै पुरुषसँगको समागमबाट गर्भवती भएकी हुँदी हो ॥ उसले अथवा अरू कुनैले ‘यसमा गर्भ ईश्वरको तर्फबाट छ’ भन्ने यस्तो असम्भव कुरा फिजायो होला ॥ ६३ ॥

६४. तब दुष्टात्माबाट परीक्षा हुनलाई येशु आत्माद्वारा उजाड स्थानमा लगिनुभयो ॥ अनि चालीस दिन र चालीस रात उपवास बसिसकेपछि उहाँ भोकाउनुभयो ॥ औ परीक्षा गर्नेले उहाँकहाँ आएर भन्यो, “यदि तपाईं परमेश्वरका पुत्र हुनुहुन्छ भने, यी दुङ्गाहरू रोटी होऊन् भनी आज्ञा दिनुहोस्” ॥ —इं०, मत्ती पर्व ४। आ० १-३ ॥

समीक्षक—यसबाट ‘ईसाईहरूको ईश्वर सर्वज्ञ होइन’ भन्ने कुरा स्पष्ट हुन्छ ॥ किनकि सर्वज्ञ भएको भए उसको परीक्षा दुष्टात्माबाट किन गर्नुपर्दथ्यो र ? आफैं जानिहाल्थ्यो नि !! आखिर कुनै ईसाईलाई हिरोआज चालीस रात चालीस दिन भोकै राखेमा के कहिल्यै बाँच्न सक्ला ? यसबाट न त ऊ ईश्वरको छोरो थियो न उसमा केही करामत अर्थात् सिद्धि थियो भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ ॥ नत्रभने दुष्टात्माको अगाडि दुङ्गाका रोटी किन बनाइदिएन र आफू भोकभोकै किन रह्यो त ? वास्तवमा सिद्धान्त त यो हो कि परमेश्वरले जो दुङ्गा बनाएका छन्, त्यसलाई कसैले पनि रोटी बनाउन सक्तैन ॥ ईश्वरले पनि पूर्वकृत=पहिले बनाएको नियमलाई उल्टाउन सक्तैन ॥ किनकि परमेश्वर त सर्वज्ञ छ र उसका सबै काम भुलचुकरहित छन् ॥ ६४ ॥

६५. उहाँले तिनीहरूलाई भन्नुभयो, “मेरो पछि लाग, र म तिमीहरूलाई मानिसहरूका जलाहारी (मछुवा) तुल्याउनेछु ॥” तब उत्तिखेरै जालहरू छोडेर तिनीहरू उहाँको पछि लागे ॥

—इं०, मत्ती० पर्व ४। आ० १९, २० ॥

समीक्षक—विदित हुन्छ कि तौरैतमा दस आज्ञामा लेखेको “आफना बाबु र आमाको सेवा र आदर गर् र तेरो आयु लामो होस्” भन्ने कुरा नमानेकै पापका कारण अर्थात् ईसाले आफना बाबु-आमाको सेवा गर्‍यो र अरूलाई पनि आमा-बाबुको सेवा गर्नबाट छुटायो, यसै अपराधका कारण ऊ चिरंजीवी रहन सकेन ॥ अनि यसबाट यो पनि विदित हुन्छ कि ईसाले जालमा माछा फँसाएजस्तै मानिसहरूलाई आफ्नो मतमा फँसाएर आफ्नो प्रयोजन सिद्ध गर्नका निम्ति

मानिसहरूलाई फसाउनका लागि एउटा मत चलाएको हो। जब ईसा नै यस्तो थियो भने हिजो आजका पादरीहरू मानिसहरूलाई आफ्नो जालमा फँसाउँछन् त कुन आश्चर्य भयो? किनकि ठूला-ठूला र धेरै माछाहरूलाई जालमा फँसाउनेको प्रतिष्ठा र जीविका राम्रो भएजस्तै धेरैलाई आफ्नो मतमा फँसाउनेको प्रतिष्ठा र जीविका राम्रो हुन्छ। यसैकारण यिनीहरू वेद र शास्त्र नपढेका-नसुनेका सोझा-साझा मानिसहरूलाई आफ्नो जालमा फँसाएर उनका बाबुआमा कुटुम्ब आदिबाट अलग्याइदिन्छन्। यसकारण सबै विद्वान् आर्यहरूले, आफू यिनको भ्रमजालदेखि बचेर अरू आफ्ना सोझा बन्धुहरूलाई बचाउन तत्पर रहनु उचित हुन्छ ॥ ६५ ॥

६६. अनि येसु तिनीहरूका सभाघरहरूमा सिकाउँदै र राज्यको सुसमाचार प्रचार गर्दै, र मानिसहरूमा भएका हरेक किसिमका रोग र शारीरिक कमजोरी निको पाउँदै, सारा गालीलभरि घुम्नुभयो ॥ सबै बिरामीहरू, रोग र नानाप्रकारका पीडाले गाँजिएकाहरूले, भूत लागेकाहरू, र छारेरोग लागेकाहरू, पक्षवात भएकाहरूलाई तिनीहरूले उहाँकहाँ ल्याए, र उहाँले तिनीहरूलाई निको पार्नुभयो ॥

—इं०, मत्ती० पर्व ४। आ० २३, २४ ॥

समीक्षक—हिजोआज पोपलीला रच्नेहरूका, मन्त्र, पुरश्चरण, आशीर्वाद, यन्त्र-बुटी बाँध्ने, खरानी फुक्ने आदिबाट भूत निकाल्ने रोग छुटाउने आदि कुरा साँचा भए त्यो इज्रिलको कुरा पनि साँचो हुँदा हो। यसकारण यी सबै कुरा सीधासादा मानिसलाई भ्रममा फसाउनेका लागि मात्र हुन्। ईसाईहरू ईसाका यस्ता कुरालाई मान्दछन् भने यहाँका देवीका स्तुतिगायकहरूका कुरालाई किन मान्दैनन्? किनकि ती कुरा यिनैका जस्ता हुन् ॥ ६६ ॥

६७. धन्य आत्मामा दरिद्र हुनेहरू, किनभने स्वर्गको राज्य तिनीहरूकै हो ॥ किनभने म तिमीहरूलाई साँचो भन्दछु, जबसम्म स्वर्ग र पृथ्वी बितिजाँदैन, तबसम्म सबै कुरा पूरा नहोउञ्जेल कुनै किसिमले व्यवस्थाबाट एउटामात्र वा एउटा बिन्दु बितिजाने छैन ॥ यसैकारण जसले यी सानाभन्दा पनि साना आज्ञाहरूमध्ये एउटा भङ्ग गर्ला र मानिसहरूलाई त्यस्तै गर्न सिकाउँला, स्वर्गको राज्यमा त्यो सबैभन्दा सानो कहलाइनेछ ॥ —इं० मत्ती० प० ५। आ० ३, १८, १९ ॥

समीक्षक—स्वर्ग एउटा छ भने राजा पनि एउटै हुनुपर्दछ। यसकारण जति दरिद्र छन् ती सबै स्वर्ग जानेछन् भने स्वर्गमा राज्यको

अधिकार कसको हुनेछ? अर्थात् परस्पर लडाइँ-भिडाइँ, झैँझगडा गर्नेछन् र राज्यव्यवस्था चौपट हुनेछ। अनि दीन वा दरिद्र भन्नाले कंगाल अर्थ लिन्छौं भने कुरा ठीक हुनेछैन। निरभिमानी अर्थ लिन्छौं भने पनि ठीक हुनेछैन। किनकि दीन (दरिद्र) र निरभिमानको एकार्थ हुँदैन, तर जो मनमा दीन हुन्छ, त्यसलाई सन्तोष कहिल्यै हुँदैन। यसकारण यो कुरा ठीक होइन। 'आकाश र पृथ्वी बितेर गएपछि व्यवस्था पनि बितेर जाने' यस्तो अनित्य व्यवस्था मनुष्यहरूको हुन्छ, सर्वज्ञ ईश्वरको हुँदैन। अनि 'यी आज्ञालाई नमान्ने चाहिँ स्वर्गमा सबैभन्दा सानो गनिनेछ' भन्ने कुरा त प्रलोभन र भयमात्र देखाएको हो ॥ ६७ ॥

६८. हाम्रो दिनभरिको भोजन आज हामीलाई दिनुहोस् ॥ आफ्नो निमित्त पृथ्वीमा धन-सम्पत्ति नथुपार ॥

—इं० मत्ती० पर्व ७। आ० ११, १९ ॥

समीक्षक—यसबाट 'ईसाको जन्म समयमा मानिसहरू जङ्गली र दरिद्र थिए तथा ईसा पनि त्यस्तै दरिद्र थियो' भन्ने बुझिन्छ। यसैकारण त दिनभरिको भोजनको प्राप्तिका लागि ईश्वरसँग प्रार्थना गर्दछ र गर्न सिकाउँछ। यसै हो भने, ईसाईहरू धनसञ्चय किन गर्दछन्? उनीहरूले ईसाको वचन विरुद्ध नचलेर सबै दान-पुण्य गरेर दरिद्र हुनुपर्ने हो ॥ ६८ ॥

६९. मलाई प्रभु, प्रभु भन्ने सबै स्वर्गको राज्यमा पस्न पाउनेछैन ॥

—इं० मत्ती० प० ७। आ० २१ ॥

समीक्षक—अब विचार गरौं, ठूला-ठूला पादरी विसप साहेब र कृषिचयनहरू ईसाको वचनलाई सत्य सम्झन्छन् भने ईसालाई प्रभु अर्थात् ईश्वर कहिल्यै भन्नु नहुने हो। यसकुरालाई मान्दैनन् भने पापबाट कहिल्यै बचनसक्नेछैनन् ॥ ६९ ॥

७०. त्यो दिन धेरैले मलाई भन्नेछन् ॥ अनि म तिनीहरूलाई खुल्लमखुल्ला भन्नेछु, "मैले तिमीहरूलाई कहिल्यै चिनेकै छैन ॥ ए अथम काम गर्नेहरू हो, मबाट टाढा जाओ" ॥

—इं० मत्ती० प० ७। आ० २२, २३ ॥

समीक्षक—हेर, जङ्गली मानिसहरूलाई विश्वास दिलाउनका लागि ईसा स्वर्गमा न्यायाधीश बन्न चाहन्थ्यो। यो त केवल सोझा मानिसहरूलाई प्रलोभन दिने कुरा हो ॥ ७० ॥

७१. औ एउटा कोरीले उहाँकहाँ आएर यसो भनी प्रणाम गर्‍यो, "हे प्रभु, तपाईंको इच्छा भए मलाई शुद्ध गर्न सक्नुहुन्छ" ॥ उहाँले यसो भन्दै हात पसारेर त्यसलाई छुनुभयो, "म इच्छा गर्छु, तिमी शुद्ध

भइजाऊ”। औ तुरुन्तै त्यसको कोर शुद्ध भइगयो ॥

—इं० मत्ती० प० ८। आ० २,३ ॥

समीक्षक—यी सबै सोझा मानिसलाई फँसाउने कुरा हुन्। किनकि ईसाईहरू यी विद्या, सृष्टिक्रम विरुद्ध कुरालाई सत्य मान्दछन् भने पुराण र महाभारत आदिमा लेखिएका शुक्राचार्य, धन्वन्तरि, कश्यप आदिका कथालाई किन मिथ्या बताउँछन्? जस्तै—अनेक दैत्यहरूको मरेको सेनालाई ब्युँताइदिए। बृहस्पतिका पुत्र कचलाई टुक्रा-टुक्रा पारेर जनावर र माछा आदिलाई खुवाए, फेरि पनि शुक्राचार्यले ब्युँताइदिए। पछि कचलाई मारेर शुक्राचार्यलाई खुवाए, फेरि पनि कचलाई पेटमै ब्युँताएर बाहिर निकाले। आफू मरेर उनलाई चाहिँ कचले ब्युँताए। तक्षकबाट मनुष्यसहित वृक्ष भस्म भएपछि कश्यप ऋषिले वृक्ष र मनुष्यलाई फेरि जीवित तुल्याए। धन्वन्तरिले लाखौं मुर्दालाई ब्युँताए। लाखौं कोरी आदि रोगीलाई स्वस्थ पारे। लाखौं अन्धा र बहिरालाई आँखा र कान दिए, आदि कुरा झूटा हुन् भने ईसाको कुरा झूटो किन होइन? अनि अरूका कुरालाई झूटा र आफ्ना कुरालाई चाहिँ साँचा बताउने व्यक्ति हठी किन होइन? यसकारण ईसाईहरूका कुरा केवल हठका र अल्लारे केटाहरूका जस्तै हुन् ॥ ६१ ॥

७२. तब भूतहरूले ग्रस्त पारेका दुईजनाले चिहानबाट निस्केर उहाँलाई भेट गरे, जो यति डरलाग्दा थिए कि कोही पनि त्यहाँबाट ओहोर-दोहोर गर्न सक्तैनथे ॥ औ तिनीहरू यसो भन्दै चिच्याए, “हे परमेश्वरका पुत्र, हाम्रो तिमिसँग के सरोकार? के तपाईं बेला नपुग्दै हामीलाई सताउन यहाँ आउनुभएको हो?” ॥ औ भूतहरूले उहाँलाई यसो भनेर बिन्ति गरे, “यदि तपाईंले हामीलाई निकाल्नुहुन्छ भने, हामीलाई सुँगुरको बगालमा पठाइदिनुहोस्” ॥ अनि उहाँले तिनीहरूलाई भन्नुभयो, “जाओ।” तब तिनीहरू निस्केर सुँगुरहरूमा पसे। अब हेर, सुँगुरको जम्मै बगाल बेगसित भीरतिरबाट समुद्रमा दगुरे, र पानीमा नष्ट भए ॥ —इज्जील, मत्ती, प० ८। आ० २८,२९,३१,३२ ॥

समीक्षक—यहाँ अलिकति विचार गरौं भने यी सबै कुरा झूटा हुन्। किनकि मरेको मनुष्य चिहानबाट कहिल्यै निस्कन सक्तैन। ती न त कतै जान्छन्, न कुराकानी नै गर्दछन्। यी सबै अज्ञानीहरूका कुरा हुन्। महाजङ्गलीहरू नै यस्ता कुरामा विश्वास गर्दछन्। अनि ती सुँगुरहरूको हत्या गरायो। सुँगुरका मालिकको नोक्सानी गरेको पाप ईसालाई लाग्यो होला। अनि ईसाईहरू ईसालाई पाप क्षमा गर्ने र पवित्र

गर्ने मान्दछन् भने ती भूतहरूलाई किन पवित्र गर्न सकेन? अनि सुँगुरमालिकहरूको नोक्सानीको पूर्ति किन गरेन? हिजोआजका सुशिक्षित ईसाई अंग्रेजहरू के यी गफहरूलाई पनि मान्छन् होला र? मान्दछन् भने ती पनि भ्रमजालमै परेका छन् ॥ ७२ ॥

७३. औ, मानिसहरूले खाटमा पस्त्रिहेको एक जना पक्षवात भएको बिरामीलाई उहाँकहाँ ल्याए। येशुले तिनीहरूको विश्वास देखेर पक्षवातीलाई भन्नुभयो, “हे पुत्र, साहस गर। तिम्रा पाप तिम्रीलाई क्षमा भयो” ॥ “म धर्मीलाई होइन, तर पापीहरूलाई बोलाउन आएँ” ॥

—इं० मत्ती० प० ९। आ० २,१३ ॥

समीक्षक—यो कुरा पनि अघि लेखेजस्तै असम्भव छ। अनि पाप क्षमा गर्ने कुरा पनि मात्र सोझा साझा मानिसहरूलाई प्रलोभन दिएर फँसाउन हो एउटाले पिएको मद्य=जाँड, रक्सी आदि या भाँड अथवा खाएको अफीमको नशा अर्कोलाई लाग्न नसके जस्तै कसैले गरेको मद्य अरू कसैको नजिक जाँदैन। त्यो त जसले गर्दछ, त्यसैले भोग्दछ। यही ईश्वरको न्याय हो। एउटाले गरेको पाप पुण्य अर्कोलाई प्राप्त हुने, अथवा न्यायाधीशले आफैं लिने, या कर्तालाई नै यथायोग्य फल ईश्वरले नदिने भए, ईश्वर अन्यायकारी हुनेछ। हेर, ईसा वा अरू कोही होइन, धर्म नै कल्याणकारी हो। अनि धर्मात्माहरूका लागि ईसा आदिको केही आवश्यकता पनि छैन। अनि पापीहरूका लागि पनि कसैको आवश्यकता छैन, किनकि कसैको पाप छुट्न सक्तैन ॥ ७३ ॥

७४. अनि उहाँले (येसुले आफ्ना बाह्र चेलाहरूलाई बोलाएर अशुद्ध आत्माहरू निकाल्ने र हरेक किसिमका रोग र बिमारहरू निको पार्ने अधिकार तिनीहरूलाई दिनुभयो ॥ बोल्ने तिमीहरू हुनेछैनौं, तर तिनीहरूका पिताका आत्मा तिमीहरूमा भएर बोल्नुहुनेछ ॥ म पृथ्वीमा मेल गराउन आएको हुँ भनी नसम्झ। मेल गराउनालाई ता होइन, तर तरवार चलाउनालाई म आएको हुँ ॥ किनकि म मानिसलाई उसको बाबुको विरुद्धमा, र छोरीलाई उसकी आमाको विरुद्धमा, र बुहारीलाई उसकी सासूको विरुद्धमा अलग गराउन आएँ। मानिसका शत्रु ता उसको आफ्ना परिवार भित्रकैहरू हुनेछन् ॥

—इं० मत्ती० प० १०। आ० १,२०,३४,३५,३६ ॥

समीक्षक—यी तिनै शिष्य हुन्, जसमध्ये एउटाले तीस रूपैयाँको लोभमा ईसालाई पक्राउमा पार्नेछ, अरू भने बदलेर छुट्टाछुट्टै भाग्नेछन्। भूत आउने वा निस्कने या निकाल्ने, औषधि वा पथ्यविना नै रोग-

व्याधि निको हुने आदि कुरा विद्याविरुद्ध मात्र नभइ सृष्टिक्रमअनुसार असम्भव पनि हुन्। यसकारण यस्ता-यस्ता कुरा मात्र अज्ञानीहरूको काम हो। जीव बोल्ने होइन र ईश्वर बोल्ने हो भने जीव चाहिँ के काम गर्दछन् त? अनि सत्यभाषण वा मिथ्याभाषणको फल सुख वा दुःखलाई ईश्वर नै भोग्दो हो, यो पनि एउटा मिथ्या कुरा हो। अनि जसरी ईसा फुट हाल्न र लडाउँन-भिडाउँन आएको थियो, मानिसहरूमा त्यही कलह आज चलिरहेछ। यो कति ठूलो गलत कुरा हो कि फुट हाल्नाले मानिसहरूलाई ठूलो दुःख हुन्छ र ईसाईहरूले यसैलाई गुरुमन्त्र सम्झेजस्तो छ। किनकि एक-अर्काको फुटलाई ईसा नै ठीक सम्झन्थ्यो भने यिनीहरू (ईसाई) किन नमान्दा हुन् र? घरका व्यक्तिहरूलाई घरैका व्यक्तिहरूको शत्रु बनाउने काम ईसाकै हुँदो हो, यो श्रेष्ठ पुरुषको काम त होइन ॥ ७४ ॥

७५. येसुले तिनीहरूलाई भन्नुभयो, “तिमीहरूसित कतिवटा रोटी छन्?” तिनीहरूले भने, “सातवटा र अलिकता ससाना माछाहरू” ॥ अनि उहाँले भीडलाई भुइँमा बस्ने आज्ञा गर्नुभयो ॥ र उहाँले ती सात रोटी र माछाहरू लिएर धन्यवाद चढाएपछि भाँचेर चेलाहरूलाई दिनुभयो, र चेलाहरूले भीडहरूलाई दिए ॥ अनि तिनीहरू सबैले खाएर तृप्त भए, र उब्रेका टुक्राहरू तिनीहरूले सात टोकरी भरी उठाए ॥ औं खानेहरू, स्त्रीहरू र केटाकेटीहरूबाहेक, चार हजार पुरुषहरू थिए ॥

—इं० मत्ती० प० १५। आ० ३४-३५ ॥

समीक्षक—ल हेर! के यो हिजोआजका झूटा सिद्धि र धर्मजाली आदिको जस्तै छलको कुरा होइन? ती रोटीमा अरु रोटी कहाँबाट आयो? यदि ईसामा यस्तै सिद्धि भएको भए आफू भोकाएर डुम्रीको फल खान किन यताउति भौँतारिने गर्दथ्यो? आफ्नो निमित्त माटो, पानी र ढुङ्गा आदिबाटै मोहनभोग, हलुवा, रोटी आदि किन बनाएन? यी सबै कुरा केटाकेटीका खेलवाडका हुन्। जसरी कतिपथ साधु, वैरागीहरू यस्तै छलका कुरा गरेर सीधासादा मानिसहरूलाई ठग्ने गर्दछन्, त्यस्तै यी पनि हुन् ॥ ७५ ॥

७६. र त्यसबेला उसले हरेक मानिसलाई त्यसको कर्मअनुसार प्रतिफल दिनेछ ॥

—इं०, मत्ती० प० १६। आ० २७ ॥

समीक्षक—कर्मानुसार फल दिइनेछ भने ईसाईहरूले पाप क्षमा हुने उपदेश गर्नु गलत हो, अनि त्यो (पाप क्षमा) साँचो हो भने यो (कर्मानुसार फलको) कुरा झूटो ठहर्नेछ। अनि कसैले ‘क्षमा गर्न

योग्य क्षमा गरिन्छन् र क्षमा गर्न योग्य छैनन् भने क्षमा गरिँदैनन्’ भन्छ भने पनि यो कुरा ठीक हुनेछैन। किनकि सबै कर्मको यथायोग्य फल दिनाले नै न्याय र पूर्ण दया हुन्छ ॥ ७६ ॥

७७. “ए अल्पविश्वासी र अटेरी मानिस हो! ॥ म तिमीहरूलाई साँचै भन्दछु, कि तिमीहरूमा एउटा रायोको गेडाजति विश्वास भएदेखि यस डाँडालाई ‘यहाँबाट हटिजा’ भन्थौ भने त्यो हटिजानेछ, र तिमीहरूलाई केही असम्भव हुनेछैन” ॥

—इं० मत्ती० प० १७। आ० १७, २० ॥

समीक्षक—ईसाईहरू ‘हाम्रो मतमा आओ, पाप क्षमा गराओ, मुक्ति पाओ’ आदि जुन उपदेश गर्दै फिर्दछन् त्यो सबै मिथ्या कुरा हो। किनकि ईसामा पाप छुटाउने विश्वास जमाउने र पवित्र गर्ने सामर्थ्य भएको भए आफू शिष्यका आत्माहरूलाई निष्पाप विश्वासी पवित्र किन गर्दैनन् जब ईसासँगसँगै दुल्नेहरूलाई नै शुद्ध, विश्वासी र कल्याणकारी बनाउन सकेन भने ऊ मरेपछि त न जाने कहाँ छ? अब कसैलाई पनि पवित्र गर्न सक्नेछैन। ईसाका चेलाहरू रायोको गेडाजति पनि विश्वासरहित थिए, र उनीहरूले यो इजिल पुस्तक बनाएका हुन् भने यसको प्रमाण हुनसक्तैन। किनकि कल्याण चाहने मनुष्यहरूले अविश्वासी, अपवित्र-आत्मा भएका, अधर्मी मनुष्यको लेखमाथि विश्वास गर्दैनन्। अनि यसैबाट ‘ईसाको यो वचन साँचो हो भने कुनै ईसाईमा एउटा रायोको गेडो जत्तिको पनि विश्वास अर्थात् ईमान छैन’ भन्ने पनि सिद्ध हुनसक्तछ। अनि कसैले ‘हामीमा पूरै वा थोरै विश्वास छ’ भन्छ भने ऊसँग ‘तिमी यस पहाडलाई बाटोबाट हटाइदेऊ’ भन्नुपर्दछ। उसले हटाउनाले हट्दछ भने पनि पूर्ण विश्वास नभएर एउटा रायोको गेडोजत्तिको विश्वास भएको ठहर्दछ। अनि हटाउन नसकेमा ईमान वा धर्मको एक थोपो विश्वास पनि ईसाईहरूमा छैन भन्ने बुझ्नुपर्दछ। अनि कसैले यस प्रसङ्गमा अभिमान आदि दोषहरूको नाम पहाड हो भन्दछ भने पनि ठीक होइन। किनकि यसो हो भने मुर्दा, अन्धा, कोढी, भूतग्रस्त आदिलाई ठीक गर्नु पनि अल्छी, विषयी र भ्रान्तहरूलाई बोध गरेर सचेत कुशल गरेको हुनेछ। अनि यसो माने पनि ठीक हुनेछैन किनकि यसो भएको भए आफ्ना शिष्यहरूलाई यस्तो किन गर्न सक्तैन? यसकारण असम्भव कुरा भन्नु ईसाको अज्ञानको द्योतक हो। आखिर ईसामा केही पनि विद्या भएको भए यस्ता उटपटांग जङ्गलीपनका कुरा किन पो भन्ने थियो र? तैपनि ‘यत्र देशे द्रुमो

नास्ति तत्रैरण्डोऽपि द्रुमायते' कुनै पनि वृक्ष नभएको ठाउँमा अरिणको वृक्ष नै सबैभन्दा ठूलो र राम्रो मानिएजस्तै महाजङ्गली देशमा ईसा भएको कुरा ठीक थियो। तर हिजोआज ईसाको के गणना हुनसक्तछ र? ॥ ७७ ॥

७८. म तिमीहरूलाई साँचो भन्दछु, तिमीहरू बदलिएर साना बालकहरू जस्ता भएनौ भने कुनै रीतिले स्वर्गको राज्यमा पस्नेछैनौ ॥

—इं० मत्ती० प० १८। आ० ३ ॥

समीक्षक—आफ्नै इच्छाले मन बदल्नु स्वर्गको कारण र नबदल्नु नरकको कारण हो भने कसैको पापपुण्यलाई कसैले कहिल्यै लिनसक्तैन भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ। अनि बालकजस्तै हुनुपर्ने कुराको लेखबाट 'ईसाका धेरैजसो कुरा विद्या र सृष्टिक्रमका विरुद्ध थिए भन्ने समेत बुझिन्छ र उसको मनमा यो पनि शंका थियो कि उसका कुरालाई बालकले जस्तै सबैले मानिहाल्नु, कसैले केही पनि सोधपुछ केही नगरून्, आँखा चिम्लेर जस्ताकोतस्तै स्वीकार गरून्। धेरैजसो ईसाईहरूको चेष्टा बालबुद्धिजस्तै पनि देखिन्छ। नत्रभने यस्ता युक्ति र विद्याका विपरीत कुरा किन मान्दथे र? अनि ईसा आफैं विद्याहीन, बालकजस्तै बुद्धि भएको नभएको भए अरूलाई किन बालकजस्तै भन्ने उपदेश दिन्थ्यो र? भन्ने कुरा पनि सिद्ध हुन्छ। किनकि जो जस्तो हुन्छ, ऊ अर्कालाई पनि आफूजस्तै बनाउन चाहन्छ ॥ ७८ ॥

७९. म तिमीहरूलाई साँचै भन्दछु, धनी मानिस स्वर्गको राज्यमा कठिनसित पस्नेछ ॥ अनि फेरि म तिमीहरूलाई भन्दछु, धनी मानिसलाई परमेश्वरको राज्यभित्र पस्नुभन्दा बरु ऊँटलाई सियोको नाथबाट छिर्न सजिलो हुनेछ ॥

—इं० मत्ती० प० १९। आ० २३, २४ ॥

समीक्षक—यसबाट ईसा दरिद्र थियो भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ। धनवान् व्यक्ति उसको मानप्रतिष्ठा नगर्दा हुनु, यसैले यसो लेखेको होला। तर यो कुरा सत्य होइन। असल काम गर्नेले राम्रो र खराब काम गर्नेले नराम्रो फल पाउँछ। अनि यसबाट 'ईसा ईश्वरको राज्यलाई सर्वत्र नभएर कुनै एउटा देश वा ठाउँमा मान्दथ्यो' भन्ने कुरा पनि सिद्ध हुन्छ। यसो हो भने त्यो ईश्वर नै होइन। अनि ईश्वर हो भने उसको राज्य सर्वत्र छ। फेरि उसमा प्रवेश गर्ने वा नगर्ने कुरा भन्नु अविद्याको कुरा मात्र हो। अनि यसबाट यो कुरा पनि सोच्नुपर्ने हुन्छ कि जतिपनि ईसाई धनाढ्य छन्, के ती सबै नरकमा नै जानेछन्? अनि दरिद्र जति सबै स्वर्गमा जानेछन्? ईसामसीले अलिकति त विचार गरेको भए

हुन्थ्यो कि धनाढ्य व्यक्तिहरूसँग जति सामग्री हुन्छ त्यति दरिद्रसँग हुँदैन। धनाढ्यहरूले विवेकपूर्वक धर्ममार्गमा खर्च गरेमा ती धनाढ्य उत्तम गति प्राप्त गर्न सक्तछन् भने दरिद्र चाहिँ नीच गतिमै पहिरहने अवस्था आउँन सक्तछ ॥ ७९ ॥

८०. येसुले तिनीहरूलाई भन्नुभयो, 'म तिमीहरूलाई साँचै भन्दछु, तिमीहरू, जो मेरोपछि लागेका छौ, नयाँ सृष्टिमा जब मानिसको पुत्र आफ्ना महिमाको सिंहासनमा बस्नेछ, तब तिमीहरू पनि इस्राएलका बाह्र कुलमाथि इन्साफ गर्दै बाह्र सिंहासनमा बस्नेछौ ॥ औ जस-जसले मेरो नाउँको निम्ति घर, दाजु-भाइ, कि दिदी-बहिनी, अथवा बाबु-आमा, कि छोरा-छोरीहरू, कि जग्गा-जमिनहरू छोड्छ, त्यसले सयगुणा पाउनेछ, र अनन्त जीवनको अधिकार गर्नेछ' ॥

—इं० मत्ती० प० १९। आ० २८, २९ ॥

समीक्षक—ल हेर, येसुको भित्री सोच मरेपछि पनि मानिस मेरो जालबादलमा नपस्न नपाऊन् भन्ने रहेछ। अनि जसले तीस रूपैयाँको लोभले आफ्ना गुरुलाई पक्राउमा पारेर मार्न लगायो, त्यस्ता पापी पनि सोसँग सिंहासनमा बस्नेछन्। अनि इस्राएलका कुलको न्याय नगरी पक्षपात गरेर उनीहरूका सब गुनाह अपराध माफ र अरू कुलको भने न्याय गरिनेछ। अनुमान छ कि यसैकारण ईसाईहरू ईसाईहरूको धेरै पक्षपात गरेर कुनै गोराले कुनै कालालाई मारेकै भएपनि प्रायः पक्षपात गरेर निरपराधी बताएर छोड्ने गर्दछन्। ईसाको स्वर्गको न्याय पनि यस्तै हुँदो हो। अनि यसबाट ठूलो दोष आइपर्दछ। किनकि एउटा सृष्टिको आदिमा मर्यो र अर्को कयामतको राततिर मर्यो भने एउटा आदिदेखि अन्त्यसम्म 'नजाने कहिले न्याय हुनेछ'? भन्ने आशामै परिरह्यो भने अर्काको न्याय त्यसैबखत भैहाल्यो। यो कति ठूलो अन्याय हो? जो नरकमा जानेछ, त्यो अनन्तकालसम्म नरक भोग्नेछ भने स्वर्गमा जानेले चाहिँ सदा स्वर्ग भोग्नेछ। यो पनि ठूलो अन्याय हो, किनकि अन्त्ययुक्त साधन र कर्महरूको फल अन्त्ययुक्त नै हुनुपर्दछ। अर्को कुरा, दुईवटा जीवका पाप वा पुण्य समान कहिल्यै हुनसक्तैन। यसकारण तारतम्यले धेर-थोर सुख-दुःखयुक्त अनेक स्वर्ग र नरक भएमात्र कर्मानुसार सुख-दुःख भोग्न सक्तछन्। तर ईसाईहरूका पुस्तकमा कतै व्यवस्था छैन। यसकारण न त कहिल्यै यो पुस्तक ईश्वरकृत र न ईसा ईश्वरको पुत्र नै हुनसक्तछ। यो ठूलो अनर्थको कुरा हो कि कसैका पनि सयसय आमाबाबु कहिल्यै हुन सक्तैनन्, तर एउटाको

एउटी आमा र एउटै बाबु हुन्छ। (अनि आमा बाबुलाई छोड्नाले सयगुणा अर्थात् सय-सय आमाबाबु कसरी प्राप्त गर्न सक्तछ?) मुसलमानहरूले 'बहिस्त=स्वर्गमा बहत्तर स्त्री पाइन्छन्' भन्ने लेखेकोछ, यो पनि त्यहीबाट लिएको होला भन्ने अनुमान छ ॥ ८० ॥

८१. बिहान सहरतिर फर्कनुहुँदा उहाँ भोकाउनुभयो ॥ औं बाटोको किनारमा नेभाराको एउटा रूख देखेर त्यहाँ आउनुभयो। तर त्यसमा पातबाहेक अरू केही पाउनुभएन। तब उहाँले त्यसलाई भन्नुभयो, "अब उप्रान्त तँबाट कहिल्यै पनि फल नफलोस्" औं त्यो नेभाराको रूख तुरुन्तै ओइलायो ॥ —इं० मत्ती० प० २१। आ० १८,१९ ॥

समीक्षक—सबै ईसाई पादरीहरू 'ऊ (येसु) बडो शान्त, क्षमान्वित र क्रोधादि दोषरहित थियो' भन्दछन्, तर यो कुरा देख्दा 'येसु त बडो क्रोधी र ऋतुको ज्ञान नभएको रहेछ र जङ्गली मानिसको स्वभावअनुसार पो व्यवहार गर्दथ्यो' भन्ने ज्ञान हुन्छ। आखिर जुन वृक्ष जड पदार्थ हो, त्यसको के अपराध थियो र त्यसलाई सराप्यो र त्यो सुक्यो? उसको श्रापले त सुकेको होइन, तर कुनै त्यस्तो सुकाउने औषधि हालनाले सुकेको भए आश्चर्य छैन ॥ ८१ ॥

८२. तर ती सङ्कटका दिनको तुरुन्त पछि सूर्य अँध्यारो हुनेछ, र जूनले आफ्नो चमक दिनेछैन, र ताराहरू आकाशबाट खस्नेछन्, तथा स्वर्गका शक्तिहरू डगमगाउनेछन् ॥ —इं० मत्ती० प० २४। आ० २९ ॥

समीक्षक—वा! जी ईसा! तारा खस्नेछन् भन्ने कुरा तिमिले कुन विद्याद्वारा जान्यौ? अनि स्वर्गका ती कुन शक्ति हुन्, जो डगमगाउनेछन्? ईसाले कहिल्यै अलिकति पनि विद्या पढेको भए 'यी तारा त सबै भूगोल हुन्, कसरी खस्नेछन् र?' भन्ने कुरा अवश्य जान्नुथियो। यसबाट 'ईसा सिकर्मीको कुलमा जन्मेको थियो' भन्ने बुझिन्छ। सधैं काठ चिर्ने, ताछ्ने, काट्ने र जोड्ने काम गर्नेगर्दो हो। जब 'म पनि यस जङ्गली देशको पैगम्बर हुनसक्नेछु' भन्ने तरङ्ग उठ्यो, अनि कुरा गर्न थाल्यो। उसको मुखबाट कतिपय कुरा असल पनि निस्किए भने धेरैजसो चाहिँ खराब कुरा थिए। त्यहाँका मनुष्य जङ्गली थिए, उसका कुरा माने। युरोप देश आजकै जस्तो उन्नतियुक्त त्यसबखत भएको भए यसको (येसुको) केही पनि सिद्धपना चल्ने थिएन। अब केही विद्याको उन्नति भएपछि पनि व्यवहारको जटिलता र हठका कारण यस पोल मतलाई छोड्दैनन् र सर्वथा सत्य वेदमार्गतर्फ लाग्दैनन्, यही यिनीहरूमा कमी छ ॥ ८२ ॥

८३. स्वर्ग र पृथ्वी बितेर जानेछ, तर मेरो वचन चाहिँ बितेर जानेछैन। —इं० मत्ती० प० २४। आ० ३५ ॥

समीक्षक—यो पनि अविद्या र मूर्खताकै कुरा हो। आखिर, आकाश बितेर कहाँ जानेछ? आकाश अतिसूक्ष्म हुनाले आँखाले देखिँदैन भने यो हल्लिएको कसले देख्नसक्तछ। अनि आफ्नै मुखले आफ्नै प्रशंसा गर्नु असल मनुष्यको काम होइन ॥ ८३ ॥

८४. त्यसपछि उनले देब्रे हातपट्टिकाहरूलाई भन्नेछन्, "ए श्रापित हो, मबाट टाढा भई सैतान र त्यसका दूतहरूका लागि तयार गरिएको अनन्त आगोमा जाओ" ॥ —इं० मत्ती० प० २५। आ० ४१ ॥

समीक्षक—आफ्ना शिष्यलाई स्वर्ग र अरूलाई अनन्त आगोमा खसाल्नु यो कति ठूलो पक्षपातको कुरा हो? तर अनन्त आकाश नै नरहने कुरा लेखेको छ भने अनन्त आगो, नरक, बहिस्त कहाँ रहनेछन्? ईश्वरले शैतान र उसका दूत नबनाएको भए यत्तिको नरकको तयारी किन गर्नुपर्दथ्यो र? अनि एउटा सैतान नै ईश्वरको भयले भयभीत भएन भने त्यो ईश्वर नै के हो र? किनकि उसैको दूत भएर विरोधी भयो, अनि पहिले नै ईश्वरले उसलाई समातेर खोरमा हाल्न सकेन, मार्न सकेन भने उसको ईश्वरता नै के भयो र? जसले येसुलाई पनि चालीस दिन दुःख दियो, येसुले पनि उसको केही बिगार्न सकेन भने ईश्वरको पुत्र हुनु व्यर्थै भयो। यसकारण न त येसु ईश्वरको पुत्र र न बाइबलको 'ईश्वर' ईश्वर नै हुनसक्तछ ॥ ८४ ॥

८५. तब बाह्रमध्ये एकजना यहुदा इस्करयोती भन्ने चाहिँ मुख्य पुजारीहरूकहाँ गयो ॥ र उसले भन्यो, तपाईंहरू मलाई के दिनुहुन्छ? म उहाँलाई तपाईंहरूका हातमा सुम्पिदिनेछु। औं तिनीहरूले त्यसलाई चाँदीका तीस टुक्रा दिने बन्दोबस्त मिलाए ॥

—इं० मत्ती प० २६। आ० १४,१५ ॥

समीक्षक—ल हेर, येसुको सबै चमत्कार र ईश्वरता यहाँ नाङ्गियो। किनकि उसको प्रधान शिष्य नै पनि उसको साक्षात् संगतबाट पवित्रात्मा भएन भने, ऊ अरूलाई सो पनि मरेपछि पवित्रात्मा बनाउन सक्नेछ त? अनि कतिपय ऊप्रति विश्वास राख्नेहरू उसको विश्वासमा कति ठगिँदा हुन्? किनकि जसले साक्षात् सम्बन्धमा शिष्यको केही कल्याण गरेन, त्यसले मरेपछि कसैको कल्याण गर्न सक्नेछ त? ॥ ८५ ॥

८६. अब तिनीहरूले खाइरहेको बेलामा येसुले रोटी लिएर आशीर्वाद दिई भाँच्नुभयो, र चेलाहरूलाई दिएर भन्नुभयो, 'लेओ,

खाओ, यो मेरो शरीर हो' ॥ तब कचौरा पनि लिएर धन्यवाद दिंदै उहाँले तिनीहरूलाई यसो भनेर दिनुभयो, 'तिमीहरू सबैले यसबाट पिओ ॥ किनभने यो नयाँ करारको मेरो रगत हो' ॥

—इं० मत्ती० प० २६। २६-२८ ॥

समीक्षक—आखिर के यस्ता कुरालाई पनि कसैले पनि सभ्य बताउने छ त? अविद्वान्, जङ्गली मनुष्यबाहेक कसैले पनि शिष्यहरूसँग खानेकुरालाई आफ्नो मासु र पिउने पदार्थलाई आफ्नो रगत कहिल्यै भन्नसक्तैन। अनि यसै कुरालाई हिजोआजका ईसाईहरू 'प्रभुभोजन' भन्दछन्। अर्थात् खाने-पिउने कुरामा ईसाको मासु र रगतको भावना गरेर खाने-पिउने गर्दछन्, यो कति खराब कुरा हो? जसले आफ्ना गुरुको मासु-रगतलाई पनि खाने-पिउने भावनाबाट त्यागेनन् भने, अरूलाई कसरी छोड्न सक्तछन् र? ॥ ८६ ॥

८७. औं आफूसित पत्रुस र जब्दीका दुई छोराहरूलाई लिएर शोकित र अति खिन्न हुनलाग्नुभयो ॥ तब उहाँले तिनीहरूलाई भन्नुभयो, मेरो प्राण मरणान्त अति शोकित भएको छ ॥ तब उहाँ अलि अगाडि गएर घोप्टो पर्नुभयो, र यसो भनेर प्रार्थना गर्नुभयो, 'हे मेरा पिता, हुनसक्छ भने, यो कचौरा मबाट हटिजाओस्' ॥

—इं० मत्ती० प० २६। आ० ३७-३९ ॥

समीक्षक—ल हेर, ऊ केवल मनुष्य नभएर ईश्वरको पुत्र, त्रिकालदर्शी र विद्वान् भएको भए यस्तो अयोग्य चेष्टा गर्नेथिएन। यसबाट ईसाले अथवा उसका चेलाले 'ऊ ईश्वरको पुत्र भूत-भविष्यत्को वेत्ता र पाप क्षमाकर्ता हो' भन्ने झूटो प्रपञ्च बनाएका हुन् भन्ने कुरा स्पष्ट बुझिन्छ। यसबाट 'ऊ त केवल साधारण सोझो अल्लारे अविद्वान् व्यक्ति थियो, न त ऊ विद्वान्, न योगी, न सिद्ध थियो' भन्ने कुरा सम्झनुपर्दछ ॥ ८७ ॥

८८. उहाँ बोल्दैहुनुहुन्थ्यो, हेर, बाह्रमध्येको एकजना अर्थात् यहूदा, र त्यसको साथमा मुख्य पुजारीहरू र जनताका बूढा प्रधानहरूको एउटा ठूलो भीड तरवार र लाठा लिएर आयो ॥ उहाँलाई पक्राइदिनेले एउटा यस्तो इसारा तिनीहरूलाई दिएको थियो, कि जसलाई म म्वाँई खाउँला, तिनै हुन्, तिनैलाई समात ॥ त्यसले झट्टै येसुकहाँ आएर भन्यो, 'हे गुरु सलाम'। र उहाँलाई म्वाँई खायो ॥ तब तिनीहरूले नजिक आएर येसुमाथि हात हाले, र उहाँलाई पक्रे ॥ तब सबै चलाहरू उहाँलाई छोडेर भागे ॥ आखिरमा दुई जना अगि सरेर आए ॥ र भने, 'यस

मानिसले म परमेश्वरको मन्दिर भत्काउन र तीन दिनमा बनाउन सक्छु' भन्थ्यो ॥ तब प्रधान पुजारीहरूले जुरुक्क उठेर उहाँलाई भने, 'के तँ केही जवाफ दिंदैनस्? यी गवाहीहरूले तेरो विरुद्धमा दिएको गवाही के हो?' ॥ तर येसु चूप रहनुभयो, औं प्रधान पुजारीले उहाँलाई भने, 'म जीवित परमेश्वरको नाममा तँलाई भन्दछु, हामीलाई भन्, तँ परमेश्वरको पुत्र ख्रीष्ट होस् कि होइनस्?' येसुले तिनलाई भन्नुभयो, 'तपाईंले नै भनिहाल्नुभयो' ॥ तब प्रधान पुजारीले आफ्ना लुगा यसो भनेर च्याते, 'यसले ता ईश्वर-निन्दा गरिरहेछ, बस्, हामीलाई अब अरू साक्षीको के दर्कार पर्यो र? हेर, अब तिमीहरूले नै ईश्वर-निन्दा सुनिहाल्यौ ॥ तिमीहरूको के राय छ?' तिनीहरूले जवाफ दिएर भने, 'यो प्राणदण्डको योग्य छ' ॥ तब तिनीहरूले उहाँको मुखमा थुकेर उहाँलाई मुक्का लगाए, औं कसै कसैले यसो भन्दै झापडले हिकाए ॥ हे ख्रीष्ट, लो अगमवाणीद्वारा भन्, तँलाई हिकाउने को हो? ॥ पत्रुस चाहिं बाहिर चोकमा बसिरहेका थिए। औं एउटी नोकनीले तिनीकहाँ आएर यसो भनी, 'तिमी पनि गालीलका येसुसितै थियौ?' तर तिनले उनीहरू सबैका सामु इन्कार गरेर भने, 'तँ के भन्छेस्, म जान्दिनँ' ॥ औं तिनी बाहिर दलानमा निस्केपछि अर्कीले तिनलाई देखी, र त्यहाँ भएकाहरूलाई भनी, 'यी मानिस पनि येसु नासरीसितै थिए' ॥ औं फेरि तिनले शपथ खाएर इन्कार गरे, 'म ती मानिसलाई चिन्दिनँ' ॥ तब तिनले धिक्काउँदै यसो भनेर शपथ खानलागे, 'म ती मानिसलाई चिन्दै चिन्दिनँ' ॥

—इज्जील, मत्ती० प० २६। आ० ४७-५०, ५६, ६१-७२, ७४ ॥

समीक्षक—ल हेर, उसमा आफ्ना चेलालाई दृढ विश्वासी बनाउन र प्राणै गएपनि ती चेलाले आफ्ना गुरुलाई लोभले पक्राउमा नपार्ने, इन्कार नगर्ने, झूटो नबोल्ने र झूटो शपथ नखाने बनाउन सक्ने जति पनि सामर्थ्य वा प्रताप थिएन। अनि येसु केही करामती=चमत्कारी पनि थिएन। जस्तै तौरैतमा लेखेको छ, 'लूतको घरमा पाहुनालाई मार्न धेरैजसो चढेर आए। त्यहाँ प्रभुका दुई दूत थिए। उनीहरूले उनैलाई अन्धा तुल्याइदिए'। हुन त त्यो कुरा पनि असम्भव हो, तर ईसामा त यति सामर्थ्य पनि थिएन। अनि हिजोआज ईसाईहरूले उसको नाममा कति ठूलो पाखण्ड चलाएका छन्। आखिर, यस्तो दुर्दशाले मर्नुभन्दा त शत्रुसमक्ष डटेर अथवा समाधि चढाएर, अरू कुनै किसिमले प्राण छोडेको भए बरु उचित हुन्थ्यो। तर विद्या नभइ त्यस्तो बुद्धि कहाँबाट

आउँथ्यो र ? ॥ ८८ ॥

त्यो ईसा भन्न चाहिं यसो पनि भन्दछ—

८९. तिमी के ठान्दछौ, के म आफ्ना पितालाई बिन्ती गर्न सकिनेँ, र के उहाँले मलाई बाह्र पल्टनभन्दा बढी स्वर्गदूतहरू अहिले जुटाइदिनुहुन्न र ? ॥ —इ० मत्ती० प० २६ । आ० ५३ ॥

समीक्षक—डर पनि देखाउँदैछ, आफ्नो र आफ्नो पिताको प्रशंसा पनि गर्दैछ, तर गर्न भने केही सक्तैन । आश्चर्यको कुरा त हेर, मुख्य पुजारीले 'यिनीहरू तेरो विरुद्ध साक्षी बकिरहेछन्, यसको उत्तर दे' भन्दा येसु चूप रह्यो । यो पनि येसुले ठीक गरेन । किनकि सत्य र तथ्य कुरा त्यहाँ अवश्य भनेको भए ठिकै हुन्थ्यो । बरु, यस्ता धेरैजसो आफ्नै घमण्डका कुरा गर्नु उचित थिएन । अनि येसुमाथि झुटा दोष लगाएर मार्नेहरूले पनि अनुचित गरेका हुन् । किनकि येसुको बारेमा जस्तो उनीहरूले गरे, त्यस किसिमको अपराध येसुको थिएन । तर उनीहरू पनि त जङ्गली थिए । न्यायको कुरालाई के बुझ्थे र ? यदि येसुले झूट-मूट नै आफूलाई ईश्वरपुत्र न बताएको भए र पूजारीहरूले ऊसँग यस्तो गलत व्यवहार नगरेको भए, दुबैका लागि असल हुन्थ्यो । तर यति विद्या, धर्मात्मा र न्यायशीलता कहाँबाट ल्याउने र ? ॥ ८९ ॥

९०. अब येसु बडाहाकिमका सामु उभिनुभयो र बडाहाकिमले उहाँलाई यसो भनेर सोधे, 'के तिमी यहूदीहरूका राजा हो ?' येसुले भन्नुभयो, 'तपाईं नै भन्नुहुन्छ' ॥ अनि जब मुख्य पुजारीहरू र बडाहाकिमले उहाँमाथि दोष लगाए, तब उहाँले केही जवाफ दिनुभएन ॥ तब पिलातसले जहाँलाई भने, 'तिम्रो विरुद्धमा तिनीहरूले केति धेरै कुराहरूको गवाही दिंदैछन्, के तिमी सुन्दैनौ ?' तब उहाँले तिनलाई एक बातको पनि जवाफ दिनुभएन, यहाँसम्म कि बडाहाकिम साह्रै छक्क परे ॥ पिलातसले तिनीहरूलाई भने, 'तब ख्रीष्ट भन्ने येसुलाई चाहिं म के गरूँ त ?' तिनीहरू सबैले भने, 'त्यो ता कूसमा टाँगियोस्' ॥ येसुलाई कोरा लगाएर क्रूसमा टाँगनलाई जिम्मा लगाइदिए ॥ तब बडाहाकिमका सिपाहीहरूले येसुलाई महलमा लगेर जम्मै पल्टन भेला गराए ॥ औ तिनीहरूले उहाँको वस्त्र फुकालेर उहाँलाई लालवस्त्र लगाइदिए ॥ औ तिनीहरूले काँढाको मुकुट बनाएर उहाँको शिरमा लगाइदिए, र उहाँको दाहिने हातमा निगालो राखिदिए, र उहाँका सामु घुँडा टेकेर उहाँलाई यसोभन्दै गिज्याए, हे यहूदीहरूका राजा, सलाम ॥ तब तिनीहरूले उहाँलाई थुकेपछि त्यो निगालो लिएर उहाँका शिरमा

हिकाए । औ जब तिनीहरूले गिज्याइसके, तब त्यो वस्त्र फुकालिदिए, र उहाँको आफ्नै पोसाक पहिराएर उहाँलाई क्रूसमा टाँग्न लगे ॥ औ जब तिनीहरू गलगथा भन्ने ठाउँमा आइपुगे, जसलाई खप्परे ठाउँ भन्दछन् ॥ तब तिनीहरूले उहाँलाई पित्त मिसाएको दाखमद्य पिउन दिए, तर उहाँले चाखेर त्यो पिउन मन गर्नुभएन ॥ औ तिनीहरूले उहाँलाई क्रूसमा टाँग्यो ॥ औ उहाँको दोषपत्र तिनीहरूले उहाँको शिरदेखि मास्तिर टाँसिदिए ॥ उहाँसँगै दुइजना डाँकूहरू क्रूसमा टाँगिएका थिए, एउटा उहाँको दाहिने हात पट्टि र अर्को देब्रेपट्टि ॥ औ त्यहाँबाट आउने-जानेहरूले आफ्ना-आफ्ना शिर हल्लाएर उहाँलाई निन्दा गरे ॥ र भने, 'ए मन्दिर भत्काउने, आफैँलाई बचा, औ तँ परमेश्वरको पुत्र होस् भने क्रूसबाट ओर्लेर आइज' ॥ त्यसैगरी मुख्य पुजारीहरूले पनि, शास्त्रीहरू र बूढाप्रधानहरूले सँगसँगै गिल्ला गरेर भने ॥ यसले अरूलाई ता बचायो, आफूलाई चाहिं बचाउन सक्तैन । यो इस्राएलको राजा हो भने अब क्रूसबाट तल ओर्ली आओस्, र हामी यसलाई विश्वास गरौंला ॥ त्यसले परमेश्वरमाथि विश्वास राखाछ, यदि उहाँले यसलाई चाहनुहुन्छ भने, उहाँले यसलाई अहिले छुटकारा दिऊन्, किनकि यसले 'म परमेश्वरको पुत्र हुँ' भनी भन्थ्यो ॥ अनि उहाँसँग क्रूसमा सँगै टाँगिने ती डाँकूहरूले पनि उहाँलाई यही किसिमका वचन लगाए ॥ अब मध्य दिनदेखि तेस्रो पहरसम्म देशमा जताततै अन्धकार भयो ॥ औ तेस्रो पहरतिर येसु यसो भनेर ठूलो स्वरले कराउनुभयो, "एली, एली, लामा सबखथनी ?" अर्थात्, हे मेरा परमेश्वर, हे मेरा परमेश्वर, तपाईंले मलाई किन त्यागनुभयो ? ॥ त्यहाँ उभिएकाहरूमध्ये कुनैले यो सुनेर भने, 'यस मानिसले एलियालाई बोलाउँदैछ' । औ तिनीहरू मध्ये एकजनाले झट्टै दगुरेर गई एउटा स्पञ्ज लिई सिर्काले त्यो भरेर निगालोमा राखी उहाँलाई पिउन दियो ॥ तब येसु फेरि ठूलो स्वरले कराउनुभयो र प्राण त्यागनुभयो ॥ —इज्जिल, मत्ती० प० २७ ।

आ० ११-१४, २२, २६-३१, ३३-३५, ३७-४८, ५० ॥

समीक्षक—ती दुष्टहरूले येसुसँग सर्वथा गलत काम गरे । तर येसुको पनि दोष छ । किनकि न त कोही ईश्वरको पुत्र, र न ऊ कसैको बाबु हो । किनकि ऊ कसैको बाबु भए, कसैको ससुरो, सालो, सम्बन्धी आदि पनि हुनुपर्ने छ । अनि मुख्य पुजारीले सोझा जे सत्य थियो, त्यही उत्तर दिनुपर्दथ्यो । अनि पहिले गरेका भनिएका आश्चर्य कर्म साँचा भएका भए अहिले पनि क्रूसबाट ओर्लेर सबैलाई आफ्नो

शिष्य बनाउनेथियो भन्ने कुरा चाहिँ ठीक हो। अनि ऊ ईश्वरको पुत्र भएको भए ईश्वरले पनि उसलाई बचाउनेथियो। अनि ऊ त्रिकालदर्शी भएको भए सिकामा पित्त मिसाइएकोमा किन चिच्याएर छोड्थ्यो र? उसलाई त अधिदेखि नै थाहा हुँदोहो पित्त मिसाइएको छ भनेर। अनि ऊ करामती भए किन कराई-कराई प्राण त्याग्थ्यो र? यसबाट 'जतिसुकै चतुर्याइँ गरेपनि अन्त्यमा 'सत्य' सत्यै र 'झूट' झूटै हुन्छ' भन्ने कुरा बुझ्नुपर्दछ। यसबाट 'त्यसबखतका जङ्गली मनुष्यहरूमा येषु केही ठीक थियो' भन्ने पनि सिद्धभयो। तर ऊ न त करामती, न ईश्वरको पुत्र र न विद्वान् नै थियो। किनकि यस्तो भएको भए ऊ त्यस्तो दुःख किन पो भोग्थ्यो र? ॥ ९० ॥

९१. अनि हेर, ठूलो भुईँचालो गयो, किनकि परमप्रभुको एउटा दूत स्वर्गबाट तल ओर्लेर, र आएर ढुङ्गो गुडाएर त्यसमाथि बसे ॥ उहाँ यहाँ हुनुहुन्न, किनकि उहाँले भन्नुभएबमोजिम उहाँको पुनरुत्थान भएको छ ॥ उहाँका चेलाहरूलाई खबर दिनलाई दगुरे ॥ अनि हेर, येषुले तिनीहरूलाई भेटेर भन्नुभयो, 'कल्याण'। औ तिनीहरूले नजिक आएर उहाँको पाउ पक्रेर उहाँलाई दण्डवत् गरे ॥ तब येषुले तिनीहरूलाई भन्नुभयो, 'नडराओ, जाओ, मेरा भाइहरूलाई गालीलमा जानलाई भनिदेओ, र त्यहाँ तिनीहरूले मलाई देख्नेछन्' ॥ तर एघारै चेलाहरू गालीलमा येषुले तिनीहरूलाई खटाउनुभएको डाँडामा गए ॥ औ तिनीहरूले उहाँलाई देखेर दण्डवत् गरे, तर कसैले त शङ्का गरे ॥ अनि तिनीहरूकहाँ आएर येषु तिनीहरूसित यसो भन्दै बोल्नुभयो, 'स्वर्ग र पृथ्वीमा सारा अधिकार मलाई दिएको छ' ॥ 'र हेर, म सधैं, अँ, जगत्को अन्तसम्म तिमीहरूका साथमा छँदैछु' ॥

—इं० मत्ती० प० २८। आ० २,६,८-१०, १६-१८, २० ॥

समीक्षक—सृष्टिक्रम र विद्याविरुद्ध हुनाले यो कुरा पनि मात्र योग्य होइन। पहिले त ईश्वरसँग दूतहरू हुनु, तिनलाई जताततै पठाउनु माथिबाट ओर्लनु, इत्यादि के ईश्वरलाई तहसीलदारी र कलेक्टरी जस्तै बनाइदियो? के त्यसै शरीरद्वारा स्वर्ग गयो र ब्युँतियो? किनकि ती स्त्रीहरूले उनका गोडा समातेर प्रणाम गरे भने के त्यही शरीर थियो? अनि त्यो तीन दिनसम्म किन कुहिएन? अनि आफ्नै मुखबाट सबैको अधिकारी बन्नु केवल दम्भको कुरा हो। शिष्यहरूसँग भेट्ने र तीसँग सबै कुरा गर्ने कुरा असम्भव छ। किनकि यी सबै कुरा साँचा भए हिजोआज पनि कोही किन ब्युँतिएनन्? अनि त्यसै शरीरबाट

स्वर्ग किन जाँदैन्? ॥ ९१ ॥

यो मत्तीरचित इज्जिलको विषयको केही विवेचन भयो। अब मार्क (मर्कूस) रचित इज्जिलको विषयमा लेखिन्छ—

मर्कूसको सुसमाचार (मार्करचित इज्जिल)

९२. के यिनी सिकर्मी होइनन्?—इं० मर्कूस० प० ६। आ० ३ ॥

समीक्षक—वास्तवमा यूसुफ सिकर्मी थियो, यसकारण येषु पनि सिकर्मी थियो। कैयौँ वर्षसम्म सिकर्मीकै काम गर्दथ्यो। पछि पैगम्बर बन्दा-बन्दा ईश्वरको पुत्र नै बन्नपुग्यो र जङ्गलीहरूले बनाए पनि। अनि त ठूलो कालीगढी चलायो। कुट-काट, फुट-फाट गर्नु नै उसको काम हो ॥ ९२ ॥

लूकाको सुसमाचार (लूकरचित इज्जिल)

९३. येषुले तिनलाई भन्नुभयो, 'तिमी मलाई किन उत्तम भन्दछौ? के त एक अर्थात् परमेश्वरबाहेक कोही उत्तम छैन' ॥

—इं० लूका० प० १८। आ० १९ ॥

समीक्षक—जब येषु नै एक अद्वितीय ईश्वर बताउँछ भने ईसाईहरूले पवित्रात्मा, पिता र पुत्र यी तीन कहाँबाट बनाए? ॥ ९३ ॥

९४. उहाँलाई हेरोदकहाँ पठाइदिए ॥ अब येषुलाई देखेर हेरोद बडा खुशी भए, किनकि तिनले उहाँका विषयमा सुनेका हुनाले धेरै दिनदेखि उहाँलाई हेर्ने इच्छा गरेका थिए, र उहाँबाट केही आश्चर्यजनक काम पनि हेर्ने आशा गर्थे ॥ तिनले उहाँलाई धेरै प्रश्न गरे, तर उहाँले तिनलाई केही जवाफ दिनुभएन ॥—इं० लूका० प० २३। आ० ७-९ ॥

समीक्षक—यो कुरा मत्तीरचितमा छैन। यसकारण यी साक्षी भाँडिए। किनकि साक्षी त एकनासै हुनुपर्दछन्। अनि ईसा चतुर र करामती भएको भए हेरोदलाई उत्तर दिनेथियो र करामत पनि देखाउँदथ्यो। यसबाट 'ईसामा विद्या र करामत केही पनि थिएन' भन्ने कुरा बुझिन्छ ॥ ९४ ॥

यूहन्नाको सुसमाचार

९५. आदिमा वचन थियो, औ वचन परमेश्वरसँग थियो, औ वचन परमेश्वर नै थियो ॥ उहाँ आदिमा परमेश्वरसँग हुनुहुन्थ्यो ॥ सबैथोक उहाँबाट हुनआए, औ हुनआएको कुनै एकथोक पनि उहाँविना

हुनआएन ॥ उहाँमा जीवन थियो र त्यो जीवन मानिसहरूको ज्योति थियो ॥ —इं० यूहन्ना० प० १। आ० १-४ ॥

समीक्षक—आदिमा वक्ताविना वचन हुनसक्तैन। अनि वचन ईश्वरसँगै थियो भने यसो भन्नु व्यर्थै हो। अनि कहिल्यै वचन ईश्वर हुनसक्तैन। किनकि त्यो आदिमा ईश्वरसँग थियो भने पहिले वचन वा ईश्वर थियो भन्ने कुरा घटित हुनसक्तैन। सृष्टिको कारण नभइ वचनद्वारा सृष्टि कहिल्यै हुनसक्तैन। अनि वचन नभइ पनि चुपचाप रहेर कर्ताले सृष्टि गर्नसक्तछ। जीवन केमा वा के थियो? यस वचनबाट जीवलाई अनादि मान्छौ र जीव अनादि हुन् भने आदमको नाकको प्वालमा सासफुक्ने कुरा झूटो भयो। अनि के जीवन मनुष्यहरूकै ज्योति थियो, पशु आदिको होइन? ॥ १५ ॥

१६. अनि बेलुकीको भोजन हुँदा सिमोनको छोरो यहुदा इस्करयोतीको हृदयमा अधिबाट नै दुष्टात्माले उहाँलाई धोका दिने विचार हालिसकेको थियो ॥ —इं० यूहन्ना, प० १३। आ० २ ॥

समीक्षक—यो कुरा सत्य होइन। किनकि इसाईहरूसँग कसैले सोध्नुपर्दछ—सैतान=दुष्टात्माले सबैलाई भड्काउँछ भने सैतानलाई कसले भड्काउँछ? सैतान आफैँ नै भड्किन्छ भन्छौ भने मनुष्य पनि त आफैँ नै भड्किन वा झुक्किन अथवा भ्रममा पर्न सक्तछन्, अनि सैतानको के काम? अनि फेरि, सैतानलाई बनाउने र भड्काउने परमेश्वर हो भने सैतानको पनि सैतान उही इसाईहरूको ईश्वर ठहर्दछ। यसको माध्यमले परमेश्वरले नै सबैलाई भड्काएको हो। आखिर यस्तो काम ईश्वरका हुनसक्तछन् त? सत्य त के हो भने इसाईहरूको यो पुस्तक र यसलाई बनाउने ईश्वरको छोरो इसा सैतान भए होइन, तर न त यो ईश्वरकृत पुस्तक हो, न यसमा बताइएको 'ईश्वर' ईश्वर हो र न इसा ईश्वरको पुत्र नै हुनसक्तछ ॥ १६ ॥

१७. तिमीहरूको हृदय विचलित नहोस्, तिमीहरू परमेश्वरलाई विश्वास गर्दछौ, मलाई पनि विश्वास गर ॥ मेरा पिताको घरमा धेरै बस्ने ठाउँहरू छन्। त्यसो नभए, म तिमीहरूलाई भन्नेथिएँ, किनकि म तिमीहरूका निमित्त ठाउँ तयार पार्न जान्छु ॥ औ यदि मैले गएर तिमीहरूका निमित्त ठाउँ तयार पारेँ भने म फेरि आउँछु, र तिमीहरूलाई मकहाँ लैजान्छु, जहाँ म छु त्यहाँ तिमीहरू पनि हुनेछौ ॥ येसुले तिनलाई भन्नुभयो, 'बाटो, सत्य, र जीवन मैँ हुँ, मबाहेक अरू कोहीद्वारा पिताकहाँ जानसक्तैन ॥ तिमीहरूले मलाई चिनेका भए, मेरा पितालाई

पनि चिन्ने थियौ' ॥ —इं० यूहन्ना० प० १४। आ० १-३,६,७ ॥

समीक्षक—ल हेर, येसुका यी वचन के पोपलीलाभन्दा कम छन् त? यस्तो प्रपञ्च नरचेको भए, उसको मतमा को फँस्थ्यो र? के येसुले आफ्ना पितालाई ठेक्कामा लिएको छ? अनि यदि ऊ (ईश्वर) येसुको वशीभूत छ भने पराधीन हुनाले त्यो ईश्वर नै होइन। किनकि ईश्वर कसैको सिफारिसलाई सुन्दैन। अनि के येसुभन्दा अधि कसैले पनि ईश्वरलाई प्राप्त गरेको थिएन? यस्तो स्थान आदिको प्रलोभन दिने, अनि आफ्ना मुखबाट आफैँ मार्ग, सत्य र जीवन बन्ने व्यक्ति सबै किसिमले दम्भी भनिन्छ। यसकारण यो कुरा कहिल्यै सत्य हुनसक्तैन ॥ १७ ॥

१८. साँचो-साँचो म तिमीहरूलाई भन्दछु, जसले मलाई विश्वास गर्दछ, त्यसले मैले गरेका काम पनि गर्नेछ, औ तीभन्दा ठूला काम पनि गर्नेछ ॥ —इं० यूहन्ना० प० १४। आ० १२ ॥

समीक्षक—अब हेर, येसुमाथि पूर्ण विश्वास राख्ने इसाईहरू त्यसै मुर्दालाई ब्युँताउने आदि काम किन गर्नसक्तैनन्? अनि विश्वासबाट पनि आश्चर्यजनक काम गर्न सक्तैनन् भने, येसुले पनि आश्चर्यजनक कर्म गरेको थिएन भन्ने कुरा निश्चित बुझ्नुपर्दछ। किनकि येसुले नै 'ममाथि विश्वास गरेमा तिमी पनि आश्चर्यजनक कर्म गर्नेछौ' भनेको हो। फेरि पनि कुनै इसाई कुनै एउटा पनि त्यस्तो काम गर्न सक्तैन भने येसुलाई मुर्दा ब्युँताउने आदि काम गर्ने मान्ने कुन चाहिँको अन्तःकरणरूपी आँखा फुटेका छन् र? ॥ १८ ॥

१९. एकमात्र सत्य परमेश्वर छ ॥

—इं०, यूहन्ना० प० १७। आ० ३ ॥

समीक्षक—ईश्वर एकमात्र अर्थात् अद्वैत छ भने इसाईहरूले तीन (पिता, पुत्र, पवित्र) बताउनु सर्वथा मिथ्या हो ॥ १९ ॥ यस्तै किसिमले इज्रिलमा झूटा कुरा भरिपूर्ण छन् ॥

यूहन्नालाई भएको प्रकाश

अब यूहन्नाका अद्भुत कुरा सुन—

१००. शिरमा सुनका मुकुटहरू थिए ॥ औ त्यस सिंहासनका सामने आगोका सातवटा बत्तीहरू बलिरहेका थिए, जो परमेश्वरका सातआत्मा हुन् ॥ औ त्यस सिंहासनको अगाडि बिल्लोरजस्तै ऐनाको समुद्र भएझैं थियो। अगाडि र पछाडि जम्मै आँखै-आँखा भएका

चारवटा जीवित जीवातहरू सिंहासनको बीचमा र वरिपरि थिए ॥

—यूहन्ना, प्रकाश, प० ४। आ० ४-६ ॥

समीक्षक—ल हेर, ईसाईहरूको स्वर्ग एउटा कुनै सहरजस्तै छ। अनि यिनको ईश्वर पनि बत्तीजस्तै आगो हो, र सुनका मुकुट आदि आभूषण धारण गर्नु र अगाडि-पछाडि आँखा हुने कुरा असम्भव छ। यी कुरालाई कसले मान्नसक्तछ? अनि त्यहाँ सिंह आदि चार पशु पनि लेखेका छन् ॥ १०० ॥

१०१. अनि सिंहासनमा विराजमान हुनुहुनेको दाहिने बाहुलीमा भित्र र बाहिरपट्टि लेखिएको एउटा पुस्तक मैले देखें, त्यसमा सातवटा छापले छाप लाएको थियो ॥ ‘त्यो पुस्तक खोल्न, र त्यसका छापहरू फुकाल्नसक्ने को छ?’ ॥ औ स्वर्गमा, अथवा पृथ्वीमा, अथवा पृथ्वीमुनि त्यस पुस्तकको छाप खोल्ने अथवा त्यसमा हेर्नसक्ने कोही थिएन ॥ औ कोही पनि यो पुस्तक खोल्न अथवा हेर्न योग्य नपाइएका हुनाले म खुबै रोएँ ॥

—यूहन्ना, प्रकाश० प० ५। आ० १-४ ॥

समीक्षक—ल, अब ईसाईहरूको स्वर्गमा सिंहासनहरू र मनुष्यहरूको टाटवाट त हेर! अनि पुस्तक छाप लगाएर बन्द गरिएको र त्यसलाई खोल्ने आदि कर्म गर्ने स्वर्ग र पृथ्वीमा कोही पनि पाइएन। युहन्ना रुन्छ, र पछि एउटा बूढो व्यक्तिले बताउँछ कि उही येषु खोल्नेछ। यसको प्रयोजन के भने जसको विवाह, त्यसैको गीत। हेर, सबै माहात्म्य येषुमाथि नै सिद्ध गरिन्छ। तर यी सबै कुरा कथनधर्म हुन् ॥ १०१ ॥

१०२. औ मैले त्यो सिंहासन र ती चार जीवित जीवातहरू, मारिएको एउटा थुमाजस्तैलाई धर्मगुरुहरूका बीचमा उभिरहेका देखें, उसका सीङ, र सात आँखा थिए, जो सारा पृथ्वीमा पठाइएका परमेश्वरका सात आत्माहरू हुन् ॥

—यूहन्ना, प्रकाश० प० ५। आ० ६ ॥

समीक्षक—ल, अब यस युहन्नाको सपनाको मनोव्यापार हेर! त्यस स्वर्गको बीचमा सबै ईसाई, चार पशु तथा येषु पनि छ, अरू कोही छैन। यो पनि ठूलो आश्चर्यको कुरा भयो कि यहाँ येषुका दुई आँखा थिए र सीङको नाम पनि थिएन, अनि स्वर्गमा पुगेर सात सीङ र सात आँखायुक्त भयो। अनि ती सातै ईश्वरका आत्मा येषुका सीङ र आँखा बनेका थिए। आ! यस्ता कुरालाई ईसाईहरूले किन माने? आखिर केही त बुद्धि लगाएका भए हुन्थ्यो ॥ १०२ ॥

१०३. औ जब उहाँले त्यो पुस्तक लिनुभयो, तब ती चारवटा जीवित जीवात र चौबीसै धर्मगुरुहरू, ती थुमाका सामने घोटो परे, प्रत्येकसित वीणा र धूपले भरिएका सुनका पात्रहरू थिए, जो भक्तजनहरूका प्रार्थना हुन् ॥ —यूहन्ना, प्रकाश० प० ५। आ० ८ ॥

समीक्षक—येसु स्वर्गमा नहुँदा यी विचरा धूप, दीप, नैवेद्य, आरती आदि पूजा कसको गर्दाहुन्? अनि यहाँ त प्रोटेस्टेण्ट (Protestant) ईसाईहरू बुत्परस्ती=मूर्तिपूजाको त खण्डन गर्दछन्, उता यिनको स्वर्ग भने बुत्परस्तीको घर बनेको छ ॥ १०३ ॥

१०४. अनि जब थुमाले ती सातमध्ये एउटा छाप खोल्नुभयो, तब मैले हेरेँ, र ती चारमध्येका एउटा जीवित जीवातले गर्जनको आवाजजस्तै, ‘आऊर हेर’ भनेको मैले सुनेँ र, सेतो घोडा र त्यसमाथि बस्नेले एउटा धूप लिएको मैले देखें, र तिनलाई एउटा मुकुट पनि दिइयो, औ तिनो विजय गर्दै र विजय गर्नलाई निस्के ॥ औ जब उहाँले दोस्रो छाप खोल्नुभयो ॥ औ अर्को एउटा उज्वल रातो घोडा निस्केर आयो, र एउटाले अर्कोलाई काटमार गराई पृथ्वीबाट शान्तिहरण गर्ने अख्तियार त्यस घोडामाथि चढ्नेलाई दिइयो ॥ औ अब उहाँले तेस्रो छाप खोल्नुभयो, र एउटा कालो घोडा देखें ॥ औ जब उहाँले चौथो छाप खोल्नुभयो, र पहेंलो घोडा देखें र त्यसमाथि चढ्नेको नाम चाहिँ ‘मृत्यु’ थियो, इत्यादि ॥ —यूहन्ना, प्रकाश० ६। आ० १-५,७,८ ॥

समीक्षक—‘यो पुराणहरूभन्दा पनि बढी मिथ्या लीला हो वा होइन?’ भन्ने कुरा त सोचौँ। आखिर पुस्तकका बन्धनको छापभित्र घोडा र घोडसवार कसरी बस्न सकेहोला? यो सपनामा जस्तै बर्बराउनुलाई पनि सत्य मान्नेहरूमा जति अविद्या बताए पनि थोरै हुन्छ ॥ १०४ ॥

१०५. औ तिनीहरू यसो भनेर ठूलो स्वरले कराए, ‘हे प्रभु! हे पवित्र र सत्य! अझै कतिसम्म तपाईंले पृथ्वीमा रहनेहरूलाई इन्साफ गरेर हाम्रो रगतको बदला लिनुहुन्न?’ ॥ औ तिनीहरू हरेकलाई एउटा-एउटा सेतो लुगा दिइयो, र तिनीहरूका सहकर्मी र भाइहरू पनि तिनीहरूजस्तै गरी मारिएर पूरा नहोउञ्जेल, केही बेर पर्खिरहून् भनेर तिनीहरूलाई भनियो ॥ —यूहन्ना, प्रकाश० प० ६। आ० १०,११ ॥

समीक्षक—ईसाई बन्नेहरूले दगुरे समर्पित भएर यसरी न्याय गराउनका निम्ति रोइरहनुपर्नेछ। वेदमार्गलाई स्वीकार गर्नेको न्याय हुनमा भने कति पनि ढिलो हुने छैन। ईसाईहरूसँग हिजोआज के

ईश्वरको अदालत बन्द छ ? अनि न्यायको काम हुँदैन भने न्यायाधीश के निकम्मा बसेका छन् ? भनी सोधेमा केही पनि ठीक ठीक उत्तर दिन सक्नेछैनन् । अनि यिनका ईश्वरलाई पनि बहकाइन्छ र यिनको ईश्वर पनि झुक्किन्छ, बहकाउमा पर्दछ, किनकि यिनले भन्नासाथ तुरुन्तै यिनका शत्रुसँग बदला लिन थाल्दछ । अनि धूर्त स्वभावका हुन्छन्, किनकि मरेपछि आफ्नो शत्रुताको बदला लिने गर्दछन् । अनि यिनमा पटककै शान्ति छैन । जहाँ शान्ति छैन त्यहाँ दुःखको के वारपार होला र ? ॥ १०५ ॥

१०६. औं नेभाराको रूखलाई बतासले हल्लाउँदा नपाकेको फल झरेझैं आकाशका ताराहरू पृथ्वीमाथि खसे ॥ औं स्वर्ग (आकाश) चाहिं पुस्तकको मुठा बेरिएझैं हटेर गयो ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० ६ । आ० १३, १४ ॥

समीक्षक—ल हेर ! विद्या नभएर त भविष्यद्वक्ता युहन्नाले यस्ता उटपटांग कथा भनेको हो । आखिर, तारा त सबै भूगोल नै हुन्, ती एउटा पृथ्वीमाथि कसरी खस्न सक्तछन् ? अनि सूर्य आदिको आकर्षणले तिनलाई यताउति किन आउन-जान दिनेछ र ? अनि के आकाशलाई गुन्द्री सम्झन्छ ? यो आकाश साकार पदार्थ होइन, जसलाई कसैले बेर्न वा जम्मा गर्न सकोस् । यसकारण युहन्ना आदि सबै जङ्गली मनुष्य थिए । उनलाई यी कुराको के जानकारी थियो र ? ॥ १०६ ॥

१०७. औं छाप लागेकाहरूको संख्या सम्बन्धमा इस्राएलीहरूको हरेक कुलबाट गरी एकलाख चवालीस हजारलाई छाप लागेको मूले सुनें ॥ यहूदाको कुलबाट बाह्र हजारलाई छाप लगाइयो ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० ७ । आ० ४, ५ ॥

समीक्षक—बाइबलमा लेखिएको ईश्वर इस्राएल आदि कुलहरूकै स्वामी हो कि सबै संसारको हो ? नत्र भने तिनै जङ्गलीहरूको साथ किन दिनेथियो र ? अनि उनैको सहायता गर्ने र अरूको नाम निशान पनि नलिने हुनाले त्यो ईश्वर होइन । अनि इस्राएल कुल आदिका मानिसहरूलाई छाप लगाउनु भनेको अल्पज्ञता वा युहन्नाको मिथ्या कल्पना हो ॥ १०७ ॥

१०८. यसकारण तिनीहरू परमेश्वरको सिंहासनको सामने छन्, र रात-दिन उहाँको मन्दिरमा उहाँको सेवा गर्छन् ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० ७ । आ० १५ ॥

समीक्षक—के यो महाबुत्परस्ती होइन ? उनको ईश्वर देहधारी

मनुष्यजस्तै एकदेशी होइन ? अनि ईसाईहरूको ईश्वर रात्रिमा सुत्दैन पनि, यदि सुत्दो हो त रात्रिमा पूजा कप्तरी गर्दाहुन् ? तथा उसको निन्द्रा पनि खलबलिंदो हो ? अनि दिन-रात ब्युँझिरहन्छ भने विक्षिप्त वा अतिरोगी हुँदो हो ? ॥ १०८ ॥

१०९. अनि अर्का एकजना दूत आएर वेदीमाथि सुनको धूपौरो लिएर खडा भए । तिनलाई धेरै धूपहरू दिइएका थिए ॥ औं धूपको धुवाँ पवित्र जनहरूको प्रार्थनाका साथसाथ दूतको हातबाट परमेश्वरको सामने उडेर गयो ॥ औं दूतले धूपौरो लिएर त्यसमा वेदीको आगोले भरिदिए, र पृथ्वीमाथि फ्याँकिदिए । अनि त्यहाँ गर्जनहरू, आवाजहरू, बिजुलीहरू र भूकम्पहरू भए ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० ८ । आ० ३-५ ॥

समीक्षक—ल हेर, वेदी, धूप, दीप, नैवेद्य र तुरहीका शब्द स्वर्गसम्म हुँदा रहेछन् । ईसाईहरूको स्वर्ग वैरागीहरूको मन्दिरभन्दा के कम रहेको त ? बरु केही बढी नै धूमधाम भएको प्रतीत हुन्छ ॥ १०९ ॥

११०. औं पहिलो दूतले तुरही फूके, र त्यहाँ रगतसँग मिसिएको असिना र आगो आइलाग्यो, र ती पृथ्वीमा फालिए, और पृथ्वीको तेस्रो भाग डढाइहाल्यो ।

—युहन्ना, प्रकाश, प० ८ । आ० ७ ॥

समीक्षक—वा ! ईसाईहरूका भविष्यद्वक्ता ! ईश्वर, ईश्वरका दूत, तुरहीको शब्द र प्रलयको लीला केवल केटाकेटी खेलजस्तै प्रतीत हुन्छ ॥ ११० ॥

१११. अनि पाँचौं दूतले तुरही फूके, र स्वर्गवाट पृथ्वीमा एउटा तारा खसेको देखें, र तिनलाई अगाध खाँदको खाल्टोको साँचो दिइएको थियो ॥ औं तिनले अगाध खाँदको खाल्टो खोले र त्यस खाल्टाबाट टूलो अगेनाको जस्तो धुवाँ आयो ॥ औं धुवाँबाट पृथ्वीमा सलहहरू निस्के, र पृथ्वीमा बिच्छीहरूलाई शक्ति भएझैं तिनीहरूलाई पनि शक्ति दिइयो ॥ औं निधारमा परमेश्वरका छाप नलागेका मानिसहरूलाई हानि गर्नु भनेर तिनीहरूलाई भनियो ॥ ... उनीहरूलाई पाँच महिनासम्म पीडा दिनु ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० ९ । आ० १-५ ॥

समीक्षक—के तुरहीको शब्द सुनेर तारा तिनै दूतमाथि र त्यसै स्वर्गमा खसे होलान् ? यहाँ त खसेनन् । अरे ! के खाल्टो र सलह पनि ईश्वरले प्रलयका लागि पालेको हुँदो हो ? अनि छापलाई देखेर सलहले पढ्न पनि सक्ताहुन् कि तिनले छाप भएकाहरूलाई चाहिं नटोक्ने ? यो कुरा त 'तिमी ईसाई भएनौ भने तिमिलाई सलहले टोक्नेछन्' भन्ने डर

देखाए सोझा मनुष्यहरूलाई ईसाई बनाउने धोकापूर्ण षड्यन्त्र हो। तर यस्ता कुरा विद्याहीन देशमा चलन सक्ताहुन्, आर्यावर्तमा चल्दैनन्। के त्यो प्रलयको कुरा हुनसक्तछ ? ॥ १११ ॥

११२. औ ती घोडचढी फौजको संख्या बीस करोड थियो ॥

—यूहन्ना, प्रकाश, प० ९। आ० १६ ॥

समीक्षक—आखिर यतिका घोडा स्वर्गमा कहाँ टिक्थे, कहाँ चर्दथे, कहाँ बस्तथे र कति लिदी हुँदो हो। अनि त्यसको दुर्गन्ध पनि स्वर्गमा कति भयो होला? भैगयो, यस्तो स्वर्ग, यस्तो ईश्वर र यस्तो मतका लागि हामी सबै आर्यहरूले तिलाञ्जलि दिएका छौं। सर्वशक्तिमान्को कृपाले ईसाईहरूका टाउकोबाट पनि यस्तो बखेडा समाप्त भए धेरै राम्रो हुनेथियो ॥ ११२ ॥

११३. अनि मैले बादल ओढेको अर्को एउटा बलवान् दूतलाई स्वर्गबाट ओर्लेको देखें। तिनको शिरमा इन्द्रेनी थियो र तिनको मुख सूर्यजस्तो र खुट्टाहरू आगाका खाँबाहरूजस्ता थिए ॥ औ तिनले आफ्नो दाहिने खुट्टा समुद्रमा र देब्रे खुट्टा पृथ्वीमा राखे ॥

—यूहन्ना, प्रकाश प० १०। आ० १,२ ॥

समीक्षक—पुराणहरू वा भाटहरूका कथाभन्दा पनि बढे चढेका यी दूतका कथा त हेर! यिनलाई के कहिल्यै कुनै बुद्धिमान्ले मात्र सक्ला त ? ॥ ११३ ॥

११४. अनि नापे डण्डाजस्तो एउटा निगालो मलाई दिइयो र एउटाले भन्यो, 'उठ, र परमेश्वरको मन्दिर, वेदी र त्यसमा पुनर्जाइलाई नाप' ॥

—यूहन्ना, प्रकाश, प० १०। आ० १ ॥

समीक्षक—यहाँको त कुरै छाडौं, तर ईसाईहरूका त स्वर्गमा पनि मन्दिर बनाइन्छन् र नापिन्छन्। ठीक पनि हो, जस्तो उनीहरूको स्वर्ग त्यस्तै कुरा पनि छन्। यसैकारण यहाँ प्रभुभोजनमा येसुका शरीरावयव=मासु, रगतको भावना गरेर खाने-पिउने गर्दछन् र चर्चमा पनि क्रुस आदिको आकार बनाउनु आदि पनि त बुत्परस्ती=मूर्तिपूजा हो नि ॥ ११४ ॥

११५. अनि स्वर्गमा परमेश्वरको मन्दिर खोलियो। औ उहाँको मन्दिरमा करारको सन्दुक देखियो ॥

—यूहन्ना, प्रकाश, प० ११। आ० १९ ॥

समीक्षक—स्वर्गमा जुन मन्दिर छ, त्यो हरबखत बन्द रहन्छ होला। कहिलेकाहीं खोलिन्छ होला। के परमेश्वरको पनि कुनै मन्दिर

हुनसक्तछ? वेदोक्त सर्वव्यापक परमात्माको त कुनै पनि मन्दिर हुनसक्तैन। तर ईसाईहरूको परमेश्वर त स्वर्गमा भए पनि भूमिमा भए पनि आकारवाला छ। अनि जस्तो लीला यहाँ टं टं पूं पूं गर्नेहरूको हुन्छ, तयस्तै ईसाईहरूको स्वर्गमा पनि हुन्छ। अनि नियमको सन्दुकलाई कहिलेकाहीं ईसाईहरू हेर्दाहुन्! त्यसबाट नजाने के प्रयोजन सिद्ध गर्दाहुन्? वास्तवमा त यी सबै कुरा मानिसहरूलाई झुक्प्याउन र भ्रमित पार्नका लागि हुन् ॥ ११५ ॥

११६. अनि स्वर्गमा एउटा ठूलो आश्चर्य देखियो, अर्थात् सूर्य पहिरेकी, चन्द्र खुट्टामुनि र शिरमा बाह्रवटा ताराको मुकुट लाएकी स्त्री देखियो ॥ त्यो गर्भवती थिई, र सुत्केरी हुने अवस्थाको पीडामा (प्रसव-वेदनाले) कराउँदी रहिछ ॥ औ स्वर्गमा अर्को एउटा आश्चर्य देखियो, र हेर, सातवटा शिर, दसवटा सीङ् र शिरमा सातवटा राजमुकुट भएको एउटा ठूलो पशु अजीङ्गरजस्तो पशु थियो ॥ औ त्यसको पुच्छरले स्वर्ग (आकाश) को तेस्रो भागका ताराहरूलाई तान्दोरहेछ र तिनीहरूलाई पृथ्वीमा फाल्दोरहेछ ॥ —यूहन्ना, प्रका, प० १२। आ० १-४ ॥

समीक्षक—लम्बा-चौडा गफ त हेर! यिनका स्वर्गमा पनि बिचरी स्त्री चिच्याउँछे। न त कसैले उसको दुःख सुन्दछ, न मेटाउन सक्तछ। अनि, आकाशको तेस्रो भागका ताराहरूलाई पृथ्वीमा फाल्नसक्ने त्यस अजीङ्गरको पुच्छर कति ठूलो थियो? हेर आश्चर्य, पृथ्वी त सानो छ र तारा पनि ठूला-ठूला लोक हुन्। यस पृथ्वीमा एउटा पनि अटाउन सक्तैन। तर यहाँ के चाहिँ अनुमान लगाउनु उचित हुन्छ भने यी ताराको तेस्रो भाग यो कुरा लेखेको घरमा खसेहोलान्। अनि सबै ताराको तेस्रो भागलाई बेरेर पृथ्वीमा खसाल्ने पुच्छर भएको त्यो अजीङ्गर पनि त्यसैको घरमा बस्दो हो ॥ ११६ ॥

११७. अनि स्वर्गमा लडाइँ भयो। माइकल र तिनका दूतहरू त्यस अजीङ्गरजस्तै पशुसँग लडाइँ गर्न गए, र अजीङ्गरजस्तै पशु र त्यसका दूतहरूले युद्ध गरे ॥ —यूहन्ना, प्रकाश, प० १२। आ० ७ ॥

समीक्षक—ईसाईहरूको स्वर्गमा जो कोही जाँदो हो भने त्यो पनि लडाइँमा दुःख पाउँदो हो। यहीँबाट यस्तो स्वर्गको आशा छोडेर हात जोरेर बसिराख, किनकि शान्तिभङ्ग र उपद्रव मच्चिरहने त्यस्तो स्वर्ग त ईसाईहरूकै लायक छ ॥ ११७ ॥

११८. अनि त्यो अजीङ्गरजस्तै पशु तल फ्याँकियो त्यो वृद्ध साँप, दियाबल र सैतान भनिने, सारा संसारलाई ठग्ने... ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १२। आ० ९ ॥

समीक्षक—त्यो सैतान स्वर्गमा छँदा उसले के संसारलाई ठग्ने गर्दैनथ्यो? अनि उसलाई किन जन्मभर खोरमा हालिएन वा किन मारिएन? उसलाई किन पृथ्वीमा फ्याँकियो? अनि सैतानले सारा संसारलाई भ्रमित पार्छ भने सैतानलाई भ्रमित पार्ने चाहिँ को हो? यदि सैतान आफैं भ्रमित भयो भने भ्रमित हुनेहरू सैतानविना पनि आफैं भ्रमित हुनेछन्, अनि उसलाई भ्रमित पार्ने परमेश्वर हो भने त्यो ईश्वर नै ठहर्दैन। वास्तवमा ईसाईहरूको ईश्वर पनि सैतानदेखि डराउँदथ्यो भन्ने बुझिन्छ किनकि ऊ सैतानभन्दा प्रबल थियो भने त त्यस ईश्वरले उसलाई अपराध गर्दाबखत नै दण्ड किन दिएन? जगत्मा सैतानको जति राज्य छ, त्यसको हजारौं भाग पनि ईसाईहरूको एक राज्य छैन। यसैकारण त ईसाईहरूको ईश्वर उसलाई हटाउन नसक्दो हो। यसबाट यो सिद्ध भयो कि जसरी हिजोआजका ईसाई राज्याधिकारी डाँकू, चोर आदिलाई शीघ्र दण्ड दिन्छन्, ईसाईहरूको ईश्वर त्यक्तिको पनि छैन। यसो हुँदाहुँदै वैदिक मतलाई छोडेर खोक्रो ईसाई मतलाई स्वीकार गर्ने निर्बुद्धि मनुष्य को चाहिँ होला र? ॥ ११८ ॥

११९. पृथ्वी र समुद्र मा बस्नेहरू लाई धिक्कार छ, किनभने सैतान तिमीहरूका तल गएको छ ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १२। आ० १२ ॥

समीक्षक—के त्यो ईश्वर उहीं (स्वर्ग) को मात्र स्वामी र रक्षक हो? पृथ्वीका मनुष्य आदि प्राणिहरूको रक्षक र स्वामी होइन? यदि भूमिक पनि राजा हो भने सैतानलाई किन मार्न सकेन? ईश्वर हेरिन्छ र सैतान झुक्याउँदै, ठगदै हिँड्दछ। फेरि पनि त्यसलाई रोक्दैन। यस्तो प्रतीत भैरहेछ कि एउटा असल ईश्वर र एउटा समर्थ दुष्ट अर्को ईश्वर भईरहेछ ॥ ११९ ॥

१२०. औं त्यसलाई बयालीस महीनासम्म काम (युद्ध) गर्ने अख्तियार मिल्यो ॥ औं त्यसले परमेश्वरको विरुद्धमा निन्दा गर्न, उहाँको नाम र उहाँको वासस्थान, र स्वर्गमा बस्नेहरूसमेत सबैको निन्दा गर्नलाई मुख खोल्थ्यो ॥ औं त्यसलाई पवित्रजनहरूसँग लडाइँ गर्न र तिनीहरूलाई जित्न, र सबै कुल, मानिसहरू, भाषाहरू र जातिहरूमाथि अधिकार जमाउन अख्तियार दिइयो ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १३। आ० ५-७ ॥

समीक्षक—पृथ्वीमा बस्नेहरूलाई झुक्याउन, ठग्न सैतान र पशु

आदिलाई पठाउने तथा पवित्रजनहरूसँग युद्ध गराउने काम डाँकूहरूको सरदारकै जस्तो हो वा होइन? यस्तो काम ईश्वर वा ईश्वरका भक्तहरूको हुन सक्छैन ॥ १२० ॥

१२१. अनि मैले देखें, र हेर, सियोन डाँडामा थुमा खडा हुनुहुन्थ्यो, र उहाँका साथमा उहाँको नाम र उहाँका पिताको नाम निधारमा लेखिएका एक लाख चवालीस हजार जना थिए ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १४। आ० १ ॥

समीक्षक—ल हेर, जहाँ येसुको बाबु बस्दथ्यो, त्यसै सियोन डाँडामा उसको छोरो पनि बस्दथ्यो। तर एक लाख चवालीस हजारको गणना कसरी भयो? एक लाख चवालीस हजार नै स्वर्गका वासी भए। बाँकी करोडौं ईसाईहरूको निधारमा छाप लागेन? के यी सबै नरकमा गए? ईसाईहरूले सियोन डाँडामा गएर 'येसुको उक्त बाबु र उनको सेना यहाँ छ वा छैन?' भन्ने कुरा हेर्नुपर्ने हो। त्यहाँ छन् भने यो लेख ठाँक हो, नत्र भने झूटो हो। यदि कतैबाट त्यहाँ आएको हो भने कहाँबाट आयो? 'स्वर्गबाट आयो' भन्दछौं भने यति ठूलो सेना र आफू पनि माथितिर र तलतिर उडेर आउने-जाने गर्ने ती के पक्षी हुन्? अर्को कुरा, ऊ आउने-जाने गर्दछ भने त त्यो एउटा जिल्लाको न्यायाधीश सरह भयो। अनि ऊ एउटा, दुईवटा वा तीनवटा छ भने पनि कुरा मिल्दैन किनकि कमसेकम एक एक भूगोलमा एक एक ईश्वर त हुनैपर्थो, किनकि अनेक ब्रह्माण्डको न्याय गर्न र सर्वत्र एकसाथ घुम्नमा एउटा, दुईवटा वा तीनवटा मात्र त कहिल्यै समर्थ हुनसक्छैनन् ॥ १२१ ॥

१२२. आत्मा भन्नुहुन्छ, तिनीहरूले आफ्ना आफ्ना परिश्रमबाट आराम पाउनेछन्, किनकि तिनीहरूका काम तिनीहरूका पछि लाग्नेछन् ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १४। आ० १३ ॥

समीक्षक—ल हेर, ईसाईहरूको ईश्वर त भन्दछ कि उनका कर्म उनैसँग रहनेछन्, अर्थात् सबैलाई कर्मानुसार फल दिइनेछ। यिनीहरू चाहिँ भन्दछन् कि येसुले पापलाई लिनेछ र पाप क्षमा पनि गरिदिनेछ। यहाँ बुद्धिमानहरूले विचार गर्नुपर्दछ कि ईश्वरको वचन सच्चा हो कि ईसाईहरूको साँचो हो? एउटै (परस्पर विरुद्ध) कुरामा दुबै त साँचो हुनसक्छैनन्। यिनमा एउटा अवश्य झूटो होला। चाहे ईसाईहरूको ईश्वर झूटो होस्, अथवा ईसाईहरू झूटा होऊन्, हामीलाई के प्रयोजन र? ॥ १२२ ॥

१२३. ...र त्यसलाई परमेश्वरको क्रोधको ठूलो कोलमा

पर्याकिए ॥ औ कोल शहरबाहिर कुल्चियो, र कोलबाट रगत घोडाहरूका लगाम सम्मै, र सय कोस सम्मै पुग्नेगरी बगेर निस्क्यो ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १४। आ० १९,२० ॥

समीक्षक—ल हेर, यिनका गफ पुराणहरूभन्दा पनि बढ्छ छन् वा छैनन्? ईसाईहरूको ईश्वर क्रोध गर्दाबखत धेरै दुःखित हुने गर्दो हो। अनि उसका क्रोधका कोल (कुण्ड) भरिपूर्ण छन् भने के उसको क्रोध पानी हो? अथवा अरू कुनै द्रवित पदार्थ हो, जसबाट कुण्ड भरिएका छन्? अनि सय कोससम्म रगत बग्नु असम्भव छ किनकि रगत हावा लाग्दा तुरुन्तै जम्दछ, अनि कसरी बग्नसक्तछ? यसकारण यस्ता कुरा मिथ्या हुन्छन् ॥ १२३ ॥

१२४. ...र स्वर्गमा साक्षीको मण्डपको मन्दिर उधारियो ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १५। आ० ५ ॥

समीक्षक—ईसाईहरूको ईश्वर सर्वज्ञ भएको भए साक्षीहरूको के काम? किनकि ऊ त आफैं सबै कुरा जान्दो हो। यसबाट सर्वथा यही निश्चय हुन्छ कि यिनको ईश्वर सर्वज्ञ नभएर मानिससह नै अल्पज्ञ हो। त्यसले के ईश्वरताका काम गर्नसक्तछ? सक्तैन, सक्तैन, सक्तै-सक्तैन। अनि यसै प्रकरणमा दूतहरूका टूला-टूला असम्भव कुरा लेखिएका छन्, तिनलाई कसैले पनि सत्यमात्र सक्तैन। कति लेखौं? यस प्रकरणमा सर्वथा यस्तै कुरा भरिपूर्ण छन् ॥ १२४ ॥

१२५. ...र परमेश्वरले त्यसका अधर्म सम्झनुभएको छ ॥ त्यसले जे दिएकी थिई, त्यही त्यसलाई दिउन्। त्यसको कामबमोजिम दोब्बर गरेर दिउन् ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० १६। आ० ५,६ ॥

समीक्षक—हेर, ईसाईहरूको ईश्वर प्रत्यक्ष रूपमा अन्यायकारी छ। किनकि जसले जस्तो वा जति कर्म गरेको छ त्यसलाई त्यस्तै र त्यति नै फल दिनुलाई नै न्याय भनिन्छ। त्योभन्दा धेरै वा थोरै दिनु अन्याय हो। अनि फेरि, अन्यायकारीको उपासना गर्नेहरू अन्यायकारी किन नहोऊन्? ॥ १२५ ॥

१२६. ...किनभने थुमाको विवाहको दिन आएको छ, र उहाँकी दुलही आफैं तैयार हुँदैछिन् ॥ —युहन्ना, प्रकाश, प० १९। आ० ७ ॥

समीक्षक—ल सुन, ईसाईहरूका स्वर्गमा विवाह पनि हुन्छन्! किनकि येषुको विवाह ईश्वरले उहाँ गर्‍यो। सोध्नुपर्ने के भने उसका सासू, ससुरा, साला आदि को थिए? बालबच्चा कति भए? अनि वीर्यको नाश हुनाले बल, बुद्धि, पराक्रम, आयु आदि पनि घट्टनाले

अबसम्म त येषुले त्यहाँ शरीर त्याग गरिसक्यो होला! किनकि संयोगजन्य पदार्थको वियोग अवश्य हुन्छ। अहिलेसम्म ईसाईहरूले उसको विश्वासमा धोका खाएर थाहा छैन कहिलेसम्म धोका खाइरहने हुन्? ॥ १२६ ॥

१२७. औ तिनले त्यस अजीङ्गर जस्तो जनावर, त्यो पुरानो सर्प, जो दिया बल र सैतान पनि हो, त्यसलाई पक्केर एक हजार वर्षसम्म बाँधे ॥ हजार वर्ष भुक्तान नहोउञ्जेल त्यसले जात-जातिलाई फेरि नठगोस् भनेर तिनले त्यसलाई अगाध खाँदमा फालिदिए। औ त्यसलाई बन्द गरेर त्यसमाथि छाप लगाए ॥ —युहन्ना, प्रकाश, प० २०। आ० २,३ ॥

समीक्षक—हेर, बल्ल बल्ल त सैतान समातियो अनि एक हजार वर्षका लागि थुनियो। फेरि पनि छुट्नेछ, अनि के फेरि पनि ठग्नेछैन? यस्तो दुष्टलाई त खोर मै राख्नुपर्थ्यो अथवा नमारी छोड्नु हुँदैनथ्यो। तर यो सैतान हुने कुरा ईसाईहरूको भ्रममात्र हो। वास्तवमा त केही पनि होइन केवल मनुष्यहरूलाई डर देखाएर आफ्नो जालमा फँसाउने उपासना गरेको हो ॥ जस्तै कुनै धूर्तले केही सोझा मानिससँग 'ल हिँड, तिमिलाई देवताको दर्शन गराउँछु' भन्यो। कुनै एकान्त ठाउँमा लगेर एउटा मानिसलाई चतुर्भुज बनाएर राख्यो। त्यस मानिसलाई झाडीमा उभ्याएर 'आँखा चिम्ल, मैले भनेपछि आँखा उघार्नु र फेरि मैले भन्नेबित्तिकै फेरि चिम्लिहाल्नु, आँखा चिम्लेनौ भने अन्धो हुनेछौ' भन्यो। ऊ अगाडि आएपछि भन्यो, 'हेर', अनि फेरि छिट्टै भन्यो, 'चिम्ल'। अनि फेरि झाडीमा लुकेपछि भन्यो, 'हेर'। 'देख्यौ', नारायणलाई? सबैले दर्शन गरे। जस्तो लीला यी मजहबी-सम्प्रदायी-हरूको हो, त्यस्तै यी मतावलम्बीहरूको पनि हो कि जो हाम्रो मजहबलाई मान्दैन, त्यो सैतानद्वारा भ्रमित पारिएको छ। यसकारण यिनीहरूको मायामा कसैले फँस्नुहुँदैन ॥ १२७ ॥

१२८. ...उहाँका सामनेबाट पृथ्वी र आकाश भागे र तिनीहरूका निमित्त कतै ठाउँ पाइएन ॥ मैले टूला र साना सबै मरेकाहरू सिंहासनको सामने उभिरहेका देखें। औ पुस्तकहरू खोलिएका थिए। औ अर्को एउटा पुस्तक पनि खोलियो, जो जीवनको पुस्तक हो। औ तिनीहरूले जे जे गरेका थिए, ती पुस्तकहरूमा तिनीहरूका काम लेखिएबमोजिम ती मरेकाहरूको इन्साफ भएको थियो ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० २०। आ० ११,१२ ॥

समीक्षक—यो हेर अल्लारेपनको कुरा! आखिर पृथ्वी र आकाश

कसरी भाग्न सकछन् ? अनि जसका सामनेबाट भागे ती केमा टिक्छन् ? अनि उसको सिंहासन र ऊ केमा टिकेर रहे ? अनि मुर्दालाई परमेश्वरसामु उभ्याउँदा परमेश्वर पनि उभिएको वा बसेको हुँदो हो ? के ईश्वरको व्यवहार पनि यहाँका अदालत र पसलहरूका जस्तै पुस्तकमा लेखिएबमोजिम हुन्छ ? अनि सबै जीवहरूको हाल ईश्वरले लेख्यो अथवा उसका एजेन्टहरूले लेखे ? यस्ता-यस्ता कुराबाट ईसाई आदि मतावलम्बीहरूले अनीश्वरलाई ईश्वर र ईश्वरलाई अनीश्वर बनाएका छन् ॥ १२८ ॥

१२९. ...तीमध्ये एउटाले मसँग यसो भनेर कुरा गरे, 'यता आऊ, म तिमीलाई ती दुलही अर्थात् थुमाकी पत्नी देखाइदिनेछु' ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० २१। आ० ९ ॥

समीक्षक—वा: रे ! ईसाले स्वर्गमा दुलही अर्थात् पत्नी खुबैकी भेटायो । मजा लिंदो हो । जुन-जुन ईसाई त्यहाँ जाँदाहुन्, तिनले पनि पत्नी फेला पार्दा हुन् र बालबच्चा हुँदाहुन् अनि धेरै धुँइचो हुनाले रोगोत्पत्ति भएर मर्दाहुन् पनि । यस्तो स्वर्गलाई त टाढैबाट नमस्कार गर्नु उचित हुनेछ ॥ १२९ ॥

१३०. ...तिनले त्यस टाँगोले (त्यस सहरलाई) नाप्दा साढे सातसय कोसको रहेछ, लमाइ, चौडाइ र उचाइ बराबर रहेछ ॥ अनि तिनले त्यसको पर्खाल नापे; मानिस, अर्थात् दूतको नाप बमोजिम एकसय चवालीस हातको रहेछ ॥ त्यो पर्खाल स्फटिकको बनेको थियो र सहर चाहिँ कञ्चन ऐनाजस्तै निखबुर सुनको थियो । पर्खालको जगहरू अनेक किसिमका बहुमूल्य पत्थरहरूले सिंगारिएका थिए । पहिलो जग स्फटिकको, दोस्रो नीरको, तेस्रो लालको, चौथो पन्नाको ॥ पाँचौँ गोमेहको, छैटौँ सारडियसमणिको, सातौँ पीतमणिको, आठौँ पिरोजाको, नवौँ पुष्पराजको, दसौँ लहसुनेको, एघारौँ धूमकान्तको, बाह्रौँ मर्तिसमणिको थियो ॥ ती बाह्र ढोका चाहिँ बाह्र मोतीका थिए । प्रत्येक ढोका एक-एक मोतीको थियो । त्यस सहरको सडक छलङ्गै देखिने ऐनाजस्तो निखबुर सुनको थियो ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० २१। आ० १६-२१ ॥

समीक्षक—ल सुन, ईसाईहरूका स्वर्गको वर्णन ! यदि ईसाई मर्दै जान्छन् र त्यहाँ (त्यस स्वर्गमा) जन्मदै जान्छन् भने यति ठूलो सहरमा पनि कसरी अटाउन सक्लान् र ? किनकि त्यहाँबाट मानिस भित्रिने क्रम चलिरहन्छ र कोही पनि त्यसबाट निस्कँदैन । अनि यो 'बहुमूल्य

रत्नहरूबाट बनेको सहर हो, र सबै सुनै-सुनको हो' आदि कुरा पनि सोझा-साझा मनुष्यहरूलाई भ्रमित पारेर फँसाउने लीला मात्र हो । आखिर, त्यस सहरको लम्बाइ, चौडाइ त लेखेअनुसार हुन पनि सक्ला, तर उचाइ साढे सातसय कोश कसरी हुनसक्छ ? यो त सर्वथा मिथ्या कपोल कल्पनाको कुरा हो । अनि यति ठूला मोती कहाँबाट आए होलान् ? यो लेख लेखेको घरको घँटोबाट निस्केहोलान् कि ? यी गफ त पुराणका बाबु रहेछन् ॥ १३० ॥

१३१. कुनै अशुद्ध कुरा, घृणित काम गर्ने, र झूट बोल्ने कुनै किसिमले पनि त्यसभित्र पस्नेछैन... ॥

—युहन्ना, प्रकाश, प० २१। आ० २७ ॥

समीक्षक—यसो हो भने ईसाईहरू किन 'पापीहरू पनि ईसाई हुनाले स्वर्गमा पुग्न सक्छन्' भन्दछन् ? यो ठीक कुरा होइन । यदि यसै हो भने स्वर्गमा मिथ्या कुरा भन्ने युहन्नाले कहिल्यै स्वर्गमा प्रवेश गर्न सक्ने होला । अनि येसु स्वर्गमा गएन होला । किनकि एकलै पापी त स्वर्गमा पुग्नसक्ने भने अनेक पापीहरूको पापको भारले थिचिएको व्यक्ति कसरी स्वर्गबासी हुनसक्छ ? ॥ १३१ ॥

१३२. त्यहाँ फेरि श्रापित कुरा हुनेछैन । परमेश्वरको र थुमाको सिंहासन त्यसभित्र हुनेछ, र उहाँका दासहरूले उहाँको सेवा गर्नेछन् ॥ औ तिनीहरूले उहाँको मुहार देखेछन् र उहाँको नाम तिनीहरूका निधारमा हुनेछ ॥ औ त्यहाँ फेरि रात हुनेछैन र तिनीहरूलाई न ता बत्तीको उज्यालोको, न सूर्यको उज्यालोको खाँचो हुनेछ, किनकि परमप्रभु परमेश्वरले नै तिनीहरूलाई उज्यालो दिनुहुनेछ, र तिनीहरूले सदा सर्वदा राज्य गर्नेछन् ॥ —युहन्ना, प्रकाश, प० २२। आ० ३-५ ॥

समीक्षक—ल हेर, ईसाईहरूको स्वर्गबास यही हो । ईश्वर र ईसा के सधैं सिंहासनमा बसिरहनेछन् ? उनका दास सधैं उनको मुख हेरिरहनेछन् ? अब यो त भन कि तिम्रो ईश्वरको मुख युरोपियनहरूको जस्तो गोरो, वा अफ्रीकीहरूको जस्तो कालो, या अरू देशबासीहरूको जस्तो छ ? यो तिम्रो स्वर्ग पनि बन्धन नै हो किनकि जहाँ सानो-ठूलोको भेद छ र एउटै सहरमा मात्रै बसिरहनु पर्दछ भने त्यहाँ दुःख किन नहुँदो हो ?

१३३. हेर, म चाँडै आउँछु, र हरेक मानिसलाई आफ्नो आफ्नो काम अनुसार दिने इनाम मसँग छ ॥ —युहन्ना, प्रकाश, प० २२। आ० १२ ॥

समीक्षक—कर्मानुसार फल पाउँछन् भन्ने कुरा नै वास्तविक हो

भने कहिल्यै पाप क्षमा हुँदैनन्। अनि पाप क्षमा हुन्छन् भने इज्जलका कुरा झूटा हुन्। यदि कसैले 'क्षमा हुने कुरा पनि इज्जलमा छ' भन्छ भने पूर्वापरविरुद्ध अर्थात् 'हल्फदरोगी' हुनाले झूटा हुन्। यिनलाई मात्र छोडिदेऊ।

अब कहाँसम्म लेखौं? यिनको बाइबलमा लाखौं कुरा खण्डनीय छन्। यो त ईसाईहरूको बाइबल पुस्तकको अलिकति चिह्नमात्र देखाइएको हो। यतिबाटै बुद्धिमानहरूले धेरै बुझ्नेछन्। केही कुराबाहेक अरू सबै झूट भरिपूर्ण छ। जसरी झूटको संगतले सत्य पनि शुद्ध रहँदैन, त्यस्तै बाइबल पुस्तक पनि माननीय हुन सक्तैन। वास्तवमा सत्य त वेदलाई स्वीकार गरेर प्राप्त हुन सक्तछ ॥ १२३ ॥

इति श्रीमद्दयानन्दसरस्वतीस्वामिनिर्मिते सत्यार्थप्रकाशे
सुभाषाविभूषिते कृश्चीनमतविषये
त्रयोदशः समुल्लासः सम्पूर्णः ॥ २१ ॥

अनुभूमिका (४)

मुसलमानहरूको मतको बारेमा लेखिएको यो चौधौं समुल्लास अरू कुनै ग्रन्थको अभिप्रायको आधारमा नभइ केवल कुरानको (वास्तवमा यो शब्द 'कुरआन' हो, तर बोलचालमा कुरान बोलिने हुनाले यस्तै लेखिएको छ।) अभिप्रायले लेखिएको छ। किनकि मुसलमानहरू कुरानमाथि नै पूर्ण विश्वास गर्दछन्। फिरका (समूहविशेष) को कारणले कुनै शब्द, अर्थ आदि विषयमा फरक कुरा भएतापनि कुरानका बारेमा सबै एकमत छन्। अरबीभाषामा रहेको कुरानको अर्थ मौलवीहरूले उर्दूमा लेखेका छन्। त्यस अर्थको देवनागरी अक्षर एवम् आर्यभाषान्तर गराएर, अनि अरबीका ठूला-ठूला विद्वान्बाट शुद्ध गराएर लेखिएको छ। यस अर्थलाई बेठीक बताउनेले पहिले मौलवीसाहेबहरूका तर्जुमाहरूको (भाषिक व्यवस्थापन) खण्डन गर्नुपर्दछ, अनि मात्र यस विषयमा लेख्नुपर्दछ। किनकि यो लेख केवल मनुष्यहरूको उन्नति र सत्य-असत्यको निर्णयका लागि हो। सबै मतका विषयको अलि-अलि ज्ञान भएमा यसबाट मनुष्यलाई परस्पर विचार गर्ने अवसर प्राप्त हुनेछ। र एक-अर्काका दोषहरूको खण्डन तथा गुणहरूको ग्रहण गर्नेछन्।

यस मतमाथि वा अरू कुनै मतमाथि झूटो खराब वा असल आक्षेप गर्ने कुनै प्रयोजन छैन। तर भलोलोलाई भलो र कुभलोलोलाई कुभलो नै सबैले बुझ्नु। कसैले कसैमाथि झूट चलाउन नसकोस् र सत्यलाई रोक्न पनि नसकोस्। अनि सत्य र असत्य कुरा प्रकाशित गरेपछि त्यसलाई मान्नु वा नमान्नु उसको आफ्नो इच्छा हो। कसैमाथि जबर्जस्ती कुनै कुरा थोपर्ने होइन। अनि आफ्ना वा अरूका दोषलाई दोष र गुणलाई गुण सम्झेर गुणको ग्रहण र दोषको त्याग गर्नु र हठी व्यक्तिका हठ-दुराग्रहलाई कम गर्नु-गराउनु नै सज्जनहरूको रीति हो। किनकि पक्षपातबाट जगत्मा के-के अनर्थ भएनन् र हुँदैनन्? सत्य त के हो भने यस अनिश्चित क्षणभङ्गुर जीवनमा अरूको हानि गरेर आफू भने लाभबाट वञ्चित रहनु र अरूलाई पनि वञ्चित राख्नु मानवता भन्दा बाहिरको कुरा हो।

यसमा यदि केही विरुद्ध कुरा लेखिनगएको भए सज्जनहरूले

त्यो बताइदिनुहुनेछ । त्यसपछि जे जस्तो उचित होला, त्यस्तै मानिनेछ । किनकि यो लेख हठ-दुराग्रह, ईर्ष्या-द्वेष, वाद-विवाद र विरोध बढाउनका लागि न भई यिनलाई घटाउनका निम्ति हो । किनकि एक अर्काको हानि-नोक्सानीदेखि टाढै रहेर परस्पर फाइदा पुर्‍याउनु हाम्रो मुख्य काम हो ।

अब यो चौधौं समुल्लासमा मुसलमानहरूको मतको विषय सबै सज्जनहरूसामु निवेदन गर्दछु । विचार गरेर इष्टको ग्रहण र अनिष्टको परित्याग गर्नुहोला ।

अलमतिविस्तरेण बुद्धिमद्वर्येषु ।
इत्यनुभूमिका ॥

अथ चतुर्दश-समुल्लासः

अथ यवनमतविषयं व्याख्यास्यामः

यसपछि मुसलमानहरूको विषयमा लेखिन्छ—

१. क्षमावान्, दयालु अल्लाहको नामबाट आरम्भ ॥

—मंजिल १ । सिपारा १ । सूरत १ ॥

समीक्षक—मुसलमानहरू यस कुरानलाई खुदाले भनेको बताउँछन् । तर यस वचनबाट 'यसलाई बनाउने कोही अरू नै हो' भन्ने बुझिन्छ । किनकि परमेश्वरले बनाएको भए 'आरम्भ साथ नाम अल्लाहको' नभनेर 'आरम्भ मनुष्यको उपदेशका लागि' भन्ने थियो । मनुष्यलाई 'तिमीहरू यसो भन' भनी शिक्षा दिएको हो भने पनि यो कुरा ठीक ठहर्दैन, किनकि यसबाट पापको आरम्भ पनि खुदा कै नामबाट भएर उसको नाम पनि दूषित हुनेछ । यदि ऊ क्षमा र दया गर्ने हो भने उसले आफ्नो सृष्टिमा मनुष्यको सुखका लागि अरू प्राणिहरूलाई मारेर, दारुण दुःख दिलाएर, मार्न लगाएर मासु खाने आज्ञा किन दियो ? के ती प्राणी अनपराधी र परमेश्वरले नै बनाएका होइनन् ? अनि 'परमेश्वरको नाममा असल कामकुराहरूको आरम्भ, खराबको होइन' पनि भन्नुपर्दथ्यो । तर यस कथनमा गोलमाल देखिन्छ । नत्र के चोरी, जाली, मिथ्याभाषण आदि अधर्मको पनि आरम्भ परमेश्वरकै नाममा गर्ने त ? हेर, यसैकारण कसाइ आदि मुसलमान गाई आदिको घाँटी रेट्ता वा काट्ता पनि 'विस्मिल्लाह' यस वचनलाई पढ्दछन् । यसको यही पूर्वोक्त नै अर्थ हो भने मुसलमानहरू गलत कामकुराको आरम्भ पनि परमेश्वरकै नाममा गर्दछन् । अनि यसो हुँदा मुसलमानहरूको 'खुदा' दयालु पनि रहँदैन, किनकि ती पशुहरूमाथि उसको दया रहेन । अनि मुसलमानहरू यसको अर्थ जान्दैनन् भने यो वचन प्रकट हुनुनै व्यर्थ ठहर्दछ । मुसलमानहरू यसको अर्कै अर्थ लगाउँछन् भने त्यो सोझो वा शुद्ध अर्थ के हो त ? इत्यादि ॥ १ ॥

२. सबै स्तुति परमेश्वरको लागि हो, जो सब संसारको परवरदिगार अर्थात् पालनकर्ता हो । क्षमावान्, दयालु हो ॥

—मं० १ । सि० १ । सूरतुल्फातिहा । आयत १, २ ॥